

**Излагање Програма Владе Србије
кандидата за председника Владе
Александра Вучића**

Народна скупштина Републике Србије
Прва посебна седница у Једанаестом сазиву
Београд, 9. август 2016. године

Садржај

1. Поносна и самоуверена пред светом: Србија на путу ка ЕУ, Србија која чува и штити своју независност и Србија која негује добре и традиционалне односе са искреним пријатељима у свету	9
1.1. Чланство у Европској унији	9
1.2. Спољна политика	14
1.3. Национална безбедност	16
1.4. АП Косово и Метохија	19
1.5. Односи са дијаспором	22
2. Макроекономска стабилност, радна места и снажнија привредна активност	23
2.1. Макроекономска стабилност	24
2.2. Нова економска и индустријска политика – подршка инвестицијама и извозу	34
2.3. Запошљавање	38
2.4. Развој малих и средњих предузећа и предузетништва (МСПП)	40
2.5. Истраживање и развој	41
2.6. Боља употреба државне имовине и ресурса – јавно-приватна партнерства	43
3. Пословно окружење, правна сигурност, јачање институција и ефикаснији јавни сектор	45
3.1. Унапређење услова за пословање, сузбијање сиве економије, реформа инспекцијског надзора	45
3.2. Правосуђе	46
3.3. Реформа администрације / Већа одговорност управе / Паметнија управа	50
3.4. Реформа великих државних система и завршетак приватизације / како би се растеретило тржиште од уплива државе, омогућило финансијски одрживо пословање без оптерећења за буџет и обезбедила квалитетнија услуга грађанима/ Железнице, Србијагас, ЕПС, РТБ Бор, Ресавица, Аеродром и Телеком, Ер Србија (позитивна реформа једног великог државног система)	52
4. Инвестицијама до снажне пољопривреде и одрживог села	54
4.1. Пољопривреда и рурални развој – фокус на средња газдинства да постану конкурентна и извозе, унапређење технологије, примена стандарда код производа за извоз, маркетинг	54
5. Повезивање са другим тржиштима у региону и свету, регионално чвориште за услуге	57
5.1. Саобраћајна инфраструктура	57
5.2. Телекомуникациона инфраструктура	59
5.3. Туризам / ИТ / Спорт / Културни центар за српску, словенску, балканску традицију	59
6. Људски капитал за будућност: реформа образовања (од предшколског образовања до целоживотног учења) и омладинска политика	64
7. Здравље на првом месту: нови план за здравствену заштиту за вас и вашу породицу	67
8. Људска права, брига о наталитету и социјална одговорност – подршка онима којима је то најпотребније кроз праведнији систем	69
8.1. Сарадња са цивилним друштвом	69
8.2. Националне мањине	69
8.3. Однос државе, цркве и верских заједница	70
8.4. Родна равноправност	70
8.5. ЛГБТ популација	70
8.6. Миграциони токови	70
8.7. Социјална заштита	71
8.8. Брига о наталитету	72
8.9. Сузбијање породичног насиља и права детета	72

9.	Реалност климатских промена – управљање ризицима од елементарних непогода, животна средина и енергетска стабилност	73
9.1.	Управљање ризицима од елементарних непогода	73
9.2.	Заштита животне средине	73
9.3.	Развој енергетских потенцијала	74
10.	Борба против криминала и корупције	74
10.1.	Борба против криминала	74
10.2.	Борба против корупције	75

Даме и господо, драги пријатељи, уважени посланици, гости, Ваша светости, ваше екселенције, поштовани грађани Србије, желим и додатно да захвалим некадашњем канцелару Републике Аустрије Алфреду Гузенбауеру, који је овде, председнику Владе Румуније Виктору Понти и Франку Фратинију, министру спољних послова Републике Италије. Почаствован сам вашим присуством и то говори много и о угледу Србије и о поштовању које Србија данас ужива.

Данас сам пред вама не само због формирања нове владе, већ и због нечег још важнијег. Данас ми овде сви заједно постављамо лествицу и одговарамо на питање колико можемо да постигнемо. Данас тестирамо наше могућности и наше лимите, проверавамо да ли смо као земља мали или можемо да будемо велики, да ли ћемо успети да се попнемо или клизимо поново ка дну и на крају оно најважније – да ли смо у стању да померимо границе у овој земљи, границе наших могућности, границе нашег рада, нашег образовања, границе наших сујета и наше помирености са тиме шта смо и колико смо и колико заиста можемо.

Када на све то одговоримо, одговоримо и на оно најтеже питање: Да ли се бавимо овим послом, политиком, због нас или због Србије и људи који у њој живе? Нећу да вас подсећам, али ми сви и јесмо изабрани због њих, а не због себе и личних интереса. Изабрани смо управо са тим задатком, да будемо одговорни за померање граница и подизање лествице, да урадимо нешто за своју земљу. Када то кажем, уопште не избегавам своју одговорност. Уосталом, тај сам који се одлучио за политику непрестаног подизања лествице са истим оним мотивима са којима је и Сергеј Бупка подизао своју, тврдећи да спорт, којим се бави, воли баш зато што је у њему и сам толико одговоран. Немам намеру да се бавим овим послом када не будем могао да урадим више, да се попнем више и да освојим заједно са вама више за ову земљу. За тај посао смо се одлучили, сигуран сам, не само због славе већ због одговорности, због резултата који се постиже радом и одговорношћу, због ове наше земље којој су рад и одговорност потребнији више него икада пре.

Подсећам вас и на време у којем сви живимо и на изазове који су пред нама и који су из дана у дан све већи и већи. Подсећам вас на терет који је на нашим леђима и на успон који треба да савладамо да бисмо се попели на врх. Последње или прво, подсећам вас на обавезу коју смо сви преузели пред Србијом и њеним грађанима – да ми будемо бољи како би ова држава била боља и како би људи у њој боље живели. Уосталом, о том бољем животу сви смо причали уочи избора. На њима су грађани неким од вас поверовали више, а неким мање, али од свих захтевали су исто, да испуне своја обећања. Досадило је и дојадило људима у Србији да буду на дну, да буду рекордери у немању, у ускраћености, одустајању од снова, у заосталости, незнању, немаштини и немоћи. Досадиле су им и бајке које су им причане, митови којима су дојени, обећања којима су засипани. Зато су и тражили рад, зато су и пристали на тешке мере и на штедњу, зато су поднели жртву, убеђени, ја бих рекао, коначно да је бољи живот могућ само уз ужасно велики напор свих нас, јер ништа са неба неће да падне.

Ако сам нечим задовољан од свега што смо урадили у претходном мандату, онда је то управо та промена у нечему што се зове колективни менталитет, она која је показала да људи у Србији хоће тешко и напорно да раде и она која је доказ да нисмо народ, грађани који су задовољни малим, који не желе ништа друго осим животарења у подножју. Србија је почела да ради, јер је открила јасан циљ, пожелела је на врх, и то не на онај ратнички на који се забија крвава застава победе, пожелела је на врх на који се стиже знањем, радом и трудом, онај који је био резервисан за веће и боље од нас, онај на који се забија застава успеха натопљена знојем, а не било чијом крвљу. То је врх знања, врх напретка, врх марљивости, онај на који се стиже само ако победиш себе, ако пробијеш сопствене границе и ако престанеш да сумњаш у своје лимите и ако престанеш себе да мењаш.

Делимично смо успели. Покренули смо и променили Србију, нашли смо јој циљ и приоритете и после много времена имамо и резултат којим можемо да се похвалимо. Имамо све разлоге да се поносимо својом земљом и људима који у њој живе. Нема више кретања уназад,

нема силажења и нема падања. И зато смо добили овај мандат, да не дозволимо одустајање и да не дамо да Србија икада више иде назад.

Знам да овде има људи из различитих политичких опција, да се многим не допада ни оно што радимо, нити им се ми допадамо, да се боре и против нас и против мене и да желе да нас смене, али баш зато вам данас свима јасно кажем – Србија и ова Влада, Влада коју данас формирамо никада нећемо одустати, на то једноставно не рачунајте, све друго је могуће. И први ћу прихватити сваки разговор, прихватићу сваки предлог, подржати сваки мирни облик протеста и исказивања свог мишљења и става, али то једно и једино нећу – нећу да се ова држава никада више враћа уназад, нећу да скреће са пута којим је кренула и нећемо да стане. Хоћемо да ту заставу успеха Србије на врху остваримо и будите уверени да ћемо дати све од себе да то и учинимо и не зато што смо ми тврдоглави или зато што сам ја тврдоглав, а и јесам, имамо озбиљнији разлог, Србија га има. Ми једноставно више немамо где него само на боље и напред.

Један од најчувенијих грчких филозофа, Хераклит, рекао је, пре скоро две и по хиљаде година – човек никада не крочи два пута у исту реку, јер то није иста река, нити је он исти човек. Заиста, та мисао је потпуно примерена и данас док стојим овде пред Народном скупштином, по други пут, поносан, поносан на оно што смо урадили у претходном периоду и што сам заслужио то поверење народа да представим вама, мојим колегама и свим грађанима наше велике земље ову Владу.

Нешто пре више од две године сам стајао на истом месту, али сада могу потпуно искрено да кажем да данас Србија није иста. Данас, драги пријатељи, многи од нас нису исти, ја данас нисам исти човек. Тада је Србија била на ивици пропасти, земља у рецесији, јавни дуг се потпуно отео контроли, више од 26 одсто радно способних је било незапослено, пословни углед нам је био међу најгорима у региону и постојала је бојазан да не можемо да испунимо обавезе које смо имали према пензионерима, радницима и повериоцима. Постојала је права опасност да за нашу земљу не буде будућности, да ће нас бездан сачињен од година лошег руковођења у привреди, пљачки у јавном сектору, неодговорних приватизација, корумпираних политичара и лењих службеника једноставно све угушити.

Сећам се погледа старих и младих породица широм земље како губе наду у стварно постојање наше државе. Данас, драги посланици и грађани, пред нама није иста река, стојимо пред другом реком и пред другачијом Србијом, не онаквом каквом бисмо у потпуности желели, свакако пред другачијом. Нису све неприлике иза нас. Светла будућност је још увек нешто даље. Не бих стајао овде и лагао да је живот у Србији за све данас много бољи него раније, али вода наших река је јаснија и чистија данас и дефинитивно можемо кроз њих да видимо да наша земља стоји на чвршћим ногама.

Успели смо у протекле две године да тешким и напорним радом унесемо стабилност у земљу и да поставимо снажније темеље. Успели смо да скинемо са плећа огроман терет који је претио да нас сурва у провалију, успели смо да народу улијемо поверење да за нашу земљу има будућности и да ако радимо вредно, удруженим снагама можемо да се ујединимо око заједничких циљева.

Има оних који не цене то што је постигнута стабилност, као да је она дошла сама од себе. Хајде само да подигнемо главе и бацимо поглед око себе на друге земље у региону Европе, на оближње континенте и видимо колико је драгоцен та стабилност. Знам ја да смо ми навикли да кукамо, да смо навикли да плачемо над својом судбином, али ако данас упоредите судбину грађана Србије и судбину многих у окружењу, сложићете се да живимо и мирније и стабилније и сигурније, а не бих рекао ни много лошије.

Стабилност економска, регионална и политичка, услов је за нове инвестиције, без стабилности не би било страних инвестиција, не би било ни домаћих инвеститора који би одлучили да новац уложе негде друго, а не у своју земљу.

У периоду од 2014. до 2016. године отворено је 124.000 нових радних места, скоро сва су у приватном сектору, тамо где пословни људи одлучују о запошљавању а не партијски функционери. Све захваљујући стабилности коју смо успели и да створимо и оно што је још тежи задатак – да очувамо.

У протеклих 27 месеци присуствовао сам отварању 38 нових фабрика или погона у Србији, то је више него по једна фабрика месечно. То значи на десетине хиљада радних места, а та радна места повлаче још радних места у циклусу економског раста, и то све захваљујући стабилности.

И више од тога, стабилизована валута и ниска инфлација за које су поред Владе Србије, а у много чему и више од Владе Србије, заслужне Народна банка Србије и њена гувернерка, значи да породице широм Србије могу да планирају свој месечни и годишњи буџет. Могу да мисле о будућности, не бринући о турбуленцијама или финансијским катастрофама. Многе земље и много развијеније од нас те катастрофе су погодиле, а Србију су заобишле, не случајно. То је огромна промена у начину на који људи живе и све то захваљујући стабилности.

Стабилност нам доноси међународни углед, поштовање за нашу земљу која је способна да се сама сналази, која је независна, која је суверена, којој се верује и која је поуздан партнер својим пријатељима. То отвара нове могућности за инвестиције из региона, Европе и целог света, то омогућава америчким фондовима да се заинтересују и улажу овде, највећим кинеским компанијама да одлуче да и ми будемо полазиште за европске пословне подухвате, а да извоз српских производа у Русију, после две године стагнације и пада, поново расте. Србија постаје значајан регионални чинилац, све захваљујући стабилности, између осталог и због тога што се, за разлику од других, оних који су у много чему лошији од нас, нисмо такмичили у томе и говорили и понављали као папагаји да смо регионални лидери.

Да, даме и господо, стабилност је први неопходан корак ка будућности. Стабилност је цемент који смо успели да уградимо у темеље наше куће како бисмо је ојачали. Сада је, драги пријатељи, дошло време да убрзано почнемо ту кућу и да зидамо, јер стабилност није довољна и не можемо ствари да оставимо овде где су сада, не можемо и нећемо да станемо овде. Одважићемо се да имамо снове, нећемо се плашити да дигнемо поглед. Претходна Влада је остварила стабилност, нова Влада ће радити још вредније ради просперитета и напретка. Одговорност је реч која повезује стабилност и просперитет, који је кључни задатак за Владу Републике Србије.

Поштовани грађани и народни посланици, план наредне Владе Србије јесте да обезбеди просперитет свим својим грађанима и да подигне животни стандард обичним људима и породицама широм земље у наредне четири године. Уосталом, подсетићу вас да, када сам прошли пут одговарао народним посланицима, говорили су ми како ћемо да имамо двоструко мање плате него што смо имали у претходном периоду. Рећи ћу вам да данас имамо веће плате него што смо их имали тада, али пре свега захваљујући расту плата у приватном сектору. У јавном сектору, видећете касније из програма који ћу изнети, и полицајци, и припадници Министарства одбране, дакле наше Војске, и у социјалном и у здравственом и у образовном сектору могу да очекују даља повећања плата и, свакако, немала повећања плата.

Дужност нам је да младим генерацијама пружимо прилику да имају бољу будућност, да изграде елементе прикладног и пристојног европског друштва и да људима дамо наду коју заслужују.

У наредних неколико сати прећи ћу десет поглавља и појаснити тачно на који начин желимо да то урадимо, али пре тога народу дугујем други део Хераклитове реченице, нешто што је лично.

Пре две године ступио сам на дужност председника Владе, свом силом и енергијом коју човек може да носи у себи. Знао сам да ми предстоји понекад обесхрабрујући задатак који ће, свакако, захтевати сву снагу и пуну посвећеност. Знао сам да су преда мном и насупрот мени силе које се опиру променама било да оне долазе из Владе или споља, било да су

из земље или из иностранства. Никада нису сви желели успех Владе, никада нису желели сви успех ни Србије. Уверен сам да седе они који желе успех наше земље.

Истовремено сам знао да су сваки знак наше, а и моје слабости искористили они који желе да Србија заостаје, који не желе да се Србија мења и који желе да уживају у привилегијама којих се држе годинама на рачун јавности. Знао сам и, драги грађани, да ћу морати да пркосим свакој критици, да не будем вољан на компромисе и повлачење, све то како би се спровеле тешке реформе које смо донели на начин који ће омогућити да се промене заиста догоде. Уосталом, знам да су ме сви грађани или готово сви псовали када смо доносили одлуке о мерама фискалне консолидације, али данас захваљујући тим храбрим и тешким мерама ми имамо уређене јавне финансије, ми имамо сигурност у нашим јавним финансијама и данас ми можемо безбедно да планирамо повећање исплата и плата и пензија у будућности, да сами креирамо тренутак у којем ћемо то да учинимо и да чак кроз потрошњу повећавамо раст нашег бруто домаћег производа, а не само кроз инвестиције и извоз, као што смо чинили у претходних годину дана.

Знао сам да само неколицина људи, чак и из странке коју водим, чак и неки од министара, дели дубину и продубљеност промене и реформи које смо желели да спроведемо.

Осећао сам да морам да стојим усправно чак и када би мој глас понекад био једини, и за генерацију нашег народа која жели да продрма ову земљу и окрене њен курс за скоро 180 степени.

Понекад сам био строг, вероватно и арогантан, понекад и превише брз у одговорима које сам давао онима који су доводили у питање начин на који смо изабрали да водимо земљу.

Знам да је деловало да многе одговорности преузимам на себе и због тога, али и због различитих политичких разлога потпуно друге природе, нисам изненађен што су ме називали диктатором, тиранином, аутократом. Имајте на уму да је то ипак већина оних који су уживали у огромним привилегијама изграђеним на годинама повезаним са државним јавним новцем.

Међутим, могу искрено да кажем да ове критике нису нешто што тек тако пролази поред мене, да не промичу мом уху и да не обраћам пажњу на њих. Пратим их, чујем, слушам. Нисам ни слеп ни глуп, обраћам пажњу и гледам да се мењам колико је то могуће. Али, после снажне политичке подршке коју је наша Влада добила на изборима у априлу, имам осећај да све више људи дели наше становиште када је реч о променама, да та коалиција за промене, пре свега нас самих, наших навика, наших обичаја, ако хоћете и наше традиције расте и да се подршка реформама шири.

И тако, док улазим у други мандат као председник Владе, желим да кажем да ми је намера да у наредне четири године будем још отворенији за критике и примедбе. Покушаћу да будем и љубазнији, што не значи да нећу бити довољно самоуверен и довољно оштар да свакоме одговорим уколико се буде служио увредама, клеветама и лажима.

Узмицати нећу никада, устукнути нећу никада, борићу се за Србију, борићу се за Владу, за сваког њеног члана који поштује законе ове земље, Устав Републике Србије и који ради у корист и на ползу српског народа и свих других грађана Србије.

Једино демократска слободна и отворена Србија може да постане модерна и својим грађанима понуди бољи живот, као и свака друга нормална европска и не само европска земља.

Политички оквир у којем ће да ради и да се креће Влада Србије је сложен и компликован. С једне стране, суочени смо с тектонским глобалним поремећајима у светској политици, делимичном променом равнотеже снага, економским дисбалансом између оних који имају највећу политичку и војну моћ и све учесталијим локалним и регионалним сукобима са значајним одразом на светску политику.

У тим условима, нарочито после Брегзита и неуспелог војног пуча у Турској, уз

истовремено жестоко сукобљавање и великих сила на простору Блиског истока, али и другим деловима света, све је теже и компликованије водити политику Србије.

Такође, у региону поједине земље, о којима ни данас нећу, зарад било каквих политичких поена, рећи ништа лоше и ружно, попут Хрватске, отварају старе ране и, кроз рехабилитацију НДХ и њених протагониста, отворено прете безбедности Срба, а разуме се и Републике Србије.

Није једноставна и нимало лагодна ситуација ни у односима у Босни и Херцеговини, а поготово је отежана последњим изјавама сарајевских званичника и непроцесуирањем оних који су одговорни за извршење најтежих злочина према Србима.

Наша порука и по том питању је веома јасна. Оне Србе који су чинили злочине, ми ћемо прогонити. Гонићемо и све остале који се налазе на нашој територији, гонићемо и све остале за које знамо да су те злочине починили. Једино што тражимо, то јесте да злочинци, без обзира на националност, једнако одговарају, да свачије очи једнако вреде и да свачији живот једнако вреди.

Не тражимо да српски живот вреди више, али тражимо да српске очи, као што су очи Слободана Илића, убијеног у селу Залазје на злочиначки начин, једнако вреде као што вреде очи невиних и муслиманских, и хрватских, и албанских и свих других жртава.

Србија је у својим одговорима и заштити националних интереса покушала да реагује и увек ће у будућности реаговати трезвено, озбиљно, одговорно, не свађалачки, са основним циљем да сачувамо мир и стабилност. Тако ћемо увек чинити, ствараћемо услове за боље односе и са Хрватском и Босном и Херцеговином, али ћемо и те како умети да заштитимо своје државне и националне интересе од свих оних који те интересе буду угрожавали.

Постали смо свесни интереса процеса превирања и почели смо да их прихватимо и да им се прилагођавамо, разуме се, увек пазећи да не изгубимо достојанство и интегритет с ким год да разговарамо. И открили смо ту нову реч „разговор“. Престали смо с бесмисленим сукобима и са нама самима, и са свима осталима. Прихватили смо да они имају своје интересе, сетили се да и ми имамо своје, јер смо много или дуго, или ко зна колико времена то заборављали и почели о свему томе да причамо, са свима, са онима које волимо и са онима који нас не воле, са онима којима дугујемо и са свима који су нам дужни, са онима који нас разумеју и са онима које никада нисмо разумели.

Та нова Србија је изашла у свет и тај свет ју је прихватио. Постали смо центар развоја и стабилности. Привукли смо инвеститоре, а не заборавите да смо прошле, а и ове године у региону привукли убедљиво највећи број инвеститора и страних и домаћих, када бисте само, поштовани народни посланици, знали размере, а ми и даље себе критикујемо, желимо, очекујемо и верујемо да можемо много више.

Ми смо прошле године без икаквих приватизација, без иједне, темељене, озбиљне и велике приватизације, имали милијарду и 850 милиона евра инвестиција, а рецимо Босна и Херцеговина која, сложићете се, није четири или пет пута ни територијално ни по броју становника мања од нас, имала је 400 милиона евра.

Не кажем да је то добро, али свакако много боље од свих осталих у једном тешком времену у којем је ужасно компликовано привући стране инвеститоре и обезбедити им најбоље могуће услове.

То је још једна ствар у којој нема више назад. Наш пут су мир, дијалог и развој. Врло добро знамо, изузетно добро смо научили да беда стиже са ратовима и да нема напретка док се чују топови. Наравно, своју земљу чуваћемо и бранити и бити способни да то учинимо уколико се било ко дрзне да нашу земљу и наш народ нападне.

За фабрике, путеве, школе и болнице за инвестиције и нове послове, Србији је потребан стабилан Балкан. Потребан јој је регион без сукоба, нужни су јој разумевање и дијалог. Спремни смо због тог циља да много више уложимо у сопствено разумевање свих око нас, у прихватање свих оних њихових интереса који нас суштински угрожавају, уз заједнички

напор у проналажењу решења.

Спремни смо да откријемо све оно добро и лепо у нашем окружењу код наших комшија и да им понудимо све оно добро и лепо што смо пронашли код нас. И као што сам већ рекао, спремни смо да инвестирамо у њихово болно сећање, исто колико и у наше и на да прихватимо да ни други не могу да забораве, баш као што не можемо ни ми.

Рачунамо да је то први корак ка оном дану када ћемо се сви сећати свих и када ћемо сви поштовати све, када ће нам то заједничко сећање служити за спајање а не за раздор и када ћемо сви заједно знати да смо једном за свагда научили ту крваву лекцију и то толико да више не постоји ни трунка могућности да је понављамо.

Свако ко заборави ту, на првом месту нашу обавезу, обавезу да радимо на миру, стабилности и већем разумевању, он ће директно радити не против интереса Хрватске, Босне и Црне Горе или било ког другог, већ против елементарних интереса Србије. Радиће против живота у њој, а то нам је показала недавна историја. Рат у окружењу изазива ону врсту проблема у самој Србији који онемогућавају живот у њој.

Немојте да заборавите да смо борбу, без обзира на њену оправданост или не за националне циљеве наших људи у окружењу ми у Србији, када смо је водили на погрешан а не на паметан начин као што то чинимо данас, плаћали бедом, хиперинфлацијом, несташицом, редовима, затварањем фабрика. Платили смо је овде животом готово у свакој мери у којој су је животом плаћали Срби у окружењу.

Наравно, после свега што је било можемо данас да се правдамо на разне начине, да се бавимо теоријама завере и да кривце налазимо у историји, великим силама, светској неправди, али то није наш посао. Посао нам је да између осталог сагледамо где смо и како смо ми погрешили и да те грешке више не понављамо.

Посао нам је да схватимо да су мир, стабилност и дијалог преко потребни сваком припаднику нашег народа, али и свим припадницима свих осталих народа и да схватимо да без њиховог напретка и развоја нема ни нашег, баш као и обрнуто.

Такво схватање јесте политика Србије и то ће остати и политика ове Владе, а свако ко буде хтео да је промени, мораће прво да промени ову Владу, зато што тај пут који је зацртан нећемо да напуштамо, нећемо да се враћамо назад, нећемо да ову земљу оставимо неким новим генерацијама на дну и нећу да сви заједно не успемо.

Преузимајући овај мандат, преузимамо и ту обавезу да будемо највећа и најтежа препрека свима који би да дестабилизују Србију, да се играју с миром, да је гурају ка доле и да је заустављају у развоју.

Сада бих вас замолио да се сви заједно осврнемо на све конкретне области у којима нова Влада намерава да предузме кораке и донесемо промену која нам је преко потребна.

1. Поносна и самоуверена пред светом: Србија на путу ка ЕУ, Србија која чува и штити своју независност и Србија која негује добре и традиционалне односе са искреним пријатељима у свету

Читаћу вам по тачкама да бисте и ви могли да пратите где се налазимо, а мој експозе је много дужи од 130 страна, од сижеа које сте ви добили, али видим да неке то није ни интересовало. Жао ми је.

Желим да захвалим вама који сте овде у сали Народне скупштине, пошто сам видео да су неки напустили салу, а то говори о њима. Народ је њих изабрао да слушају и експозе мандатара и да после тога могу да дају примедбе, али данас грађани Србије добро и недвосмислено виде да они нису дошли ни да чују ни да слушају. Док сам ја радио даноноћно и док је тим људи радио даноноћно, они су дошли на два минута да седну, да изнесу понеку увреду без картице, да изађу напоље, да оду до ресторана, да подигну дневницу и да заврше свој посао. Ми ћемо вредно да радимо. А они који раде, посебно они који марљиво раде и који посвећено раде, у интересу народа, чини ми се да народу дају и доносе, а много је оних који су односили, али о томе ћемо да говоримо сутра, уверен сам, уз много аргументација с обе стране.

1.1. Чланство у Европској унији

Основни задатак нове Владе јесте напредак Србије у свакој сфери, са основним циљем побољшања животног стандарда за све њене грађане. Раст у претходном периоду остварили смо захваљујући увећаном извозу и инвестицијама. На раст инвестиција у будућности битно ће утицати динамика приступања ЕУ. Сходно томе, потребно је на почетку мандата направити интензивне консултације на највишем нивоу између Србије и ЕУ око амбициозног, неформалног календара отварања и затварања свих 35 поглавља, а на бази тог плана, свако министарство би било у обавези да спроводи своје активности.

На нивоу Владе требало би квартално пратити испуњеност тог плана. Дефакто је реч о конкретизацији националног програма придруживања ЕУ. Циљ би требало да буде затварање свих преговарачких поглавља до краја мандата Владе 2019. године. Наравно, то не зависи само од нас, али уколико ми не поставимо амбициозне циљеве, онда ни мање циљеве нећемо бити у стању да испуњимо.

Желим да кажем свим народним посланицима да све о чему ћу да говорим у наредном периоду и у наредним сатима можда многима неће бити нарочито занимљиво и текст је сувопаран, помало бирократски, али сам намерно прихватио да то урадим на такав начин да би људи могли да виде с колико смо озбиљности и одговорности пришли читавом том послу и с колико поштовања прилазимо грађанима Србије када им се обраћамо, желећи да им покажемо шта је то што стварно радимо и с каквим резултатима из свега хоћемо да изађемо.

Мени, као што видите, за разлику од њих, који нису могли да седе ни два минута, неће бити тешко да сатима стојим и говорим.

Да се вратимо на тему - ЕУ ће рећи да динамика придруживања не зависи од њих, али наш аргумент треба да буде да ми желимо да направимо такав календар и такав програм и да ми преузмемо на себе одговорност да своје обавезе из тог календара спроводимо на време.

Чланство у ЕУ као једно од стратешких опредељења Владе говори о томе да Србију желимо да видимо у клубу демократских држава континента. Ако је могло 28 европских држава, може и Србија.

Ми данас немамо времена да анализирамо зашто смо у последњем вагону за чланство и зашто нисмо боље искористили последњу деценију или две, када је возни ред био нешто интензивнији. И овог пута ћу пред вама одговорно рећи – пут ка чланству у ЕУ биће препун политичких изазова, али изазове нећемо мерити према ономе ко их поставља, већ према ефектима за наше друштво и за наше грађане. И ово што радимо не радимо зато што имамо

идолатријски приступ према ЕУ, већ зато што размишљамо о интересима народа Србије, српског народа, свих наших грађана и у складу с тим понашаћемо се и у будућности.

Наш однос према европским интеграцијама није почивао на еуфорији, већ на одговорности, истини и реалним могућностима напретка Србије. Напредак Србије нисмо и никада нећемо мерити бројем отворених поглавља, већ бројем отворених радних места и побољшањем животног стандарда грађана. Број отворених поглавља биће нам мерило да смо добри у достизању најнапреднијих стандарда савременог света, што стандарди ЕУ свакако јесу.

У свом претходном експозеу био сам штедљив на обећањима када сам говорио о нашем европском путу. Нисам ту реч или те две речи користио као мантру, нећу ни данас. Рекао сам тада да бисмо међу првим поглављима могли да отворимо Поглавље 32 о финансијској контроли и то смо урадили. Рекао сам да ћемо марљиво радити на отварању поглавља 23 и 24, и то смо и урадили. Од мера које предвиђа Акциони план за Поглавље 23, то су правосуђе и основна људска права, само у периоду од расписаних избора и током техничке владе остварено је око 40 предвиђених мера. Тиме смо доказали кредибилитет свога рада. Доказали смо и да радимо не да бисмо било коме удовољили, већ да бисмо поправили стање у једном од најважнијих сегмената наше државе, што правосуђе свакако јесте.

Одмах по формирању Владе припремићемо нови, детаљни план усклађивања националног законодавства са правом ЕУ. Овај документ је познат под називом – Национални програм за усвајање правних тековина ЕУ. Као што знате, лествицу смо поставили високо као у свему што радимо. Та лествица се налази на крају 2018. и почетку 2019. године и желимо да је дочекамо у највећој мери усклађеног правног система с правилима о којима говоримо.

Како смо до сада радили? Ако је судити по оценама Европске комисије, дате у Извештају о напретку за 2015. годину, који је најбољи до сада за нашу земљу, и у овом тренутку имамо, да не кажем најбољу, али једну од најбољих оцена у региону.

У Извештају се наводи да смо одређени напредак забележили у готово свим областима, испуњавању политичких критеријума, усвајању правних стандарда и постизању економског развоја заснованог на конкурентности. Иначе, испунили смо све критеријуме по питању економије и по мишљењу ММФ-а и Светске банке и Европске комисије није било ниједне примедбе. У појединим областима смо имали примедбе, али у овој области, кључној области за животни стандард грађана, нисмо имали буквално ниједну једину примедбу у послу који смо обављали.

Поглавља 23 и 24, отворена су у јуну и ми настављамо да радимо напорно у свим областима преговарачког процеса. Спремни смо и за отварање Поглавља 5 о јавним набавкама. Ово поглавље је веома важно и због наставка системске борбе против корупције. У доба председавања Словачке, које је почело у јулу ове године, бићемо спремни за отварање нових поглавља: 25 – Истраживање и развој, 26 – Образовање, млади и спорт, 13 – Рибарство, 14 – Транспорт, 20 – Предузетништво, индустријска политика, 21 – Трансевропске мреже.

Такође, радимо и на поглављима за чије је отварање потребно испунити одређена мерила: 1 – Слобода кретања робе, 3 – Слобода кретања услуга, 11 – Пољопривреда и рурални развој, 15 – Енергетика.

Желим да истакнем да, без обзира на динамику отварања поглавља ми већ данас бележимо значајне позитивне ефекте из досадашњег статуса нашег односа са ЕУ. Ти позитивни ефекти виђени су у бројним областима. То су: спољна трговина са фокусом на извоз, образовање и инвестиције.

Трговина и европске интеграције, Споразум о стабилизацији и придруживању, уговор са ЕУ који Србији омогућава бесцарински извоз робе на тржишту од пола милијарде потрошача. После ћу говорити и о нашој сарадњи са Руском Федерацијом, нашој сарадњи са Народном Републиком Кином, САД и свима осталима.

Србија највише извози у државе чланице ЕУ и оне који то желе да постану, а то су чланице ЦЕФТА. У ЕУ одлази 63,6 одсто, а на ЦЕФТА 21,1 одсто од нашег укупног извоза.

То људи у Србији треба да знају. Дакле, регион плус ЕУ једнако је 85 одсто нашег извоза.

Дебата је добродошла, али увек је важно да причамо о аргументима и бројевима. Политика Владе није политика подела на оне који су за Русију и оне који су за ЕУ. У политици Владе има места, пре свега, за оне који су за Србију и за одличну сарадњу и са ЕУ и са Руском Федерацијом.

За Србију је Споразум о стабилизацији и придруживању од користи, баш као што желимо још више користи од слободне трговине са Русијом и осталим државама тамошње Царинске уније. Сматрам потпуно рационалним да око ових питања треба да имамо минимум консензуса или имам једноставан одговор за све оне који би желели да доводе то у питање. Само покушајте једанпут да исплатите пензије за 1.760.000 пензионера, пробајте једанпут да исплатите плату у јавном сектору и да вас питам: Од кога ћете те порезе и доприносе да узмете, од кога ћете да их наплатите, коме ћете робу да извезете уколико се будемо понашали политички непрагматично, политички неозбиљно и политички неодговорно и уколико се будемо руководили сопственим емоцијама, понекад, због нечијих политичких одлука? Само бисмо земљу довели до ивице суноврата, до ивице амбиса и плашим се да бисмо генерације које долазе оставили без будућности.

У поређењу са 2008. годином када је потписан Споразум о стабилизацији и придруживању, ово су подаци који вам говоре нешто о важности политичког деловања Србије. У међувремену, посебно од 2012. године, када је потписан Споразум о стабилизацији и придруживању, до 2016. године успели смо да преполовимо трговински дефицит који имамо са ЕУ. У прилог томе говори податак да је покривеност увоза извозом на крају 2015. године износила 77,18 одсто, док је у августу 2012. године износила 59,68 одсто покривености увоза извозом. То показује, наравно, колико смо имали, пре свега, страних инвестиција и земаља ЕУ које су те производе поново извезиле у земље ЕУ, наравно, и раст и напредак домаћих инвеститора који су пронашли повољно тржиште у ЕУ.

У извозу главни спољнотрговински партнери у 2015. години, гледајући појединачно чланице ЕУ, били су Италија, са милијарду и 946 милиона евра, раст од 0,7 одсто у односу на 2014. годину; Немачка уз огроман раст до милијарде од 503,7 милиона евра, раст од 13 одсто у односу на 2014. годину и тај раст је из године у годину све већи; такође Румунија, Хрватска и све су те земље у расту.

У увозу главни спољнотрговински партнери су, гледајући појединачно, чланице: Немачка са две милијарде и 31 милион евра, раст од 11 одсто. Добро је да је наш раст извоза нешто већи од раста увоза. Покушаћемо да то пратимо. Затим Италија милијарду и 732 милиона евра, Мађарска 781 милион евра и Пољска 685,2 милиона евра уз смањења од 7 одсто у односу на 2014. годину.

Највећи суфицит у трговини Србија бележи са БиХ, Црном Гором и Македонијом. Интересантно је, разумећете са одређеним земљама и због „Фијата“ да имамо суфицит трговине са Италијом, Румунијом, Бугарском, па чак и Хонгконгом. Највећи дефицит у трговини имамо са Кином, а услед великог увоза мобилних телефона и лаптопова, пре свега, са Русијом због увоза нафте и гаса. Са Русијом ћемо доћи до посебне теме да видимо шта смо урадили, зашто је данас нешто боље стање него што је било у претходне две године, па затим са Немачком, Мађарском, Турском и Швајцарском.

Још важније од тога јесте промена структуре нашег извоза у ЕУ. Најважнији извозни производи више нам нису примарни пољопривредни производи, као што је то био случај раније, већ индустријски производи. Тако су, на пример, до 2008. године најважнији извозни производи били сировине и полупроизводи, док су 2014, 2015. и 2016. године то готови производи, у првом реду производи аутомобилске и електро индустрије. Задржали смо претежно исти ниво извоза наших пољопривредних производа (пре свега храна, поврће) и текстилних производа уз делимичан раст извоза житарица.

Спољнотрговинска статистика недвосмислено указује на директну везу између

држава одакле долазе највећи инвеститори и држава у које највише извозимо. Највећи инвеститори долазе из ЕУ, држава ЕФТА, САД, уз руски „Гаспром“ као осми по величини инвеститор у Србији. Такође, када погледате власнички удео од 15 компанија које су највећи српски извозници, 12 од тих 15, дакле, 80 одсто је са већинским страним капиталом у власништву.

Када је реч о даљим очекивањима и приоритетима у трговини, један од основних циљева Владе биће даља диверзификација трговине и економске сарадње како бисмо на још ефективнији начин искористили све споразуме о слободној трговини које смо закључили. Очекујемо и плодове веома подстицајне инвестиционе политике Владе Србије, јер у овом тренутку имамо увид у то шта се дешава у другим земљама – кад говорим о другим земљама мислим на земље у региону – као што знамо шта се дешава код нас и шта је то на шта чекамо, где смо уговоре потписали. Мислим да ми имамо и више страних инвеститора у овом тренутку, како ми то називамо, у „пајплајну“ него што имају сви остали заједно, и то је резултат стабилности коју су постигли грађани Србије и сигурност улагања.

Очекујемо и даље раст позитивне размене са потписницама ЦЕФТА, посебно желимо повећање раста у нашој трговинској размени са Албанијом и у складу са тим ћемо ускоро имати нове политичке разговоре и договоре са Албанцима. Покушаћемо да обезбедимо још значајнију трговинску размену и још већи суфицит за Републику Србију.

Када говоримо расту и развоју нашег друштва, ми неминовно говоримо о инвестицијама. Развој бројних сектора, пре свега прерађивачке индустрије, долазак кинеског „Хестила“ у складу са правилима ЕУ о државној помоћи и очекивано још већи прилив инвестиција из ЕУ, резултат су нашег рада, али очекујемо, наравно, и додатни прилив инвестиција из Руске Федерације, САД, стабилност на којој толико инсистирамо, уређеност, унапређење амбијента за улагања.

Очигледна повезаност процеса и европских интеграција, раст инвестиција, видљиви су из чињенице да је само у прошлој 2015. години, од укупно страних и домаћих инвестиција – две милијарде и 111 милиона евра, милијарду и 530 милиона било пореклом из ЕУ, што је 72,4 одсто, и о томе би требало сви да поведу рачуна.

Посматрано по државама у којима је седиште одговарајуће компаније, 78 одсто броја компанија са већинским страним капиталом пореклом је из земаља чланица ЕУ, 19,9 одсто из земаља које нису чланице ЕУ, претежно из ЕФТА земаља и Руске Федерације. У компанијама са већинским капиталом пореклом из земаља чланица ЕУ, ангажовано је 80,5 одсто броја запослених, 17,9 одсто из земаља које нису чланице ЕУ, 68,6 одсто додате вредности остварене у тим компанијама потиче из земаља чланица ЕУ, а 30,6 одсто из земаља које нису чланице ЕУ. Највећу додату вредност, међу компанијама које нису из држава чланица ЕУ, ствара НИС у ком је, разуме се, „Гаспром“ највећи акционар.

Велики део посла који ћемо урадити биће добар капитал генерацијама које долазе. Инсистираћемо на улагању у образовање и стручно оспособљавање младих. Као што знате, на томе сам инсистирао у регионалним оквирима и кроз оснивање канцеларије за младе. Почели смо те ствари да конкретизујемо. Уз помоћ ЕУ то чинимо у оквиру програма „Еразмус плус“. Добри смо у томе, али колико смо добри не можемо знати док се не упоредимо са другима. Иако је Србија делимични корисник овог програма, успели смо да у периоду од 2014. до 2016. године остваримо највеће учешће у региону Западног Балкана. У овом периоду приметно је значајно повећање броја корисника стипендија за академску мобилност, и то се односи на студенте, наставнике и административно особље.

Према подацима Фондације „Темпус“, која ради на спровођењу програма у току 2015. године, у Србији је одобрено 1.430 одлазака и долазака младих, што је нешто мање од половине броја који се предвиђа за цео регион Западног Балкана. Од тога је одлазних 900 стипендиста, размени студената намењено је 50 одсто добијених стипендија, а остатак је намењен мобилности наставног и административног особља.

Потписивањем уговора о приступању оквирном програму „Хоризонт 2020“, Република Србија је у области науке, функционално гледано, већ ушла у ЕУ. Такође, давањем овлашћења Фондацији „Темпус“ да децентрализовано спроводи програм „Еразмус плус“ стекли су се сви формални услови за затварање преговора у оквиру Поглавља 26 – образовање и култура.

Седам држава је потписало споразум којим се формира Канцеларија за реформу образовања југоисточне Европе са седиштем у Београду, чиме наш главни град постаје лидер у образовним реформама у региону.

Имајући све ово у виду, не чуди чињеница да се у последњем годишњем извештају Европске комисије о напретку Србије за 2015. годину, међу четири поглавља која су оцењена највишом оценом од укупно 33, налазе сва три поглавља за која је задужено Министарство просвете, науке и технолошког развоја. После ћемо видети шта су мере и шта је оно што ми морамо да урадимо да бисмо себе променили и да можемо да се поставимо и, пре свега, да поштујемо тржиште.

Као што смо се одговорно односили према новцу наших грађана и пореских обвезника у буџету, дисциплиновано, одговорно и озбиљно и на данашњи дан, дакле, 9. августа Република Србија има суфицит у буџету од 19,6 милијарди динара, што није био случај откада постоји вишестраначки систем у Републици Србији.

Ми смо се тако односили и према новцу који је долазио са стране. Од 2001. године Србија је добила подршку Европске уније у износу од преко три милијарде евра бесповратних средстава. Од поменутог износа, из ИПА фондова од 2007. до 2013, око 1,4 милијарде. Од 2014. Србији је на располагању нови инструмент подршке Европске уније ИПА 2. Из овог инструмента биће подржане реформе у секторима: саобраћај, енергетика, животна средина, конкурентност, развој људских ресурса, пољопривреда и рурални развој, реформа јавне управе, правде и унутрашњих послова.

Током протекле две године успешно су приведени крају процеси годишњег програмирања тако што су дефинисани програми и пројекти бесповратне помоћи у укупном износу од 400 милиона евра, што је већи износ од индикативно опредељеног од стране Европске уније. Док је највећи износ средстава у годишњем програму за 2014. годину одређен за превенцију и санацију последица поплава, 62 милиона евра из ИПА националног програма и 10 милиона евра из вишекорисничког програма, у програму за 2015. годину највећи износ средстава опредељен је за реформу јавне управе – 80 милиона евра кроз секторску буџетску подршку и саобраћај – 65 милиона евра.

Такође желим да кажем да смо 2014. године први пут као држава кандидат успешно аплицирали за средства из Фонда солидарности ЕУ ради санације последица насталих због катастрофалних мајских поплава, и обезбедили додатна 60,2 милиона евра, која се спроводи на простору погођеном поплавама из маја 2014. године.

Крајем прошле године поднет је захтев за управљање ИПАРД средствима. То су средства Европске уније намењена пољопривреди и руралном развоју да би се омогућило коришћење већ алоцираних 35 милиона евра од укупно предвиђених 175 милиона до 2020. године. То све спомињем јер је то бесповратна помоћ Европске уније. У првој фази очекује се подршка за инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава и подизање прерађивачких капацитета.

Оно што је за нас важно то је да сачувамо мир и стабилност, јер то и јесу основне вредности Европске уније. Србија треба да буде заиста гласан заговорник таквих савеза и у другим деловима света, и то јесте наша визија будућности. Неки кажу да морамо да бирамо између Европе и Русије, а док јачају наша трговинска размена и повезаност с Европом, с Русијом негујемо не само историјске везе које су градиле бројне генерације већ гледамо и на који начин да унапредимо наше привредне и трговинске везе. Наш напредак на плану ЕУ интеграција неће бити вођен непромишљеном еуфоријом, већ примереним и озбиљним

прорачуном сопствених националних интереса у сваком тренутку. Али људи треба да знају да је наша идеја и наша жеља да том друштву припадамо управо због типа друштва чији део желимо да будемо.

1.2. Спољна политика

Влада Србије наставиће да води активну спољну политику, јасно профилисану и осмишљену спољну политику која доприноси бољем позиционирању Републике Србије на регионалном, европском и ширем међународном плану. Као и у претходном периоду, фокус ће бити на јачању међународног положаја и угледа Републике Србије и, у том контексту, на интензивирању билатералног дијалога и сарадње на мултилатералном плану са земљама широм света, у функцији континуиране и ефикасне промоције и реализације спољнополитичких приоритета и интереса Србије, пре свега с циљем убрзане интеграције у ЕУ и очувања територијалног интегритета и суверенитета земље.

Афирмација Републике Србије као стожера регионалне сарадње, конструктивног, снажно посвећеног и активно ангажованог на унапређењу односа у региону и на продубљивању и конкретизацији сарадње у регионалним оквирима, како у билатералној равни тако и у оквиру регионалних иницијатива и механизма, биће један од приоритета Владе Србије.

У том контексту, од посебног значаја биће председавање Републике Србије Организацијом за црноморску економску сарадњу, а ми смо од 1. јула 2016. од Руске Федерације преузели шестомесечно председавање овом регионалном организацијом која поседује изразити економски потенцијал, нарочито у областима енергетике и транспорта. Република Србија ће током свог председавања настојати да реализује нове и даље унапреди постојеће пројекте, као и да допринесе развоју диверзификоване сарадње земаља ширег црноморског региона. Република Србија ће своје председавање завршити организацијом састанка Савета министара спољних послова БИСЕК-а, како ми то кажемо, у децембру ове године.

Без обзира на бројне изазове и нимало једноставну тренутну ситуацију, Влада Србије наставиће са искреним напорима да промовише добру вољу и здраве односе са свим земљама и владама у региону, заснованим на узајамном поштовању и опредељењу за заједничку европску будућност. Развоју добросуседских односа и сарадњи придајемо посебну пажњу и надамо се да ће наше напоре на решавању преосталих отворених питања и стварању боље атмосфере у регионалним оквирима препознати и те земље, али и европске институције и сви други међународни актери.

Такође, Влада Србије наставиће да се ангажује на очувању права и интереса српског народа у региону у складу с нормама међународног права. У том контексту, наставиће да развија најближе односе с Републиком Српском поштујући Дејтонски мировни споразум и вољу сва три конститутивна народа БиХ. Односи између политичких лидера српског народа никада нису били бољи, засновани су на међусобном уважавању, поштовању и заједничком деловању у остваривању српских националних интереса.

На још једну ствар бих ту желео да вам укажем. Први пут у савременој српској политичкој историји ми поштујемо неко неписано правило – и лидери у Републици Српској, и председник Републике Српске, и чланови Владе Републике Српске, на неки начин и опозициони лидери, такође и сви они који представљају Србе у другим земљама у региону – да ми ни о једном од њих ни на који начин и никада не кажемо ниједну лошу реч, да када око нечега нисмо сагласни, да се састанемо и да те проблеме решимо и изађемо са заједничким ставом, јединственим ставом који је у интересу целокупног српског народа. Никада нисте могли да чујете и нећете од мене чути да јавно изговорим било коју ружну реч о Милораду Додику, али ни о Младену Босићу, о Младену Иванићу, нити о Милораду Пуповцу, нити ћете њих чути да било коју лошу реч кажу о Републици Србији. Све је супротно од онога што смо имали до

само пре неку годину. То је неко ново правило, то је неки нови узус, и то је нешто чиме можемо данас да се поносимо. Зато на обележавању „Олује“ можете да видите и представнике Срба из Хрватске и представнике Срба из Републике Српске и представнике Срба из Македоније, Црне Горе, одавуда с простора бивше Југославије, и свако са сваким разговара и мисли на то шта може да учини за добробит српског народа, ма где да тај део нашег народа живео.

Влада Републике Србије остаје посвећена промовисању добрих билатералних односа и сарадњи и са другим утицајним факторима у међународној заједници, попут САД, као и с нашим традиционалним пријатељима и партнерима, попут Руске Федерације, Народне Републике Кине, арапским земљама, али и другим народима и државама широм света. Наше опредељење за развој пријатељских односа и економских и других облика сарадње са земљама широм света никако није у колизији с опредељењем да Србија буде део Европске уније, већ је то комплементарна димензија нашег спољнополитичког ангажмана.

Наша пријатељства на Истоку и Западу наше су богатство и наша снага, и она не мењају чињеницу да је Србија била, да јесте и да ће бити део европске породице народа чије су упориште заједничке вредности и цивилизацијска достигнућа. Управо зато Србија жели да гради и градиће најбоље могуће односе са Руском Федерацијом и Народном Републиком Кином, САД, али исто то ће да чини и са Корејом, Јапаном, УАЕ и свим осталим земљама значајним, и не увек тако значајним, али с онима с којима смо градили пријатељство деценијама и вековима у политичкој и економској сарадњи.

Нова Влада Србије требало би у наредном периоду да учини све да побољша економске односе и са евроазијским економским савезом, с једне, и са земљама БРИКС-а, с друге стране. У земље евроазијског економског савеза (Русија, Белорусија, Казахстан, Јерменија и Киргистан) и БРИКС-а (Бразил, Русија, Индија, Кина и Јужноафричка Република) све компаније из Србије извезле су 2015. године робу у вредности од свега 820 милиона долара или само 0,27 центи, тј. око 30-31 динар по потрошачу. При томе су свих пет држава БРИКС-а чланице Савета Г20 најразвијенијих земаља света и поседују чак 400 милијарди долара девизних резерви. О овоме говорим зато што је то један од проблема с којима се суочавамо и где нисмо успели да постигнемо одговарајуће резултате, не увек нашом кривицом. Имали смо проблема са стабилношћу руске националне валуте, данас је то у реду, и зато погледајте извоз Републике Србије у Руску Федерацију у првих шест месеци ове године. Извоз се враћа на ниво из 2013. године када је био девет пута увећан у односу на то какав је био 2001. године, а био је свега 79 милиона евра. То су ствари које можемо и морамо да мењамо.

Добри и пријатељски односи с Руском Федерацијом, која је један од камена темељаца оба ова савеза, могу бити добра полазна основа за институционално унапређење пре свега економске сарадње у обостраном интересу, без уласка у дубље интеграције.

Економски потенцијали сарадње Србије с државама Евроазијске уније огромни су, јер су Русија, Белорусија и Казахстан највећи светски произвођачи гаса, нафте, сунцокрета и шећерне репе и међу највећим светским произвођачима кромпира, пшенице, меса и цемента. Но, та сарадња не би требало да се базира само на трговини енергентима и на пољопривреди, већ и на многим другим развојним инфраструктурним грађевинским и саобраћајним пројектима, од изградње путева, мостова, железница и лука, термо и хидро електрана, до аеродрома и спортских објеката.

Огроман је и до сада није искоришћен потенцијал за привлачење директних инвестиција у Србију. Уз добре пројекте и организацију земаља Евроазијске уније у српску инфраструктуру и пољопривреду у следећих 10 до 20 година могле би да се слију милијарде долара инвестиција из тих земаља, с којима Србија има изванредне политичке односе, засноване на узајамном поштовању територијалног интегритета и суверенитета.

Русија је наш традиционални партнер и пријатељ, и као симбол наставка наше сарадње с нестрпљењем ишчекујем и нове заједничке пројекте. Верујемо да ћемо моћи да решимо и питање извоза сира и неких других млечних производа, као и извоз нашег „Фијата“

на територију Евроазијске уније, али и да остваримо сарадњу у свим другим друштвеним областима, и зато с нестрпљењем очекујемо и посету руског председника Владе Дмитрија Медведева.

У претходном периоду посебно можемо да се похвалимо интензификованим односима с Народном Републиком Кином, која представља једну од водећих економија света. За нашу земљу је од изузетног значаја то што је Кина показала велико интересовање за развој наших не само политичких већ и привредних односа и спремна је да улаже у Србију. Томе су нарочито допринеле историјске посете председника Кине Си Ђинпинга и премијера Народне Републике Кине, нашег пријатеља, Ли Кеђанга. Договорено је да досадашња успешна сарадња у наредном периоду добије ново, додатно убрзање у свим сферама економског и друштвеног живота.

Воде се интензивни разговори с кинеским компанијама, и ово је веома важно, јер када сам то чуо, готово да нисам могао да поверујем да и у овим областима можемо да добијемо партнера као што смо га добили за Железару, о будућој сарадњи с „Петрохемијом“, РТБ „Бор“, о сарадњи у области ваздушног саобраћаја и даљем улагању у област инфраструктуре.

Касније, када будемо говорили о јавним предузећима, схватићете да су и најмање две велике кинеске компаније стратешки заинтересоване за преузимање, између осталог, и Београдског аеродрома, али је ту отворена тендерска процедура и она ће бити у потпуности спроведена. Победиће онај ко понуди најбоље услове.

Изузетно смо захвални нашим кинеским партнерима за досадашња улагања у Железару Смедерево и стратешке пројекте у области инфраструктуре, као што су пруга Београд–Будимпешта, Коридор 11, мост „Михајло Пупин“ у Београду итд., у области енергетике и другим областима стратешке сарадње, од Костолца 2 па надаље. Тек очекујемо праве резултате.

Наше стратешко опредељење такође је и блиска и добра сарадња са САД, коју смо у претходном периоду успели да остваримо. Резултати те сарадње видљиви су у привреди, посебно у сарадњи у области индустрије и информационих технологија, а пример за то су компаније „NCR“ и „KKR“.

Једнако смо посвећени и свим другим облицима билатералне сарадње и развијању добрих дипломатских односа, те сам у својству председника Владе Србије имао низ важних сусрета с америчким званичницима приликом неколико посета Вашингтону.

Са задовољством могу да најавим да ће једна од првих посета новој Влади бити и посета потпредседника САД Џозефа Бајдена.

Република Србија ће својим ангажманом у међународним организацијама и мултилатералним форумима наставити да у мери својих могућности даје допринос очувању међународног мира и безбедности, између осталог и ангажовањем представника Србије у мировним операцијама УН, те да у оквиру заједничке безбедносне и одбрамбене политике ЕУ настави да делује са својим партнерима.

1.3. Национална безбедност

Министарство одбране и Војска Србије дали су у претходном периоду важан допринос успеху реформи, али и поднели значајан терет у њиховом спровођењу. Условима снажних мера за стабилизацију јавних финансија Министарство одбране је унапредило припреме свих субјеката одбране нашег друштва за одбрану, а Војска Србије је одржала и делимично унапредила своју оперативну способност. Министарство одбране је значајно допринело консолидацији домаће одбрамбене индустрије, и наменска индустрија ће у наредном периоду бити један од мотора развоја индустрије и привреде Републике Србије, а учињени су и напори да се у оквиру буџетских средстава за одбрану оптимизује однос персоналних, оперативних и инвестиционих трошкова.

Република Србија је чврсто опредељена за мир, јачање сарадње, поверења и добросуседских односа. Постизање дуготрајног мира и стабилности кроз дијалог и стварањем партнерских веза јесте политика у коју верујемо, и коју заступамо, и за коју ћемо се непоколебљиво залагати.

Међутим, промене које су се догодиле у стратегијском окружењу Србије намећу потребу осавремењивања кључних стратегијских докумената из области безбедности и одбране, због чега ће у наредном средњорочном периоду бити извршена ревизија њиховог садржаја. При томе, уважаваће се све специфичности геостратегијског положаја Републике, национални интереси, потребе и могућности земље. Србија је, као уосталом и читав свет, суочена с бројним вишеструко детерминисаним безбедносним изазовима, ризицима и претњама, а није искључено да ће се појавити и неки квалитативно нови, другачији изазов.

Безбедносне службе које делују у оквиру Министарства одбране наставиће, реч је о ВБА и ВОА, да прате веома динамичне промене у међународном безбедносном окружењу како бисмо у складу с нашим могућностима били спремни да правовремено и адекватно реагујемо.

Пошто људи обично потцењују сазнања и активности наших обавештајних служби, само желим да укажем на нешто што су у претходном периоду наше службе брже дознале, сазнале и јавиле надлежним сестринским службама у региону и свету. Када су се одређене појаве догађале, када смо се суочавали с тим појавама и када смо имали случај „Верлашевић“, који је пуцао на Америчку амбасаду у Сарајеву, прве које су податке могле да доставе америчким службама о поменутом терористи, о поменутом лицу, биле су српске службе, као што су српске службе упозориле у једном европском граду своје колеге на могућност терористичких напада, рекао бих, пре свих осталих служби.

Развој система одбране предуслов је заштите одбрамбених интереса Републике Србије и успешног одговора на изазове, ризике и претње безбедности. Планирање развоја и изградње укупних одбрамбених способности система одбране засновано је на нашем опредељењу за војну неутралност у односу на постојеће војне савезе и примени концепта тоталне одбране, који подразумева интегрално ангажовање субјеката одбране и одбрамбених потенцијала. Значајан сегмент тог концепта, поред ослоњања на властите одбрамбене потенцијале, јесте унапређивање партнерства и мултилатералне сарадње с другим државама и међународним организацијама и институцијама у очувању и заштити одбрамбених интереса Србије.

Првенствено имамо на уму сарадњу у области одбране с ЕУ, Руском Федерацијом, САД, Кином, али и земљама региона југоисточне Европе и пријатељским земљама. Важан аспект сарадње јесте и ангажовање у Програму „Партнерство за мир“ и учешће у активностима заједничке безбедносне и спољне политике ЕУ, као и сарадња с ОДКБ и вишегодишње учешће у вежбама с Руском Федерацијом.

У мандату претходне Владе усвојен је нови стратегијски преглед одбране Србије, којим су утврђени стратешки циљеви система одбране и успостављен оквир за достизање квалитативно новог стања.

До краја 2016. године Народној скупштини предложићемо нови дугорочни план развоја система одбране, којим ће бити утврђени правци развоја до 2025. године. Након тога, Влада ће усвојити средњорочни план и програм развоја система одбране за период до 2020. године, у коме ће се детаљније операционализовати ставови и опредељења из дугорочног плана развоја система одбране Србије.

Циљеви развоја система одбране биће усаглашени с расположивим ресурсима и присутним ограничењима, а предложене мере биће усмерене на отклањање кључних проблема и остваривање основних приоритета развоја.

Развој Војске Србије биће усмерен ка унапређењу широког спектра способности које су потребне за извођење различитих операција и задатака, укључујући асиметричне и

хибридне сукобе. У складу с тим, обезбедиће се правовремена расположива снага за анализиране сценарије угрожавања, као и повећање оперативне расположивости кључних борбених система и попуњености ратним материјалним резервама.

У наредном периоду Војска Србије наставиће ангажовање на обезбеђивању административне линије са АП Косово и Метохија и контроли копнене зоне безбедности. Наставићемо и сарадњу с Кфором ради обезбеђења сигурности и безбедности нашег становништва у АП Косово и Метохија.

Систем одбране Србије наставиће да доприноси изградњи и очувања мира у свету учешћем декларисаних јединица Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама. Више пута смо доказали свој кредибилитет и кредибилитет Војске Србије у пружању помоћи цивилном становништву и цивилним органима у случају ванредних ситуација и других облика угрожавања безбедности људи и имовине, што ћемо наставити и у будућем периоду.

У наредном периоду радиће се и на унапређењу система командовања снагама одбране и у ванредном стању и у рату, чиме ће се унапредити интегрисаност свих субјеката система одбране. Посебна пажња биће посвећена оспособљавању становништва за одбрану, што ће бити системски уређено, а што нам данас представља један од највећих проблема.

Ради унапређења ефективности и ефикасности функционисања извршиће се и оптимизација организација Министарства и Војске Србије. Неће се даље смањивати бројно стање Војске Србије, а постепено ће се повећавати контингент војника на добровољном служењу војног рока, као и број припадника специјалних снага, како би се створили услови за даље нарастање главних одбрамбених снага и снага ојачања, односно ратне војске.

Наравно, то сам већ рекао, све ћемо дати, по сваку цену чуваћемо мир, али ћемо, за разлику од неких претходних периода када нисмо били спремни за одговор, бити спремни за одговор свакоме ко покуша да угрози суверенитет и независност Републике Србије.

У домену опремања Војске Србије наоружањем и војном опремом у периоду од 2012. до 2015. године, завршен је развој преко 20 средстава наоружања и војне опреме, који су након спроведених верификационих испитивања уведени у наоружање и опрему Војске Србије, као што су авиони за почетну обуку, теренска возила, модернизовани радарски системи и системи за ваздушно осматрање, различите врсте муниције побољшаних карактеристика и средства за обуку, тренажери.

Посебно хоћу да се похвалим нашом новом специјалном пушком од 6,65 милиметара, која се на гађању које је недавно одржано у Никинцима показала као најпрецизнија и најбоља, која је једина могла на 500 метара да погоди пет метака у груди, пет од пет, за разлику од свих немачких најсавременијих пушака које и даље користимо.

Настављено је опремање Војске Србије савременим телекомуникационим системима и системима за електронско извиђање, а средином јуна Војска Србије купила је два вишенаменска транспортна хеликоптера из Руске Федерације, што је прва набавка нових ваздухопловних платформи у последњих 35 година.

Након успешно завршеног развоја интерних испитивања, вишецевни ракетни систем модуларни „Морава“, широкопојасни радио-гониометар и модернизовани ПВО систем „Куб“ предати су на завршна испитивања у Техничко-опитни центар.

Осим тога, одбрамбена индустрија је успела ангажовањем унутрашњих капацитета да оствари запажене резултате у сопственом развоју средстава наоружања и војне опреме, од којих посебно треба истаћи треће оклопно возило, точкаш „Лазар“, самоходну топ хаубицу „Нора“, као и више врста пешадијског оруђа, артиљеријске и минобацачке муниције који су од интереса за систем одбране.

Буџет за опремање Војске Србије имаће тенденцију раста због његовог изразито развојног карактера и директног утицаја како на раст способности Војске Србије, тако и на раст капацитета извозног потенцијала одбрамбене индустрије Србије.

Модернизација перспективног наоружања и војне опреме реализоваће се повећањем буџета за развој наоружања и војне опреме готово и до шест пута. Модернизација и развој средстава ратне технике биће максимално усмерени на домаће војне и цивилне научноистраживачке институције и домаћу одбрамбену индустрију. У том смислу, редефинисано је постојање и дефинисано 14 нових перспективних пројеката којима ће се битно унапредити оперативна способност Војске Србије.

Сукцесивно ће се, завршетком наведених развојних пројеката до краја 2020. године, реализовати прва фаза опремања Војске Србије из домаћег развоја, која ће омогућити подизање њених оперативних способности за, веровали или не, око 60 одсто. Биће извршено опремање војске новим системима наоружања и војне опреме, као што су комуникациони и командно-информациони системи и системи за управљање ватром, оптички, електронски и осматрачки системи, оруђе, артиљерија, оклопна борбена возила, точкаши повећаног нивоа, балистичке заштите, ПВО системи малог домета, центри ваздушног осматрања и јављања, нова генерација стрељачког наоружања, вођени противоклопни пројектили, системи за електронско извиђање и противелектронска дејства и теренска возила. Спровођењем ове политике истовремено се постижу два циља, а то је повећање оперативних способности Војске Србије неопходних за извршавање, али директно, разуме се, и већа производња у нашој наменској индустрији.

Такође смо, желим да се похвалим резултатима, поделили 1.412 станова за припаднике Министарства одбране и Војске Србије. У току 2014. године обновљени су радови на изградњи објеката на локацији Бежанијска коса у Београду, чија је изградња започета 1992. године, чиме ће се решити још 160 стамбених потреба запослених у Министарству одбране и Војсци Србије.

Реализацијом мастер плана настављено је с продајом или разменом неперспективних војних комплекса, тако да су у претходне четири године продата и размењена 43 војна комплекса. Укупно уговорена вредност за промет на 43 комплекса износи 24 милиона евра. Од наведеног износа директно је наплаћено око четири милиона евра, док је око 13,8 милиона евра реализовано преузимањем 141 стана од локалних самоуправа и Грађевинске дирекције Србије. Остатак ће бити реализован у наредном петогодишњем плану.

У погледу ефикасног и транспарентног коришћења буџетских средстава, нарочито у вези са смањењем ризика од корупције, Министарство одбране је добило признање од релевантних међународних субјеката и према налазима Антикорупцијског индекса организације *Transparency International*, који се односи на ниво корупције у системима одбране, објављеним почетком 2016. године, Србија се налази у групи држава с умереним ризиком од корупције. Постигнут је напредак у преко 45 одсто показатеља у односу на резултате из 2012. године, када се налазила у групи држава с високим ризиком од корупције. Према овом истраживању, наш систем одбране се налази међу 34 најбоље рангирана система одбране у свету.

1.4. АП Косово и Метохија

Питање Косова и Метохије несумњиво остаје велики изазов и у мандату нове Владе. Нећемо признати једнострано проглашену независност наше јужне покрајине, али ћемо у интересу регионалне стабилности и што бољих српско-албанских односа наставити дијалог Београда и Приштине. У том процесу учествоваћемо на одговоран и транспарентан начин, а сви договори ће као и до сада бити доступни јавности. Дијалог, његово интензификовање, решења којима нису увек задовољни ни Београд ни Приштина, једини су могући начин напретка, не само за људе на Косову и Метохији; тај дијалог у значајној мери, што сви људи у Србији треба да знају, опредељује могућност политичког и економског просперитета целе наше нације.

За разлику од многих на нашој политичкој сцени, противник сам опасног

концепта замрзавања конфликта, али и неодговорних идеја да Србија уступцима који би угрозили опстанак нашег народа у Покрајини треба да се реши тзв. политичког баласта Косова и Метохије. У дијалогу с Приштином наставићу да учествујем и лично. Бићу тамо онда када је најтеже и нећу се крити иза туђих потписа.

Водећи одговорно политику, чинићемо све да интереси нашег народа, као и наши витални државни и национални интереси на Косову и Метохији буду заштићени. Србија ће, пре свега, наставити да инсистира на отпочињању преговора о имовини и очувању српске културне и духовне баштине на Косову и Метохији, као и на успостављању заједнице српских општина јер, за оне који не знају, и када су критиковали Бриселски споразум, нису рекли народу да 40 одсто, односно шест од 15 тачака Бриселског споразума, управо говори о успостављању заједнице српских општина, која ће имати капацитет да пресудно утиче на бољи и сигурнији живот српског народа на том простору.

Србија ће на Косову и Метохији наставити да буде институционално присутна кроз свој систем образовања и здравства, кроз културне институције, као и кроз деловање локалних самоуправа. Не морам, чини ми се, никоме у овом парламенту да објашњавам шта смо наследили после Кумановског споразума и у каквој ситуацији морамо да се довијамо да нашем народу помогнемо што више.

Српски народ на Косову и Метохији и после, разуме се, агресије спроведене против наше земље, у предстојећем периоду треба да буде додатно институционално оснажен стварањем заједнице српских општина, чије успостављање Приштина већ дуго опструише. Ја ни овде у парламенту нећу да говорим ништа против албанских власти, зато што се разликујем од њих и по томе што нам није потребно да стичемо политичке поене тиме што ћемо да критикујемо друге, али неко мора да има у виду да они нас нападају, да делимично нисмо остварили споразуме потписане у августу прошле године, а ми овде говоримо о виталном, о кључном, о основном, о првом споразуму, постигнутом у априлу, годину и по дана пре последњег споразума, а од којих се нисмо померили, сем мртвог слова на папиру и даље ништа не постоји. Али, разговоре ћемо наставити, разумемо чак и њихове унутрашње политичке односе, али то не значи да нећемо да водимо рачуна о интересима нашег народа.

Наши циљеви на Косову и Метохији биће очување политичке стабилности, континуираним праћењем политичких процеса и спровођењем утврђене државне политике, те обављање послова у областима подршке локалним самоуправама, привреде, економског развоја, инфраструктурних пројеката, повратка и опстанка, правосуђа, људских права, имовинскоправних питања, међународна сарадња и сарадња с међународним мисијама на територији Покрајине, подршка култури, заштита културне баштине и помоћ Српској православној цркви, која је, рекао бих, једна од кључних институција која помаже очување и опстанак нашег народа на Косову и Метохији, као и подршка јавним службама и службама социјалне помоћи. Одржив економски развој биће више него до сада у фокусу наше политике на Косову и Метохији.

Оно чиме можемо да се похвалимо на Косову и Метохији, то није резултат Владе, то је резултат борбе за опстанак нашег народа, али зато нам је потребно веће и снажније присуство наших јавних служби да бисмо тој деци могли да обезбедимо бољи живот. Највећи природни прираштај, односно највећу стопу наталитета на територији Републике Србије имамо управо на Косову и Метохији, у српским срединама на Косову и Метохији, посебно у косовском Поморављу, дакле, то је троструко, три и по пута већа стопа наталитета него што је просечна стопа наталитета на територији Републике Србије у целини.

Такође, заштита имовине Републике Србије на Косову и Метохији, имовине наших привредних субјеката и Српске цркве биће и даље у врху приоритета Владе Србије. Борили смо се све време и борићемо се и за „Трепчу“, Газиводе, за инфраструктуру на Брезовици, иако знате како смо се суочавали с незаконитим приватизацијама и присвајањима од стране привремених институција у Приштини.

О чему се ту ради? Да бисте сви разумели, они су све време бежали, али апсолутно све време су бежали, од тога да се разговара на било који начин о томе шта је чија имовина, шта је то што је имовина Републике Србије, а шта је то што је нечија туђа имовина. Ниједне секунде нису желели да пристану да о томе разговарају, јер су доносили десетине тзв. споредних закона којима би ту имовину покушавали да пребаце на себе, а то није имовина само косовска, ни српска, ни албанска, то је имовина и државе Србије, али је то и имовина и других грађана који су у њу улагали. Ми смо зато инсистирали и наставићемо да инсистирамо у разговорима и преговорима под окриљем Европске уније, на томе да питање имовине буде покренуто, јер питање имовине је једно од суштинских питања. Ако то питање решимо, много тога смо решили и многе проблеме у будућности лакше ћемо решавати с Албанцима.

Покренуто је неколико капиталних инфраструктурних пројеката, као што су регионални водовод Зубин Поток – Косовска Митровица – Звечан, као и изградња бањског комплекса „Бањска“, који ћемо завршити у мандату ове владе. Тиме ћемо дати подстицај развоју туризма, са жељом да што већи број грађана Србије и Срба из региона посети тај део наше земље, да посети Косово и Метохију и тако непосредно учврсти везе с нашим националним извористем.

У области пољопривреде смо такође начинили значајне кораке ка стварању система који ће омогућити једном броју наших сународника у Покрајини да живе од пољопривреде, без обзира на то да ли се земља обрађује у Гораждевцу, Штрпцу, Станишору, Новом Брду или Лепосавићу. Поделили смо велики број пољопривредних машина, садница, репроматеријала, а ускоро ћемо имати стабилне канале за пласман пољопривредних производа под повољнијим условима.

Када је реч о повратку интерно расељених, ту су најслабији резултати, реч је о нивоу статистичке грешке. Припремили смо и нов концепт социјално и економски одрживих повратничких насеља и, као што сте видели, то је изазвало велике политичке проблеме на самом Косову и Метохији. Реч је о „Сунчаној долини“. Албанске власти су кренуле у жесток обрачун с нечим што би требало да донесе живот и да значи живот, и не знамо шта неко може да има против живота људи. Тамо се не граде никаква војна постројења, никаква полицијска постројења, тамо се граде стамбене зграде, тамо се граде пословни објекти, тамо се граде базени, места где људи треба да живе и да уживају и ништа више од тога, да буду само своји на своме.

Поштовани народни посланици и грађани Србије, Влада ће наставити да на Косову и Метохији сарађује и с представницима међународне заједнице, Унмиком, Еулексом и Кфором, пре свега на заштити права и стварању сигурног окружења за српски народ у Покрајини. Без намере да нарушимо секуларно устројство нашег политичког система, интензивираћемо сарадњу са Српском православном црквом, као кључном, не само верском већ и националном институцијом на Косову и Метохији, заједно се борећи за интересе нашег народа, а против покушаја да се фалсификовањем историје албанизују српска историјска, верска и културна баштина.

Видели сте и последње случајеве и објављивање у уџбеницима и у Албанији и на Косову и Метохији да су Дечане градили Гаши, да наше манастире нису градили ни Милутин ни било ко други из династије Немањића, већ да они припадају одређеним албанским династијама. Ми се с тим нећемо помирити. Управо у складу с тим смо се и борили и храбро супротставили, упркос бројним притисцима који су долазили из међународне заједнице, инсистирајући на заштити наших верских сакралних објеката у Унеску. Не кажем да је то победа коју смо остварили за дуги низ година, али оно што је наш посао, то је да се боримо. Борићемо се и убудуће. Оно што могу да кажем то је да они до сада нису успели да нас победе, а њихова победа би значила и унижење једне културе, културе једног народа, унижење цивилизације, рекао бих, ниподаштавање и понижавање српског народа.

Наставићемо да радимо и организовањем нових културних манифестација,

подршком институцијама, културно-уметничким друштвима, чувајући фолклорну традицију нашег народа, наставићемо да радимо на снажењу здравственог и образовног система на Косову и Метохији. Када о томе говорим, не говорим само о четири севернокосовске општине, дакле, о Лепосавићу, Зубином Потоку, Звечану и Косовској Митровици, већ говорим и о косовском Поморављу, Штрпцу, дакле, говорим и о Ранилугу, и о Шилову, и о Партешу, и о Пасјану, и о Доњој Будриги, Новом Брду, о свим местима у која смо улагали, од болница до цркава, и тога се не стидимо већ се тиме поносимо. Улагали смо у школе, улагаћемо још више, као и у здравствене објекте, тако да мислим да бар што се тога тиче људи ће моћи да се осећају сигурније, безбедније, тако да и генерације које долазе могу да планирају свој опстанак на вековним огњиштима.

Као и до сада, на Косову и Метохији наставићемо пружање неопходне социјалне помоћи. Желим да вас обавестим – право на ову врсту помоћи је остварило 540 породица са 1.512 чланова, а на име помоћи породицама отетих и несталих лица и једнократних новчаних помоћи право је остварило 870 породица. На Косову и Метохији живи 7.536 породица са сталном потребом за хуманитарном помоћи и њихова егзистенција зависи од подршке коју им пружа Влада Републике Србије.

Канцеларија за Косово и Метохију континуирано обезбеђује и дистрибуира 8.000 породичних пакета хране и 8.000 породичних пакета хигијене за социјално угрожене породице. Ово су само неки од примера деловања наше социјалне политике у Покрајини, с којом ћемо свакако наставити.

Оно с чиме не можемо да наставимо, то је да неко добија по пет пакета за једну породицу, по пет плата за једног човека, и ако већ, као Република Србија, омогућујемо нашем народу на северу Косова да не плаћа електричну енергију, онда очекујемо да у другим областима Република Србија не буде преварена, јер она ће да поштује и да пружи и више него што од ње очекују њени становници на Косову и Метохији. Само очекујемо поштовање за новац који сви други грађани Србије дају. Питање Косова и Метохије много је више од територијалног идентитетског питања. Оно је тачка на којој ће се у предстојећем периоду дугорочно дефинисати српско-албански односи, од којих зависи стабилност и економска перспектива читавог региона.

Наши грађани вероватно то не знају, а многи то не воле ни да чују, али Срби и Албанци су два највећа народа на Западном Балкану и од односа Срба и Албанаца зависи будућност Западног Балкана. Променило се, некада су то били други народи, данас су Срби и Албанци два највећа народа. Ми морамо да разговарамо о будућности, морамо да се договарамо, јер наш однос, добар однос Срба и Албанаца јесте кичма односа у будућности и ми ћемо дати све од себе да изградимо такве добре односе чувајући интегритет и суверенитет Републике Србије.

Оно што не желимо, то је да неуређени српско-албански односи буду латентна претња стабилности и напретку Србије и зато ћемо увек предано радити на мирном решавању несугласица.

1.5. Односи са дијаспором

Желим такође да кажем да никада нећемо заборавити нашу дијаспору, наше људе који живе расути у око 160 земаља. Ово је део који се тиче односа са дијаспором. Имамо бројну дијаспору, народ који се вековима и деценијама селио и на другим просторима започињао нови живот. Највише нас боли што су минулих деценија отишле читаве генерације најобразованијих, нећемо то лако зауставити ни у наредном периоду. Из земаља ЕУ имате процентуално већи одлив него што је тај одлив из Републике Србије. Из Хрватске, која је чланица ЕУ, процентуално је већи одлив и најобразованијих људи него што је то из Републике Србије. Из Пољске, Бугарске, Румуније, такође, и не само да је Румунија три пута већа по броју становника

од Републике Србије већ има и седам пута већи број људи који одлазе, напуштају Румунију, иду у најразвијеније земље ЕУ. Наравно, њима је то данас и лакше да чине због тзв. радних дозвола које као чланица ЕУ имају, али вам говорим да је то један процес глобализације у којем делу људи више није важно где живи.

Оно на шта ми желимо да укажемо нашим људима, то је да ма где они живели знамо да Србију доживљавају као своју отаџбину, и ми ћемо покушати, а безброј је тих покушаја било, и сваки је био неуспешан и већ сам сит обећања по том питању, али покушаћемо да им се обратимо и на тај начин да им покажемо да од њих не тражимо новац, да нећемо да их рекетирамо, да нећемо од њих да узимамо и да отимамо ништа, као што су то неки други раније чинили, већ само желимо да воле своју земљу као што су је и до данас волели, и ако желе и могу, да им помогнемо да уложе новац који су зарадили у свету у нашу Србију. Добродошли су и они, и њихове породице и њихов новац.

Бавићемо се Србима у региону и трудићемо се да решимо и остале њихове нагомилане проблеме. Увек ће моћи да рачунају на нашу подршку и помоћ уз чињеницу да ћемо увек да поштујемо територијални интегритет наших суседа.

Србија већ има потписане међудржавне споразуме са земљама у региону којима се регулишу положај и права Срба. Тражићемо да се ти споразуми поштују, јер очигледно је да се у појединим земљама баш и не поштују. Недопустиво је да Срби у Републици Хрватској, повратници који су живели нормалан живот, достојанствен живот, данас немају ни струју, нити могућност за нормалан живот, и то само зато што припадају српском роду, српском народу. Ти проблеми су нагомилани, али чини ми се да ћемо улагањем у стварање бољих односа, пре свега, с тим земљама постићи и неупоредиво боље услове живота за те људе.

Оно што ћемо ми у нашој земљи да урадимо, а о томе ћу у посебном поглављу о националним мањинама касније додатно да говорим, то је да ћемо се ми према припадницима националних мањина увек понашати на добар начин, да ћемо покушати да то буде на још бољи начин, да би се ти људи осећали поносни што припадају неком другом роду, али и поносни што су грађани Републике Србије. Мислим да нема важније ствари од те да неко може да каже – ја сам поносан што сам Мађар, али исто тако сам поносан што живим у Србији. Срећан и поносан што сам Бошњак и исто тако срећан и поносан што сам грађанин Србије.

Као матица чинићемо све што можемо на очувању идентитета Срба у дијаспори улагањем у рад њихових културних удружења, у учење српског језика и дипломатском борбом за њихов правни статус. Водићемо рачуна о нашим људима у свету ма где да се налазе. Захвалан сам им бескрајно, јер у тешким тренуцима, а то је било и до пре две, две и по године када смо се борили с опасношћу од банкрота, дознаке које су стизале из иностранства буквално су одржавале Србију, односно наш нос изнад воде да се не удавимо, и зато смо некако једва успели да преживљавамо.

Данас нисмо у таквој ситуацији. Не причам о појединачним случајевима, као држава имамо довољно новца, имамо довољно новца да издвојимо и за неке друге ствари и зато ћемо издвајати значајно већа средства у будућности, и већ у оквиру мандата нове Владе моћи ћете да видите то и за потребе унапређења наше сарадње са Србима који живе широм света.

2. Макроекономска стабилност, радна места и снажнија привредна активност

Сада ми се чини да прелазимо на нешто тешко, јер сада је тешко оценити шта је важно, а шта је мање важно, на оно што је срж рекао бих, на програм Владе и анализу онога што је урађено и анализу плана и програма онога што треба да чинимо у наредном периоду.

2.1. Макроекономска стабилност

Макроекономска стабилност, разуме се, предуслов је за све друге реформе, фискална дисциплина, цене, курс динара... Као стуб један – снажна и кредибилна стабилизација јавних финансија и заустављање раста јавног дуга до 2017. године. Шта смо урадили као резултат програма фискалног и структурног прилагођавања и опоравка привреде које је почела да спроводи Влада Републике Србије у претходном мандату? Иако је донет у веома тешким макроекономским условима, тај програм је допринео смањењу унутрашњих и спољних неравнотежа којима је Србија дуги низ година изложена.

Глобална криза је оголела чињеницу да привредни раст који није заснован на здравим основама представља озбиљну претњу макроекономској одрживости. Избијање криза јасно је указало на недостатке модела раста заснованог искључиво на потрошњи и увозу. Подсетићу вас да смо у годинама од 2008. до 2012. имали потпуно погрешну економску политику у којој смо управо инсистирали на повећању раста БДП-а тако што ћемо повећавати домаћу потрошњу. На тај начин смо се улагивали појединим тајкунима, од њих добијали провизије за тај прљав посао, Србију смо урушавали, урушавали и довели је буквално до ивице амбиса.

Недостајале су хитне фискалне мере и структурне реформе којима би се решио проблем не само дугогодишње рецесије већ и дужничке кризе и растуће неликвидности у условима високе незапослености.

Алармантно стање у јавним финансијама захтевало је хитне мере фискалне консолидације. Постало је извесно да је постојећа структура јавне потрошње неодржива услед константног повећања фискалног дефицита и растућег нивоа учешћа јавног дуга у БДП-у.

Исто тако, први ефектни консолидације са приходне стране нису били задовољавајући. Услед наглог и свеобухватног повећања великог броја пореских стопа, дошло је до погоршања у наплати пореских прихода, нарочито после повећања пореза на добит, а ни они који су доносили ту одлуку 2011. године, ако се не варам, нису могли да поверују да од тога може да настане ланац у лошем прикупљању пореских прихода.

Нарочито се нисмо опоравили у области дуванских производа све до 2015. године, тај део тржишта ни до данас нисмо успели до краја да опоравимо иако је неупоредиво боље него што је било пре две године.

За спровођење тешких мера у 2015. години желим још једанпут да се захвалим свим грађанима Србије, народним посланицима у том мандату и свим члановима Владе који су имали храбрости да то прихвате у мандату, као и онима који сутра неће бити чланови Владе, јер остаће записано у историји да су постојали људи који су спремни да прихвате најнепопуларније, најтеже мере, мере које нико у Србији није поздравио, али те мере су довеле до тога данас имамо здравију економију него многе земље ЕУ иако, разуме се, с неупоредиво нижим БДП-ом, али с неупоредиво брже растућим БДП-ом и с неупоредиво мањом неравнотежом него што је имају они, пре свега на фискалној страни.

Ми смо у 2015. години први пут успели да доведемо до раста легалног тржишта, услед ефикасне борбе против сиве економије. Слично се десило и са наплатом других пореских прихода. После лоших иницијалних резултата у наплати у првој половини године, овај тренд је у потпуности преокренут током 2014. и 2015. године.

Тај програм економских реформи који смо започели и спровођење стендбај аранжмана са ММФ-ом дали су веома озбиљне резултате и након вишегодишњих неуспешних покушаја да се отклоне суштинске препреке у привредном расту и смањи структурни дефицит, а имплементацијом тог програма установљено је трајно уклањање фискалних неравнотежа.

Буџет за 2015. годину донет је у складу са настојањима да се обезбеде основе за здрав економски раст, макроекономску стабилност и одржив фискални систем, упркос скептицизму комплетне домаће, делимично и експертске јавности, при чему сам дужан да захвалим појединим удружењима за која сам очекивао да ће политички да буду против нас, а

која су нам помогла, од Савеза економиста Србије и до многих других, до многих независних економиста који су били на нашој страни, који су знали колико је важно да кренемо у те реформе и без њихове стручне подршке не бисмо успели никоме у Србији да објаснимо да радимо велике, важне и добре ствари за нашу земљу.

Фискални дефицит је преполовљен са 6,6 одсто, а није био 6,6 одсто, био је скоро 8 одсто, зато што смо у то време имали, како то кажу, испод линије сакривене различите фискалне неравнотеже од онога што смо издвајали за јавна предузећа, за Железару, за многе друге ствари. То нисмо ни рачунали у тих 6,6 одсто дефицита. То је било на нивоу од негде 8 одсто дефицита. Прошлу годину смо завршили са дефицитом од 3,4 одсто. Ове године, чини ми се да смо у општој држави у овом тренутку на 0,1 одсто дефицита, немамо дефицит у општој држави у републичком буџету, у буџету Владе Србије, већ сам вам говорио, у суфициту смо од 19,6 милијарди на данашњи дан.

Дакле, то су импресивни резултати који вам омогућају да у наредном периоду можете да гледате како и на који начин да повећавате плате и да видите шта да учинимо са пензијама, да пензионери могу лакше да живе, а уверен сам да ће у наредним месецима моћи да осете не много, али увек стабилно повећање и побољшање.

Након осам година први пут данас привредна активност се налази 2 одсто изнад преткризног нивоа, дакле, ми смо од 2008. године све време падали и урушавали сопствену супстанцу. Зато сам сигуран да су негде људи и на претходним изборима у 2014. години успели да размисле, а затим и у 2016. години додатно да се одреде не за бесмислице и суманута обећања, већ да се одреде за рад и за оно што су објективна, реална и остварива обећања.

Циклична анализа економске активности указује на то да се, након осам година, привредна активност додатно убрзава и након дубоке рецесије која је нешто била смањена у 2013. години, а потом поново потакнута после катастрофалних поплава које су нас погодиле у 2014. години.

У 2015. години успевамо да обезбедимо иницијални опоравак привредне активности. Имали смо раст плус 0,8 одсто бруто домаћег производа. У садејству са одмереном фискалном консолидацијом заснованом и на смањењу расхода и повећању пореских прихода, реформским законима, бољом инвестиционом климом – не заборавите да смо на Doing Business листи Светске банке позицију наше земље померили са 91. на 59. место – све то резултира трајним оживљавањем, трајнијим оживљавањем привредног раста и достизањем преткризног нивоа БДП-а почетком 2016. године.

Данас смо први пут то успели да превазиђемо за ових 2 одсто после читавих осам година. Осам година, бар две или три године нам је требало да надокнадимо пет и шест година катастрофалног вођења економске политике у нашој земљи. Добро је да смо то успели за тако кратко време да постигнемо, јер као што је рекао Ким Дехенг – нема земље у свету која је за тако кратко време успела тако успешно да се извуче из такве и толико дубоке кризе у каквој је била Србија.

Настављено је смањење спољнотрговинске неравнотеже, потпомогнуто прилагођавањем домаће привреде и побољшавањем екстерне конкурентности. Висок прилив страних директних инвестиција, бржи раст у зони евра на почетку године и повољни односи размене допринели су снажном расту нашег извоза, тако да је нето екстерна тражња била главни покретач раста бруто домаћег производа.

Опоравак је остварен и код потрошње домаћинства захваљујући расту зарада и запослености у приватном сектору, нижим трошковима отплате постојећих кредита и опоравку кредитне активности. Дефицит текућег биланса наставио је да се смањује и, што је најбитније, у потпуности је покривен приливом страних директних инвестиција. Успешном координацијом монетарне и фискалне политике омогућена је релаксација монетарне политике, постепеним смањењем референтне каматне стопе, уз очување стабилности курса динара и цена.

Референтна каматна стопа је снижена на историјски најнижи ниво од 4 одсто. Да

подсетим, у 2008. години коју смо помињали, референтна каматна стопа је била 17,75 одсто, а просечна инфлација 11,7 одсто. Мислим да ови бројеви довољно говоре.

Захваљујући предузетим мерама економске политике, данас се налазимо на путањи убрзаног опоравка. Савет за економију и финансије ЕУ у закључцима је похвалио програм економских реформи за 2016. годину, који је Влада усвојила у марту ове године, и констатовао много бржи економски опоравак од очекиваног, који је подстакнут појачаним поверењем које је резултат спроведених економских реформи, као и да се очекују и даље интензификовање и напредак привредних активности као резултат инвестиција и извоза.

Такође, посебно је похваљено значајно смањење буџетског дефицита у претходној години које је отворило простор за релаксацију монетарне политике. Позитивна кретања у реалном сектору, која су преовладала у већем делу 2015, настављена су и почетком 2016. године. Реални раст бруто домаћег производа у првом кварталу од 3,5 одсто значајно је изнад очекиваног и преко наших очекивања.

Позитиван допринос расту дали су сви производни сектори. Појачана екстерна тражња и висок прилив страних директних инвестиција у претходној години позитивно су утицали на раст индустрије, док су поправљање инвестиционог амбијента и наставак реализације инфраструктурних пројеката подстицали на раст грађевинарства.

Осим тога, економска активност је порасла у већем броју услужних сектора: трговина, саобраћај, угоститељство, туризам. У другом тромесечју наставља се раст привредне активности од 1,8 одсто, дакле у периоду јануар–јун 2016. године, забележен је раст укупне привредне активности од 2,6 одсто.

Желим само да вас подсетим да је планирано на почетку године да тај раст буде 1,2 одсто, затим је ММФ променио прогнозу на 1,3 одсто, затим на 1,5 одсто, па на 1,8 одсто, затим на 2 одсто, па на 2,5 одсто.

Да су истовремено земље у региону себи предвиђале од 1,8 до 4,2 одсто раста, а у овом тренутку ниједна од земаља у региону нема раст већи од 2,1 одсто.

Ми имамо највећу стопу раста у региону, а и у Европи смо уз Румунију, Пољску и не знам коју још трећу земљу, земља која има већу стопу раста у првих шест месеци. То је нешто што, наравно, није довољно, мораће да се повећава уколико желимо да убрзано по стандарду грађана стижемо земље ЕУ и зато ћемо и многе друге мере да предузимамо у наредном периоду.

Тренд добрих фискалних резултата настављен је у првом кварталу, о томе смо већ говорили. Да знате да је планирани дефицит опште државе, планирани дефицит износио је 78,3 милијарде динара, док је остварени дефицит у првој половини износио свега 18,2 милијарде. После седам месеци када је планирано да буде исти ниво дефицита, ми имамо суфицит, као што сте видели, од 21 милијарде, а у овом тренутку, на данашњи дан, да поновим – 19,6 милијарди.

Не заборавите да смо ми овде у Народној скупштини прихватили буџет у којем сам тражио, поштовани пријатељи, и добио ваше поверење и подршку, да имамо дефицит од 122 милијарде динара ове године. Ми у овом тренутку немамо дефицит и он неће бити 122 милијарде. Ми ћемо ићи на ребаланс буџета у којем ћемо гледати како да распоређујемо новац другачије, пошто немамо минус, ми имамо плус, и то су већ промене у последње две године.

Уз конзервативне претпоставке на приходној и расходној страни, предвиђа се да ће дефицит опште државе, дакле, с локалним самоуправама, које нам праве највеће проблеме, и другим невладиним институцијама, бити испод 2,5 одсто, а буџет Владе Републике Србије, разуме се, значајно испод тога. Иначе, план је био да дефицит опште државе, дакле, с локалним самоуправама, буде испод 4 одсто. ММФ, Светска банка, *EBRD*, сви би рекли да је то добар резултат, имајући у виду шта смо наследили.

Остварени резултат је, дакле, само у досадашњих седам месеци за 95 милијарди динара бољи од планираног. Овако добар резултат последица је раста пореских прихода и има трајни карактер, а не привремени. Порески приходи већи су у односу на план за 54,7 милијарди

динара, 11,7 одсто, док су непорески приходи већи за 18,7 милијарди, 31,3 одсто. У поређењу с реализацијом у 2015. години, сви порески облици бележе раст – акцизе раст од 22,6 одсто у односу на 2015. годину, порез на добит раст од 20,2 одсто у односу на 2015. годину, ПДВ раст од 12,1 одсто у односу на 2015. годину, порез на доходак раст од 8,6 одсто у односу на 2015. годину. По томе видите и да је увећан број запослених и плате у приватном сектору. Царина бележи раст од 8,1 одсто у односу на 2015. годину, иако се могло и очекивати да се царина због прописа који смо прихватили са ЕУ свакако смањи.

Ми смо спремни да разговарамо. Ево вам сада једне вести, веома важне за грађане Србије, посебно за најсиромашније, за оне који имају најнижа примања. Ми смо спремни да разговарамо са свим партнерима из социјално-економског савета. Чим буде формирана нова Влада, залагаћемо се као Влада за увећање минималне цене рада, која је данас 121 динар. Разговараћемо и с послодавцима, да они не буду незадовољни, али ми то можемо да учинимо без обзира на то што имамо и део корисника државног буџета који прима минималне зараде. Имамо уштеде у буџету на основу којих то можемо да поднесемо, али желимо да обавеземо и стране и домаће инвеститоре да повећају минималну цену рада, јер кад са 21.500 динара повећате неке плате на 22.500 динара или 23.000 динара, то је за њега и те како значајно.

Такође, желим да се обратим и пензионерима и да кажем, ја ово нисам говорио у изборној кампањи, али захваљујући ономе што су они учинили, а поднели су највећу и најтежу жртву у претходном периоду, желим да их обавестим да у наредном четворогодишњем мандату Владе Србије могу да очекују бољитак и континуирано повећање пензија. Не кажем да ће да живе идеално, не кажем да ће да им буде много боље, али ће им бити боље. Биће им боље и ниједног тренутка неће стрепети за своју будућност и увек ће моћи да знају да су пензије сигурне, да долазе тачно у дан, да никада ниједан сат неће да касне и да ће увек бити само веће, а да ће српска економија да напредује и да јавни дуг неће да расте. Е то је разлика у односу на оне који су продавали маглу и који никада, ниједног тренутка нису размишљали о економским темељима државе.

Започета путања опоравка и даље спровођење реформи реалног и јавног сектора омогућиће нам да се у наредним годинама обезбеди убрзана конвергенција ка европском стандарду. Повећање удела инвестиција у БДП-у на преко 20 одсто, даље смањење удела државне потрошње и повећање удела извоза робе и услуга у БДП-у на 60 одсто, омогућиће кумулативни раст реалног БДП-а у наредном четворогодишњем периоду од преко 13 одсто, уз конзервативну процену. Ја мислим да када то имате у виду и када погледате какав смо пад имали у периоду од 2008. до 2012. године, можемо да говоримо у економском смислу, уколико не дође до спољнополитички другачије ситуације, о златном добу српске економије. Наравно да то зависи од међународног окружења, јер и због Брегзита имаћемо нешто нижи раст од 0,1 одсто до 0,2 одсто, али ми смо се трудили да одстранимо све негативне параметре по нашу земљу који су дошли с Брегзитом и да се унапред припремимо за тај удар. Мислим да смо једна од европских земаља која је врло мекано и на најлакши могући начин примила тај тежак ударац за целокупно европско тржиште.

Приоритет ове Владе биће наставак спровођења реформи и даљег смањивања нерационалне потрошње, бирократије, непотребних трошкова јавног сектора, уз истовремено побољшање општег пословног и инвестиционог амбијента.

Влада је посвећеним залагањем у испуњењу захтева за стицање пуноправног чланства у ЕУ на Другој међувладиној конференцији у децембру 2015. године отворила Преговарачко поглавље 32 о финансијској контроли и усвојила програм за реформу јавних финансија за период 2016–2020. године. Први пут је у Републици Србији припремљен и усвојен средњорочни реформски оквир, чије ће мере и активности унапредити систем управљања јавним финансијама као саставни део јавне управе и припремити га за ефикасно и ефективно коришћење структурних фондова ЕУ којима ће Србија имати приступ за даље суфинансирање великих развојних и инфраструктурних пројеката након затварања приступних преговора и

стицања пуноправног чланства.

Програм реформи од 2016. до 2020. године. Влада ће радити на очувању макроекономске стабилности и даљем смањењу фискалног дефицита јавног дуга кроз одговорно управљање јавним финансијама у Србији. Наш план је да дефицит сведемо на одржив ниво од 1 одсто у средњем року. Одржање овог дефицита, а говорим о дефициту опште државе, доводи нас на ниво дуга у БДП-у од 60 одсто у 2023. години, дакле, са данашњих 72,5 одсто, наш план је да 2023. године удео јавног дуга у БДП-у буде свега 60 одсто, чиме су испуњени критеријуми из Мастрихта. Ми хоћемо једноставно да будемо бољи и од многих земаља ЕУ. Хоћемо да будемо бољи и успешнији од њих. Многе од њих имају огромно учешће јавног дуга у БДП-у. То је њихова брига, то је њихова мука, а ми хоћемо да се поредимо с оним најбољим због будућности, јер смо сувише заостали да бисмо могли брже да их пристигемо.

Спровођење реформских мера које су утврђене Меморандумом о економској и финансијској политици, програму економских реформи, програму за реформу јавних финансија даће снажан допринос унапређењу и управљању јавних финансија, као и унапређењу пословног и инвестиционог амбијента.

Спровођење реформских мера које су утврђене Меморандумом о економској и финансијској политици, програмом економских реформи, програмом за реформу јавних финансија, даће снажан допринос унапређењу и управљању јавним финансијама, као и унапређењу пословног и инвестиционог амбијента.

Спровођењем мера фискалне консолидације обезбеђена је макроекономска и стабилност јавних финансија, без које је немогуће обезбедити основе за одржив привредни раст.

Када је започет аранжман са ММФ-ом, планирано је структурно – када кажем структурно, то значи трајно – прилагођавање од 4 одсто БДП-а у периоду од 2015. до 2017. године. Ово трајно смањење дефицита обезбеђује најпре стабилизацију, а затим и смањење учешћа јавног дуга у БДП-у. У првој години спровођења било је предвиђено трајно смањити дефицит за 1,7 одсто. Потпуним јединством и сагласношћу да је неопходно што пре вратити јавне финансије на одрживу путању остварили смо трајно прилагођавање у 2015. години, оно што нам је ММФ признао од 2,5 одсто БДП-а, 38 одсто више од онога што је било потребно.

Снажнијим прилагођавањем у прве две године (3,5 одсто БДП кумулативно) Програма Србија је себи обезбедила простора да у наредном периоду, уз мање снажно макро-фискално прилагођавање, стави акценат на тешке структурне реформе које је неопходно спровести.

Кључни задатак Владе у првих 100 дана јесте спровођење мера фискалне политике којима ће се осигурати испуњење постављених буџетских циљева у 2016. години. Потребно структурно смањење дефицита износи 0,7 одсто БДП-а. Остварењем бољих фискалних резултата од планираних ми ћемо остварити и веће структурно прилагођавање у висини од 1 одсто БДП-а. Кључне мере на којима се заснива наставак спровођења фискалне консолидације и даље су на расходној страни буџета: рационализација броја запослених у јавној управи, штедња на свим категоријама текућих расхода, од роба и услуга до свега другог, у циљу стварања фискалног простора за јавне инвестиције, које су преко потребне као подршка привредном расту.

Иначе, видећете када до тога дођемо, код „Капекса“, код капиталних инвестиција, ми имамо боље извршење буџета на тој страни него прошле године, али и даље нисам задовољан и даље је могло да буде боље. То је наша болест. Када вам се за буџет туку министри, да сви узму све, онда нисте у стању да то испуните до краја, јер се ваљда мисли да је добар министар онај који тражи што више пара, а добар је министар онај који тражи мање пара, али шта да радите, то је ваљда наша заблуда, још из социјализма остало. Само траже да потроше што више, а није важно што економија пропада. То ћемо да мењамо.

Завршити и потврдити резултате првог таласа рационализације доследним спровођењем одлука о максималном броју запослених, обезбеђивањем праћења и контроле

ефеката рационализације на свим нивоима, преко унапређеног регистра о запосленима у јавном сектору. Припремити и спровести други талас рационализације у кључним секторима здравства и образовања, кроз планове реорганизације ових сектора засноване на дубинским функционалним анализама. Усвојити нови закон о финансирању локалне самоуправе ради отклањања фискалне неравнотеже између централног и локалног нивоа власти.

Да бисте разумели, имамо иначе велики проблем, ако изузмемо 10 градова и општина у Србији, а видећете, сигуран сам, у расправи ћемо моћи да говоримо о катастрофалним примерима попут Смедеревске Паланке, Косјерића и неких других, где су људи задужени за наредних 500 година. Ту не знамо шта да урадимо. За, буквално, наредних 500 година. Не знамо шта да радимо, као Влада Србије исплаћујемо огроман новац тим локалним самоуправама, и са свим нашим парама не можемо наредних 100 година да их излечимо од тога како су их „стручњаци“ уништили и унередили.

Зато желимо да имамо већу контролу над тиме. Неко мора то да врати. То су ствари које ћемо морати да исправимо уколико желимо да обезбедимо даљу стабилност.

Биће извршене измене прописа који би требало да се реализују истовремено: порези из области опорезивања имовине, порези за држање и ношење добара, као и доношење закона о накнадама. Новим законом ће се увести системски приступ локацији трансфера и уређењу изворних и уступљених прихода и унапредити предвидивост система финансирања локалних самоуправа, ефикасност локалних самоуправа у прикупљању изворних прихода, као и у располагању јавним средствима. Унапредити услове за локални и економски развој и ефикасност пореског система. Успоставити вертикалну равнотежу у расподели прихода и надлежности између различитих нивоа државе.

Све то радимо у договору са ММФ-ом, Светском банком, зато што је ово један од услова. То нам је *prior action* за потписивање, односно за одобравање Пете и Шесте ревизије Споразума са ММФ-ом.

Следећи задатак јесте даље јачање пореске администрације, доследним спровођењем програма трансформације Пореске управе као саставног дела програма за реформу јавних финансија, у периоду од 2016. до 2020, а у циљу побољшања наплата и прихода.

Процењује се да је у 2015. години тзв. јаз наплате ПДВ-а – а јаз наплате је показатељ ефикасности наплате ПДВ-а и оцене пореске евазије или *compliance gap* – износио 15 одсто. Циљ је да овај показатељ ефикасности наплате достигне 10 одсто до 2020. године. Наведено побољшање у наплати довело би до повећања прихода од ПДВ-а за чак 88 милијарди динара, што је у наведеном периоду чак 1,8 одсто БДП-а.

Овај аналитички показатељ бележи константан пад након 2008. године и достиже минимум од 20 одсто у 2013. години. После тога полако крећемо у значајнији опоравак показатеља ефикасности наплате ПДВ-а, а последње анализе указују на то да је у 2015. години јаз смањен за пет процентних поена у односу на забележени минимум.

Све ово потврђује да су први и значајни кораци у борби против сиве економије учињени током протекле две године, али је веома важно да овај процес не застане. Потребно је поставити амбициозне циљеве, који ће бити мерљиви и упоредиви с резултатима у окружењу и ЕУ.

Задатак Владе у првих 100 дана јесте усвајање фискалне стратегије за период 2017–2019. године. Њоме се утврђују смернице економске и фискалне политике за период 2017–2019. године. Средњорочним оквиром економске и фискалне политике обезбедиће се успешно окончање програма са ММФ-ом, последње године програма, 2017, управо остварењем свих циљева.

Подсетићу вас да је ММФ и 2011. године имао програм потписан са Владом Србије, али је ММФ као главом без обзира побегао после свега 27 дана. Да ли су били најурени, или су људи побегли због неизвршавања ниједног од задатака, ниједне од мера, довољно

показује зашто смо били толико неуспешни или зашто су се неки додворавали народу пред изборе. Да се додворавам народу, да се додворавам било коме нећу, и не пада ми на памет.

Смерница фискалне политике у 2018. години обезбедиће наставак спровођења одрживе фискалне позиције и даље смањење јавног дуга ка одрживом нивоу. Према прелиминарним проценама, учешће јавног дуга у БДП-у требало би већ на крају 2019. године, дакле, до краја мандата ове Владе, да се спусти испод 70 одсто. Ми смо тиме на сигурној грани, ми смо тиме сигурни, с даљом тенденцијом да се 2023. године спустимо испод нивоа из Мастрихта, испод 60 одсто.

Спровешће се и низ додатних мера и активности с циљем даље реформе јавних финансија и унапређења економског управљања. Влада ће Народној скупштини предложити на усвајање закон о планском систему, који представља оквир за свеукупно планирање у Србији и стварање основа за постизање пуне ефикасности у интегрисању развојног планирања и финансирања капиталних инвестиција у национални буџетски плански оквир. Извршиће се анализа прописа који су од утицаја на обим, услове и намену јавне потрошње, ради њене рационализације. Радиће се на даљем унапређењу програмске структуре буџета, с посебним акцентом на родно одговорно буџетирање, утврђивање обима потрошње по буџетским корисницима.

Ради унапређења управљања јавним инвестицијама донеће се уредба о садржини, начину припреме и оцене, као и о праћењу, спровођењу и извештавању о реализацији капиталних пројеката, што је иначе веома важно, јер смо ми до сада платили каматама само на неповучена а уговорена средства, стотине милиона евра. Зато што свако, посебно пред изборе, да би показао да је добар министар, уговара нове путеве, нове пруге, нове аеродроме, договара све ново, а само се извор финансија не познаје. Такву смо имали ситуацију претходних колико хоћете година. Онда се договоримо за кредит, средства не повучемо, али пенале на неповучена средства морамо да плаћамо, јер никада нисмо довољно добро планирали и зато што се томе нисмо посветили.

Данас је то нешто другачије. Највећи део рупа смо затворили, али и даље није добро. Много је проблема по том питању.

Даље, спровешће се мере за унапређење праћења и анализе процењених финансијских ефеката закона и других прописа како би се омогућило реално сагледавање финансијских ефеката који ће утицати на приходну и расходну страну буџета, односно на финансијске планове организација за обавезно социјално осигурање за текућу буџетску годину и наредне две фискалне године.

Донеће се и стратегија развоја Управе царина за период 2016–2020. године. Наставиће се с активностима на сузбијању сиве економије контролом лица која обављају нерегистровану делатност. Као што знате, ми то до сада нисмо могли да радимо. Да би обични људи разумели о чему се ради: ако ви имате фризерску радњу, ми смо могли да пошаљемо све инспекције из различитих министарстава, али ако ви правите фризуру у свом стану и уопште нисте пријављени као фризерски салон, ми нисмо имали право да уђемо као држава. Дакле, ми смо прогнали оне који су макар у добром делу легално радили, захваљујући лошим законима, а оне који су потпуно илегално радили нисмо смели ни да погледамо, а камоли да их дирнемо.

То се променило изменама које смо донели у претходном мандату и убудуће ћемо то, рекао бих, усавршавати и направити да буде много праведније и много правичније.

Интензификоваће се рад на спровођењу програма који се финансирају из средстава претприступне помоћи ЕУ, тако да ће се поред 12 већ потписаних уговора у првој половини 2016. године, у укупној вредности од 19,6 милиона евра, потписати додатних шест уговора којима ће бити подржане активности у области саобраћаја, животне средине, пољопривреде и борбе против корупције.

Усвојићемо стратегију даљег развоја интерне финансијске контроле у јавном сектору за период 2016–2020. године, као и спровођења читавог низа мера у правцу пружања

подршке корисницима јавних средстава у јачању система интерне контроле и обезбеђивању функције интерне ревизије и унапређењу рада и функционалности буџетске инспекције. Стратегија за сузбијање неправилности и превара у поступању с финансијским средствима ЕУ такође ће бити усвојена.

Како би се унапредили услови пословања и остварили додатни предуслови за привлачење инвестиција, прошириће се подручја слободних зона: Смедерево, Нови Сад, Шабац и Свилајнац. Као што видите, нисмо бирали по томе где је ко на власти. Напротив, наставићемо да помажемо општине и где неко други има већину, а не само они који су већина овде у Народној скупштини Републике Србије.

Започећемо са изградњом објеката за потребе компаније „Лир“ у Слободној зони Нови Сад. Такође, „Хестил“ у Смедереву, кинески „Меита индустријал“ у слободној зони Београд. Приоритетно ће се решавати по жалбама на решења која се односе на реализацију капиталних пројеката од јавног интереса, као што су изградња ауто-путева, железничког чвора „Прокоп“, завршетак радова на пројекту „Београд на води“, санација последица поплава, изградња комуналне и енергетске инфраструктуре.

Наставиће се активности на припреми „Дунав осигурања“ за приватизацију, поступак приватизације Комерцијалне банке, као и поступак реорганизације и модернизације Банке Поштанске штедионице, с циљем да постане лидер на домаћем банкарском тржишту у пословању с грађанима и предузетницима.

Биће настављено и спровођење мера стратегије за решавање проблематичних кредита, чија је реализација већ дала позитивне опипљиве резултате на тржишту. Ако се не вaram, са 21 одсто, спустили смо на 18,6 одсто.

Прва наредна мера која ускоро следи јесте доношење закона о уређењу професије проценитеља вредности непокретности. Немојте да вам говорим какве ту проблеме имамо и какве ту муке имамо и с управама прихода на територији појединих општина. Зато не можемо ништа од посла да урадимо, јер се сви негде плаше и најбоље је да остане такво мртвило и да се нигде ништа не промени. Тако су нам једну касарну у Неготину проценили, нећете веровати, на 19 милиона евра. Замислите касарну, зидове, процењене на 19 милиона евра у Неготину. Не можете да добијете у центру Београда за било шта толико новца, али ето, неко је тражио. Наравно да нисмо ништа урадили, наравно да смо одбили потенцијалног инвеститора управо захваљујући оваквим законским прописима које нисмо на време променили. Започећемо независну професионалну анализу пословања Фонда за развој, Агенције за осигурање и финансирање извоза и Развојне агенције Србије, с циљем јасног дефинисања њихове улоге и унапређења перформанси. Од рада Развојне агенције Србије очекујемо много, већ је показала велике и добре резултате, још више од ње очекујемо у будућности. Она нам служи за кључне развојне функције, али и омогућава ефикасно управљање како природним, тако и људским ресурсима, ради достизања одрживог економског раста и развоја.

Програм реформи 2016–2017. године, дакле, говорио сам о првих 100 дана Владе из угла Министарства финансија, сада говорим о програму реформи из истог угла за 2016. и 2017. годину, о јачању фискалне одговорности и буџетског оквира.

Наставићемо са спровођењем мера и активности из Програма за реформу јавних финансија за период 2016–2020. године. Оснажићемо законске институционалне механизме, који ће обезбедити да се остварени резултати фискалног уравнотежења одрже. Јачање ових механизма одиграће се кроз две фазе.

Прво, обезбедиће се потпуно поштовање правила и временског оквира који су утврђени у нашем Закону о буџетском систему. Буџетски процес у протеклом периоду често није пратио правила процедуре и рокове за доношење и усвајање. Потпуно смо свесни да су за процес планирања, дефинисања политике и његову реализацију потребни предвидљивост и поштовање унапред задатих рокова, али реалност нас је често, рекао бих готово увек, демантовала. Велики задатак за нас биће да наш буџетски циклус и претприступање ЕУ

потпуно ускладимо са тзв. европским семестром. Овај задатак ћемо реализовати кроз приступне преговоре са ЕУ у оквиру Поглавља 17 – Економска и монетарна питања.

Мере усклађивања ће допринети даљем јачању финансијске дисциплине у јавном сектору, јачању фискалне одговорности, унапређењу програмске структуре буџета, контроле трошења јавних средстава, обезбеђивању свеобухватнијег праћења и измиривања обавеза буџетских корисника у прописаним роковима и преузимању обавеза ради очувања ликвидности буџета и укључивања сопствених прихода индиректних корисника буџетских средстава, уопште прихода буџета, ради ефикасније контроле ове значајне врсте прихода.

Наставиће се рад на укључивању индиректних корисника буџетских средстава у информациони систем извршења буџета, као и спровођење активности на примени међународних стандарда у области евидентирања и извештавања о функционисању буџетског система на централном и локалном нивоу. Чини ми се да не морам да вам говорим колики је значај установљивања оваквог система.

Успоставиће се секундарна локација ДАТА центра и обезбедити континуирани развој и одржавање информационог система за управљање јавним финансијама Републике Србије и локалне власти. Предузећемо и потребне мере за формирање базе података за непокретности у јавној својини у Републици Србији. Сматрамо да је таква база података од кључног значаја, а нисмо је установили у деценијама које су претходиле.

Такође, оснажићемо и координациону улогу Министарства финансија у управљању средствима управо због проблема о којима смо данас говорили. У циљу даљег унапређења система наплате прихода и управљања јавним дугом, Министарство финансија ће наставити с радом на унапређењу законодавног оквира у области фискалне и царинске политике. Наставићемо с координацијом активности на изради закона о накнадама, којим ће се завршити амбициозни пројекат обједињавања ове групе јавних прихода једним законским решењем. Радићемо на спровођењу мера Стратегије трансформације Пореске управе и Стратегије развоја Управе царина, с превасходним фокусом на рационализацију, структуру и модернизацију пословних процеса у Пореској управи, даљи развој електронског сервиса у циљу олакшавања подношења пореских пријава, као и унапређење извештавања.

Планирана је израда стратегије за интегрисано управљање границом, модернизација царинске лабораторије, унапређење информационо-комуникационе инфраструктуре Управе царина, даља аутоматизација царинских поступака у складу са стандардима и захтевима ЕУ, увођење система проналажења, праћења и обележавања паковања дуванских производа у складу с директивом ЕУ о контроли дувана, као и изградња граничног прелаза Бајмок.

Министарство финансија радиће даље на снижавању трошкова финансирања буџетских потреба, на укључивању динарских државних дугорочних обвезница у тзв. глобални индекс државних обвезница у локалној валути за земље у развоју, на даљем развоју домаћег тржишта државних хартија од вредности, повећању кредитног рејтинга Србије и достизању вишег рејтинга у наредне три године, као и на увођењу операција заснованих на финансијским дериватима како би се ефикасно контролисали сви финансијски ризици, пре свега девизни и каматни ризици.

Радићемо и на оптимизацији портфела пројектних зајмова, како у подизању њихове ефективности, тако и ефикасности у коришћењу већ обезбеђених средстава из ових концесионалних извора финансирања. Планирано је и усвајање стратегије развоја слободних зона Србије за период 2017–2022. године. Реализација започетих инвестиција је у већ поменути слободним зонама. Јачање регулативе у домену регулисања имовинскоправних односа ће свакако допринети даљем доласку и ширењу инвестиција. Наставиће се рад на пуној консолидацији банкарског сектора у државном власништву и убрзаће се активности на постављању основа за интензиван развој тржишта капитала у Републици Србији у перспективи развоја регионалних тржишта, као и потпуно усклађивање с најбољим међународним

стандาร์ดима у области корпоративно-финансијског извештавања. Даље, ту је и усклађивање система управљања и контроле за коришћење средстава претприступне помоћи ЕУ.

Такође, инфлацију смо успешно спустили на низак и стабилан ниво. Чињеница је да је у периоду од годину дана међугодишња инфлација пала са 12,9 одсто (октобра 2012. године) на 2,2 одсто у октобру 2013. године. Од тада инфлацију заједно с Народном банком одржавамо на нивоу који је упоредив с развијеним европским земљама.

Годину 2015. завршили смо с међугодишњом инфлацијом од 1,5 одсто, а крајем ове године НБС очекује да инфлација буде на сличном нивоу, а надали смо се нешто вишем. Земље које нису смањиле макроекономске неравнотеже још увек имају високу инфлацију, то је чињеница. То значи да ниска и стабилна инфлација, какву данас имамо у Србији, а нисмо имали пре само четири године, није резултат срећних околности, није зато што нас је Бог погледао, или зато што је нешто пало с неба, већ је резултат одговорних и добро одмерених мера НБС и Владе Србије. За разлику од периода од пре четири године, када су инфлациона очекивања била висока, данас се очекује да ће стабилност цена бити очувана и у наредне две године.

Захваљујући мерама Народне банке, каматне стопе на динарске кредите су од маја 2013. године снижене за целих 10 индексних поена, при томе је ублажавање монетарне политике у великој мери подржано одличним резултатима на плану фискалне консолидације. Управо то говори о изванредној координисаности и заједничком деловању у раду Владе Србије и НБС.

Обезбедили смо и сачували релативну стабилност девизног курса упркос значајним турбуленцијама из међународног окружења. Стабилност на девизном тржишту није постигнута само у 2015. години, већ траје три и по или четири године, од августа 2012. године.

Поређења ради, молим вас да се само овога присетите: у периоду од 2009. до августа 2012, НБС је интервенисала на девизном тржишту нето продајом 4,4 милијарде евра, уз депресивацију динара од близу 25,6 одсто. У периоду од августа 2012. године до данас износ интервенција је био више него три пута мањи и износио је нето 1,4 милијарде евра, а динар је депрецирао свега 3,4 одсто. Дакле, мање од 1 одсто у просеку на годишњем нивоу. Ја мислим да и то показује у колико нормалнијој, бољој и уређенијој држави, с уређенијим финансијама, живимо.

Од почетка 2015. године, односно у последњих 19 месеци, више од годину и по дана, динар је ослабио за око 2 одсто, при чему је кроз девизне интервенције ниво девизних резерви, кумулативно посматрано, повећан за 55 милиона евра. Посебно истичемо да смо обезбедили и сачували релативну стабилност девизног курса, јер она није резултат срећних околности, већ резултат напорног рада.

У наредном периоду очекујем да се постигнута монетарна и финансијска стабилност у потпуности одрже, да се координисаност настави, а та координисаност монетарне и фискалне политике може да послужи и као пример за многе земље.

У првој половини године, 75 одсто нових кредита грађанима било је у нашој валути, у динарима, то је највећи проценат у савременој историји. Динарска штедња је три пута већа него крајем 2012. године. У наредном периоду очекујем да се настави процес који је већ започет, а то је решавање питања проблематичних кредита. Стратегија за решавање овог важног питања усвојена је у августу прошле године, а од њене имплементације, учешће ових кредита у укупним кредитима је смањено за 2,2 одсто процентна поена. Ја сам претерао када сам рекао на 18,6 одсто, тачан податак је на 20,2 одсто.

Због свега тога, у Србији нико више не мора да стрепи и да с неизвесношћу гледа у курсну листу, и да трчи у мењачницу да мења свој новац. Високу инфлацију немамо, нити ћемо је имати. Нико ме се неће умањивати реална висина ни зарада ни пензија. Од Народне банке се очекивала стабилност, то су очекивале и Влада Републике Србије и Народна скупштина, и то је обезбеђено.

2.2. Нова економска и индустријска политика – подршка инвестицијама и извозу

Детаљно представљање политике Владе уз навођење јасних циљева, конкретних мера за њихово остварење и прецизних рокова за реализацију, мислим да додатно повећава кредибилитет програма и утиче на креирање позитивних очекивања код инвеститора.

Резултати у области подстицања инвестиција говоре о поверењу инвеститора у Владу Србије.

У периоду 2014–2016. године потписано је 36 уговора са инвеститорима, а укупна вредност инвестиција износи 542.486.000 евра, с обавезом запошљавања 18.523 радника.

Поменућу само нека од познатих имена светске индустрије, компанија које су се одлучиле да инвестирају у Србију – „Continental“, „Tigar Tyres“, NCR, „Johnson Electric“, „Leoni“, РКС, „Delphi“, „Lear“, „Hutchinson“, „Bosch“ и многи други. Уз то можете да додате и „Draexlmaier“, који шири своју производњу, „Kromberg & Schubert“, који управо улази у Србију, најпре у Крушевац, а затим ће се одлучити и за други град, да ли ће то бити Јагодина, Краљево или Лесковац, то остављамо њима; „Mahle“, такође.

Важно је истаћи да се највећи број немачких компанија, као што су „Bosch“, „Continental“, „Leoni“, „Siemens“, „Draexlmaier“ – имамо компаније које су понос и баварске и баденвиртенгешке индустрије, „Siemens“ баварске, „Bosch“ баденвиртенгешке – одлучују да додатно инвестирају у Србију, ширењем постојећих капацитета или отварањем потпуно нових фабрика у другим општинама у Србији, прихватајући препоруке Владе да инвестирају у мање развијене или неразвијене општине.

Управо зато Влада Републике Србије ће посебно инсистирати на улагању у такве општине, и нарочито у пет округа на југу и истоку Србије. То су Пчињски, Јабланички, Топлички, Нишавски и Пиротски.

Поверење компанија да инвестирају у нашој земљи најбољи је показатељ економске стабилности, развојне политике и исправног политичког курса Владе Републике Србије.

Међутим, поред свега тога, потребна нам је и фокусирана визија какву привредну структуру желимо да створимо. Потребна нам је нова индустријска политика, која ће комуницирати с образовном политиком, с политиком у области истраживања и развоја.

У свету се увелико прича о четвртој индустријској револуцији, заснованој на иновативном миксу традиционалних технологија и достигнућа у дигиталној сфери. Иначе, када сам био на последњем сусрету у Давосу, само се говорило, али буквално искључиво се говорило о четвртој индустријској револуцији. Сви лидери земаља из света дошли су само због тога да науче и да преоријентишу своје привреде, у чему ми каснимо, рекао бих, више од 10 година.

Потребни су нам и концепт и осмишљен приступ развоју и да постанемо препознатљиви. Желимо не да будемо препознатљиви по производњи у којој је кључна предност јефтина а квалификована радна снага, да бисмо запослили више људи, што је такође важно и молим све људе да то не потцењују. Зато сам бранио све оне који су инвестирали у ову земљу. Зато сам бранио „Јуру“, коју нисмо довели у ову земљу, довели су је неки други, али хоћу да заштитим право на плату и право на рад за 6.500 људи, а не само да кукамо и да плачемо и да проналазимо разлоге зашто да не радимо, него да проналазимо разлоге да радимо више. Зато хоћу и тражим да себе мењамо, а не само да гледамо како ћемо нечему да пронађемо ману, већ да то поправимо, да то променимо, да то унапредимо.

Али, поред те индустрије која је заснована на релативно јефтиној радној снази која доноси велики профит тим компанијама, а пре свега ауто-компоненташима, оно што ми желимо то је да будемо препознатљиви по тзв. паметној производњи, по иновативним производима, по квалитету. За то нам је потребан тзв. паметан раст.

Прерађивачка индустрија има кључну улогу у српској привреди из неколико разлога. Није могуће, пре свега, избалансирати трговински дефицит без здраве прерађивачке

индустрије која ствара нову вредност за извоз. Друго, прерађивачка индустрија је главни замајак креирања нових радних места за раднике с различитим образовним нивоом. Прерађивачка индустрија је главни извор улагања у истраживање и развој и упориште за иновације које доприносе развоју друштва и унапређењу квалитета живота. И коначно, прерађивачка индустрија је у нераскидивој комплементарној вези са сектором услуга, те није могуће неограничено развијати услуге без сразмерног развоја прерађивачке индустрије.

У том смислу, ради избалансираног и одрживог развоја, прерађивачка индустрија је потенцијално уточиште за преко потребне инвестиције. Укупно инвестиције у Србији износе око 18 одсто БДП-а, док је за динамичан привредни раст неопходно да оне буду годишње веће за 5 одсто до 6 одсто БДП-а.

Земље Централне и Источне Европе, пре свега чланице ЕУ, у претходних 15 година имале су инвестиције од 25 одсто БДП-а. Зато је Румунија, зато је Виктор Понта успео да направи у Румунији, уз Пољску, највећи раст, између осталог, и уз смањење ПДВ-а на храну, о чему ћемо причати када завршимо шесту ревизију нашег аранжмана с ММФ-ом.

Иако смо у претходних годину дана интензификовали јавне инвестиције, и даље у том погледу имамо веома амбициозне планове. Да бисмо достигли неопходан ниво укупних инвестиција које су предуслов за одрживи раст, кумулативни раст БДП-а – а то значи да не креира макроекономске дисбалансе попут великог трговинског дефицита, што нас чини веома рањивим на сваки међународни потрес – морамо активно да подржавамо приватну инвестицију у индустрију.

У протеклих 20 година у Србији је угашено 98 одсто индустријских центара, у којима је радило око милион радника, чиме је данашња српска индустрија сведена на ниво с почетка 70-их година, где је просечна старост машинског парка између 22 и 35 година. Технолошка структура прерађивачке индустрије Србије веома је неповољна. Учешће индустријских грана с ниском технологијом износи 50 одсто, а са средње ниском технологијом 27 одсто, што представља најнеповољнију технолошку структуру у региону.

Суштина је у томе да ми нисмо успели да се привикнемо на то да су се ствари промениле у окружењу, да себе морамо да мењамо и да све друго морамо да мењамо и да не можемо да живимо на основу онога што су наши родитељи створили 1955. и 1960. године.

Некада је сваки део земље имао свој индустријски центар и доприносио ланцу вредности целе привреде. Данас је неравномерна регионална димензија веома изражена. Скоро 70 одсто активности концентрисано је у Београду, Новом Саду и на путу између Београда и Новог Сада.

Прерађивачка индустрија економску кризу дочекала је с ниским нивоом конкурентности и ефикасности. Сви проблеми с којима се суочавала Србија у периоду транзиције као директну последицу имали су губитак развојне компоненте индустрије. Због тога нам је и настала неповољна привредна структура, с уделом индустрије у укупној додатној вредности који је био на минимуму од свега 22 одсто у 2010. години. Данас је то, срећом, почело да се поправља.

Започет је тренд реиндустријализације, с доласком произвођача у аутомобилску индустрију, машинску, електронску, и пре свега у прехрамбену индустрију. Захваљујући овом тренду, донекле се поправља спољнотрговински дефицит с преткризних рекордних 25 одсто БДП-а у 2008, на нешто испод 10 одсто колико износи у претходних годину дана. Велики је помак, али и даље ситуација није добра. Остварен је и завидан раст извоза робе од чак 10 одсто у првој половини 2016. године.

Ипак је јасно да досадашњи индустријски раст углавном није био плански усмераван. Мере индустријске политике нису биле довољно фокусиране на кључне компаративне предности Србије. За одрживо смањење овог дисбаланса и довољно нових радних места, поред стварања свих других услова, потребан нам је плански приступ овом проблему како би се с ограниченим спектром подстицајних инструмената постигао најбољи

результат у погледу инвестиција и раста извоза. Циљ нам је да постигнемо боље извозне перформансе наших предузећа и да увећамо базу извозника.

И поред напретка на овом плану, данас 31 одсто предузећа из разменљивих сектора извози на страна тржишта. Свега 25 одсто предузећа у посматраном периоду може се сматрати успешним. У успешна убрајамо она предузећа која су успела да увећају своје реалне приходе и запосленост.

С друге стране, наша индустријска политика не сме да штети другим деловима привреде. Она треба да је дугорочна и стабилна, да користи опште инструменте оријентисане према одређеним секторима, а не према појединачним предузећима унутар тих сектора, што смо иначе радили раније, када вам дође председник општине или директор велике компаније и каже – е, ако баш та компанија претрпи последице, пропашће све. Све смо базирали на погрешним премисама и, наравно, нисмо могли да дођемо ни до добрих закључака.

Оно што јесте веома важно, то је оснивање и развој микро, малих и средњих предузећа, како би се развиле одговарајуће везе на мрежном принципу како према великим предузећима, тако и према другим произвођачима и потрошачима, и како би се домаћа предузећа што више интегрисала у ланац вредности од сировине до финалног производа за извоз.

Јавна компонента подршке Сектору науке и истраживања, о којој ће нешто касније бити речи, подстицаће иновативност и трансфер технологије и тесну комуникацију с индустријом. Подршку директним улагањима и промоцију извоза данас пружа новооснована Развојна агенција Србије, или, како је ми зовемо, РАС, која је сада једина тачка комуникације с инвеститорима. На дневном нивоу имам комуникацију с Развојном агенцијом Србије, зато што преко ње сазнајем који су све инвеститори, из којих све земаља, из којих све сектора, заинтересовани за улагање у Републици Србији. Основан је Савет за економски развој, чиме су у потпуности изједначени домаћи и страни инвеститори.

Такође, радимо у сарадњи са Светском банком на конципирању свеобухватног система подршке инвестицијама и извозу, на новој индустријској политици. У току анализе стања најбоља пракса јесте формулисање критеријума који ће довести до највећих ефеката на запошљавање и раст, до уложених буџетских средстава у подстицаје. Наш систем подршке индустријском развоју засниваће се на следећим елементима.

Прво, подршка развоју четири одабрана сектора привреде с откривеним конкурентним предностима. У питању су прехранбена индустрија, машинска индустрија, дрвна индустрија и прерада гуме и пластике, као и текстилна индустрија. У систем подршке биће укључене информационе технологије у овим областима као хоризонтална технолошка компонента.

Друга мера подршке усмерена је на промоцију извоза и привлачење инвестиција.

Трећа мера односи се на интегрисање локалних предузећа у ланац вредности, како би се у Србији произвела што већа компонента укупне вредности финалног производа.

Дакле, у овом тренутку када нам је „Теклас“ стигао у Владичин Хан, који треба да запосли 1.200 људи, а до данас је запослио 112 људи, они доводе друге турске компаније. Први пут доводе неке који треба да им раде калупе за њихове аутомобилске делове. То је компанија „Цесур“, која иде у Житорађу, где ће по први пут бити запослено 180 људи.

Дакле, то је наш циљ – да све компоненташе доведемо. Јер, ви данас када говорите о извозницима, пошто знам да ће многи да ми причају о томе, када говорите да је „Фијат“ највећи извозник, јесте, али он није нето највећи извозник, чак није ни нето велики извозник. Зато што ми нисмо успели да наметнемо делове и материјале којима бисмо могли да снабдемо „Фијат“ као произвођача аутомобила, јер све делове увози. Овде га склапа, па га онда поново извози. Зато нам је извоз велики, али није велики нето извозник. Зато ми желимо да све те компоненташе доведемо у Србију и да што више ствари могу у нашој земљи да се производе.

Основна је тенденција развоја привреде индустрија Србије, а према анализи

Светског форума, Србија спада у земље с економијом која је заснована на ефикасности. На светском тржишту многи производи са стандардном технологијом, производи прерађивачке индустрије, увелико су постали предмет глобалне понуде. Свака индустријска производња код које трошкови производње опадају за најмање 20 одсто при сваком дуплирању обима, представља потенцијал за процес глобализације.

Сматра се да ће до 2027. године у стварању светског БДП-а глобално постављене индустрије учествовати са 80 одсто. Земље које имају отворену економију и које могу да прилагоде привредну, индустријску, образовну и научну структуру могу да рачунају на економске ефекте.

У таквим условима стратешко опредељење будућег привредног развоја мора бити засновано на изграђивању националних конкурентних стратегија базираних на технолошким променама као извору индустријског раста. А шта слушамо у Србији да је наша будућност? Подсетићу вас, у Америци 1905. године 47 одсто становника су били фармери и бавили се пољопривредном производњом. Знате ли колики је данас њихов удео у укупној америчкој производњи? Испод 2 одсто, а имају најбољу пољопривреду на свету.

Дакле, 80 одсто ће бити глобалне индустрије, оне ће учествовати у стварању светског БДП-а. Само да видите колико су се ствари промениле и да није исто оно што је било 1946. и оно што је 2016. године, и да се мења из дана у дан. Те промене се, наравно, разликују по индустријским секторима.

Да бисмо постали економија заснована на знању, Србија мора да: под један – установи системску подршку развоју технологије и иновација; под два – омогући реиндустријализацију; под три – развије пословно окружење које подржава развој високотехнолошких компанија; под четири – креира образовни систем који ће омогућити развој високообразоване радне снаге, која може да премости јаз између ниских и високих технологија наше индустрије. Као што видите, потрудили смо се да вам у сваком делу укажемо на то какво је стање негде и какво је било, али шта су наше мере, какви су програми и планови да бисмо те ствари унапредили. Пет – да се увећа база извозника, а затим и улагање у одрживост тих извозника на страним тржиштима. Свега 31 одсто предузећа из размењивих сектора извози на страна тржишта. Као што сам рекао, свако четврто предузеће успе да преживи три године. Шест – да се повећа конкурентност малих и средњих предузећа. Ту треба да будемо опрезни. Растућа конкурентност неће бити одржива на дуги рок због ниске стопе преживљавања извозних предузећа. Седам – да темељи и гради раст на индустријама с високим развојним потенцијалом како би њихов потенцијал био у потпуности искоришћен за конкурентну интернационализацију привреде. Под осам – да се деблокирају креативни потенцијали и јача знање технологије, инжењерство и индустрија.

Резиме, начела за добру индустријску политику: под један – она не сме да штети другим деловима привреде; под два – мора да буде дугорочна и стабилна; под три – инструменти треба да појачавају дејство других инструмената; под четири – инфлација треба да буде ниска, каматне стопе позитивне, а девизни курс стабилан, јер у таквом окружењу постоје подстицаји за штедњу и улагање у реални сектор; пет – јавно задуживање мора бити што мање, како би приватни сектор имао веће могућности да обезбеди одговарајуће инвестиционе фондове. Треба користити опште инструменте, оријентисане према одређеним индустријама, а не према појединачним предузећима унутар тих индустрија. Седам – мора да постоји слобода избора унутар различитих праваца деловања, као и флексибилност, како би се успешно одговорило на непредвидиве кризе. Осам – уколико се примењују директна финансијска подршка, субвенције, царинске и нецаринске мере заштите, онда оне морају имати транспарентну и прецизну процедуру. Девет – важна компонента индустријске политике јесте улагање у демографски, посебно хумани капитал. Немате снажну економију која нема добру демографију и тиме ћемо посебно морати да се бавимо у наредном периоду. Погледајте Турску и зашто и колико је успешна, погледајте какве мере предузимају многе друге земље, јер само у

великим бројевима, у великим апсолутним бројевима, можете да постигнете велике и резултате. Десет – образовни систем мора да обезбеди одговарајући међународни квалитет знања и вештина радника, предузетника и менаџера. Ускоро ће доћи у нашу земљу и Урсула Роналд и Амброђо, она је председница швајцарског економског института, он је државни секретар у Министарству за образовање земље која је најуспешнија у дуалном образовању, о којем ћемо касније да говоримо. Суштина је у томе да морају најбоље да зарађују и најбоље да живе они који имају пролаз на тржишту. Можете да budete педесет пута доктор наука, као што је један од Амброђових синова, који мање зарађује, а зарађује добро, око 6.000–7.000 франака, од деце која су му аутомеханичари и водоинсталатери и који зарађују по 12.000 франака, зато што се то тражи више. Ми морамо да научимо да није диплома нешто чиме смо завршили живот, него да морамо да радимо, да будемо на тржишту и да оним што смо урадили добијемо новац који смо завредели. Једанаест – да би се негативно дејство мере индустријске политике на укупан економски систем ублажило, потребно је нагласак ставити на примену нових технологија, посебно у традиционалним индустријама. Дванаест – креатори индустријске политике морају имати у виду једноставан и брзи међународни трансфер производње с једне локације на другу. Тринаест – треба развијати националне, регионалне и локалне специфичне локацијске предности за производњу одређених добара. Четрнаест – у индустријској политици посебан нагласак треба ставити на активности оснивања и развоја микро, малих и средњих предузећа, како би се развиле одговарајуће везе на мрежном принципу. Петнаест – мора постојати консензус између главних учесника послодаваца, запослених и Владе око главних економских и социјалних циљева. Шеснаест – јавна компонента технолошке политике треба да креира одговарајућу мрежу за развојну информацију међу заинтересованим партнерима. Седамнаест – пошто приватни сектор није заинтересован за инвестирање у некомерцијалне делове инфраструктуре, органи извршне власти на свим нивоима морају активно да делују на њеној ревитализацији, модернизацији, новонаградњи и развоју одговарајућих шема јавно-приватног партнерства. Осамнаест – дугорочно, Србија би морала да развије још један пут, а то је пут ослањања на сопствене снаге у развоју кључних технологија и стратегијске индустријске инфраструктуре. Није реално да тај посао озбиљно ни започнемо у наредном мандату, али морамо да поставимо темеље за Владу која ће следећа бити изабрана у овој Народној скупштини.

2.3. Запошљавање

Број незапослених на евиденцији Националне службе у јуну износио је 706.611 лица и одмах да имате у виду да немамо стварно толики број незапослених. Имате значајан број лица која уопште не желе да буду запослена, већ пријавом на биро, у Националну службу за запошљавање, желе остварење дела својих права, али о томе ћемо говорити. Од тога су жене, њих 364.133 – 51,5 одсто. У односу на исти месец претходне године, јун 2015, дакле, увек меримо месец на месец, број незапослених лица смањен је за 5,3 одсто, односно за 39.399 лица. Незапосленост у Србији има дугорочни карактер, иако долази до одређеног побољшања индикатора у овој области. Чак 64 одсто незапослених лица тражи посао дуже од годину дана, што доводи до застаревања знања, губитка енергије, радних способности, а како се вероватноћа налажења посла смањује у пропорционалној дужини периода незапослености, то може довести и до трајног искључења с тржишта рада.

Стопа дугорочне незапослености од 11,6 одсто у 2015. мања је за 1,4 поена у односу на 2014. годину, што показује позитиван тренд и резултате примена активних мера запошљавања и позитивне резултате које су донели нови закони, посебно Закон о раду, за који смо се овде тако тешко борили и срећом успели да изборимо. Управо је он, тај Закон о раду, значио почетак реформи радног законодавства и све што смо причали данас, све структурне реформе, све фискалне резултате, све што смо остварили, рачунајте да ништа не бисмо

остварили да нисмо донели нови Закон о раду, али ама баш ништа. Ни у чему не бисмо били успешни да нисмо донели онај Закон о раду око којег се толика бука подигла. Он је био темељ и он је био основа напретка и раста Србије.

Новим Законом о запошљавању странаца, који је донет крајем 2014. године, уређена је област запошљавања странаца у случајевима заснивања радног односа, закључивања других уговора којима се остварују права по основу рада и samozapoшљавања и прописане су врсте, услови и поступак издавања дозвола. Законом је извршено усклађивање с релевантним директивама Европске уније и Конвенцијом о међународној организацији рада.

Крајем 2015. године донет је нови закон о условима за упућивање запослених на привремени рад у иностранство и њиховој заштити, којим су после много времена уређена права запослених који се упућују на привремени рад у иностранство, услови и поступак упућивања и обавезе послодавца, као и сарадња органа и организација који обављају послове државне управе у вези са заштитом права запослених. Овим законом успостављен је нови концепт обавештавања државних органа, смањена је документација коју су послодавци обавезни да поднесу и уведена је контакт особа, обезбеђена је транспарентност података о послодавцима који упућују запослене, чиме смо тим људима обезбедили много већу сигурност, безбедност и заштиту на раду, а сећате се да у појединим земљама има и више смртних случајева управо захваљујући лошем поступању послодавца и, наравно, лошем раду државе.

Такође, усвојен је Закон о изменама и допунама Закона о безбедности и здрављу на раду, којим је извршено прецизирање и усклађивање терминологије основног текста Закона и усаглашавање с релевантним домаћим прописима и одредбама Директиве ЕУ.

У наредном периоду, у области радног законодавства потребно је следеће.

1) Регулисати рад агенција за привремено запошљавање. Законским регулисањем рада преко агенција за привремено запошљавање, тзв. лизинг радне снаге, те оснивања и рада агенција, потребно је обезбедити одговарајућу заштиту и ниво права запослених које агенције уступају послодавцу-кориснику, у складу с међународним стандардима, Међународном организацијом рада и прописима Европске уније.

2) Регулисати обављање послова сезонског карактера увођењем система ваучера у поступак уговарања сезонских послова. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања образовало је Радну групу за израду нацрта закона о ваучерима за обављање сезонских послова, у коју су именовани и представници Привредне коморе Србије.

3) Унапредити решења која се односе на организације запослених и послодавца.

4) Наставити са усклађивањем регулативе у области радног права с Директивама ЕУ. Новим изменама и допунама Закона о раду обезбедиће се и већа флексибилизација рада, која ће допринети повећавању запослености, повољнији услови рада за запослене и друга радно ангажована лица и њихова ефикаснија заштита, ефикасније решавање колективних вишкова уз активно учешће представника запослених у том процесу, већа заштита запослених код статусних промена, активније учешће представника запослених у решавању статуса и права запослених, социјални дијалог на вишем нивоу, бољим уређивањем начина, утврђивањем репрезентативности и поступка закључивања колективног уговора, како би се социјални конфликти решавали на миран начин.

Усвојен је Национални акциони план запошљавања за 2016. годину, планирано је да се на годишњем нивоу припреме извештаји о реализацији Националног акционог плана за претходну годину. На основу анализе ефеката мера и у складу с резултатима анализе, као и с потребама тржишта рада, креираће се нове мере које ће бити обухваћене Акционим планом за запошљавање за наредну годину. Усвајање тог плана предвиђено је у току трећег квартала текуће године. Стопа незапослености у претходном периоду пала је за 5,3 одсто али с правом очекујемо да ће Србија до краја мандата ове владе имати једну од најнижих стопа незапослености у региону и истовремено да неће имати за више од 3 одсто стопу незапослености већу од просечног нивоа незапослености на нивоу ЕУ.

2.4. Развој малих и средњих предузећа и предузетништва (МСПП)

Развијено законодавство у области малих и средњих предузећа и предузетништва, као и стални процес преиспитивања свих нових законских решења у контексту подршке сектору МСП, ставља Србију у сам врх земаља које овај сектор стављају у приоритете економског развоја. Посебно се истиче напредак у процесу регистрације нових предузећа, као и у унапређивању електронских услуга државних и локалних органа власти.

Једино отворено питање јесте недовољно развијен приступ финансијским средствима, што у будућности може бити један од основних проблема развоја сектора малих и средњих предузећа у Србији, сектора који иначе генерише око две трећине запослености и око 34 одсто БДП-а Србије. Влада Србије одговорно и активно је приступила дефинисању пакета мера за превентивно деловање. Побољшање приступа финансирању за мала и средња предузећа обухвата побољшање квалитета понуде банкарског сектора за мала и средња предузећа, развој нових финансијских инструмената, као и унапређење способности за приступ различитим изворима финансирања.

У складу с тим, да вам искрено кажем, највећи нам је проблем што банке у нашој земљи добро зарађују на државним хартијама од вредности. Ми не можемо да их натерамо, јер када бисмо у то кренули, увели бисмо правну несигурност, а добром делу њих не пада на памет да улаже у нашу привреду, јер им је увек исплативије да раде с појединцем него са и даље релативно неликвидном привредом. То је један од озбиљних проблема у средствима у обртном капиталу за наша предузећа, с којим ћемо се суочавати и убудуће.

Ми смо покренули реализацију програма „Година предузетништва“ и предвиђене активности смо груписали у три области. Унапређење пословног окружења подразумева измену и модернизацију законодавног и регулаторног оквира, развој пословне инфраструктуре, унапређење административне процедуре и укључивање пословног сектора у креирање политике и програма. Под два, у оквиру директне подршке сектору малих и средњих предузећа, Министарство привреде спроводи овај програм у сарадњи с другим министарствима и јавним институцијама, од РАС-а, Националне службе за запошљавање, Фонда за развој, до АОФИ.

Током 2016. године планирано је спровођење 33 програма финансијске и нефинансијске подршке, и у ту сврху је обезбеђено преко 16 милијарди динара из буџета и других јавних извора, дакле, од Фонда за развој, АОФИ итд., од чега су бесповратна средства чак 4,4 милијарде динара. Програми у оквиру „Године предузетништва“ представљају одговоре на кључне проблеме и потребе привреде и то: под један – подршка за започињање пословања младих жена (старт-ап), с бесповратним средствима у износу од 50 одсто. Под два – подршка за започињање послова (старт-ап), куповину опреме, опремање простора, набавку репроматеријала кроз повољне кредите и бесповратна средства у износу од 30 одсто. Под три – подршка младим интернет фирмама кроз рад пословних инкубатора и повезивање с инвеститорима. Под четири – запошљавање нових радника кроз подстицај и повраћај дела пореза и доприноса, финансирањем преквалификације и доквалификације. Под пет – нове инвестиције у погоне и производну опрему кроз комбинацију повољних кредита и бесповратних средстава у износу од 20 одсто. Под шест – подршка извозу кроз повољне кредите и гаранције АОФИ, суфинансирање наступа на сајмовима, пословно повезивање. Под седам – подршка увођењу стандарда и унапређењу пословања кроз суфинансирање пословног саветовања и увођење стандарда. Под осам – подршка освајању нових производа кроз сарадњу с науком и нова улагања.

Трећу област у овом моменту чини преко 400 програма државних, међународних и невладиних организација, усмерених на развој и афирмацију предузетничког духа као посебног, дугорочно најважнијег циља „Године предузетништва 2016“.

Успешна регулаторна реформа подразумева и успешну примену донетих прописа, па је у наредном периоду посебно важно уложити додатне напоре како би се осигурала ефикасна примена донетих прописа.

Планиране мере за наредни период су успостављање подстицајног регулаторног оквира у складу с потребама и могућностима малих и средњих предузећа и промовисање парципативне методе, доношење јавних политика и конкретних програма који уводе представнике привреде у поље креирања услова за пословање и повећавају транспарентност, отвореност и одговорност Владе.

Системска реформа свих административних поступака с циљем отклањања препрека, смањења трошкова које стварају привреди и повећање транспарентности је мера која обухвата следеће активности: под један – увођење јединственог правног оквира који уређује врсту, висину, начин прикупљања и расподелу накнада. Под два – израда пописа свих накнада и такси као основ за израду регистра накнада и такси. Под три – формирање регистарских – административних процедура. Под четири – даљи развој електронске управе. Обезбеђење институционалне подршке развоју МСПП кроз програм „Свака година је година предузетништва“, а пре свега приступ изворима финансирања за овај сектор, применом следећих мера: реформа јавних финансијских институција и подизање капацитета запослених за нов финансијски инструмент, развој финансијских инструмената за МСПП, као што су гаранцијске шеме и микрофинансирање.

Такође, континуирани развој људских ресурса применом следећих мера: промена система образовања у Републици Србији, у сарадњи с Министарством просвете; усклађивање формалног образовног система с потребама тржишта рада; увођење дуалног образовања у мери у којој је то, наравно, могуће – далеко смо ми од Швајцарске, Немачке и Аустрије; увођење предузетничког образовања у све нивое образовног система Републике Србије, предузетништво од петог разреда.

Узгред да знате, када су дошли Турци из „Текласа“ и „Цесура“, и причамо о томе када ко почиње да ради, они су ми сами рекли: Како је могуће да у вашој земљи, у које год место да одемо, не само Београду, у дванаест сати, у један сат, у два сата, у току радног времена, испред продавнице, испред кафића, све је пуно и сви понешто пију, а мало ко ради? Ја сам им рекао да велики број људи заиста ради. Они су рекли, да ли ви знате, мој син, има седам година и он иде у фабрику, он иде сваки дан у фабрику да би научио шта је то што треба да ради у будућности. Не кажем да то треба да радимо, али у Швајцарској, Аустрији, Немачкој, од тинејџерских дана то раде и зато су први, зато су најуспешнији и зато ми заостајемо.

Приступ новим тржиштима и интернационализација пословања спроводиће се следећим мерама – увођење секторског приступа у процесу дефинисања подршке привреди обухвата идентификацију приоритетних индустријских грана.

Активности Националне службе за запошљавање ускладиће се с потребама привредника у селектованим секторима. Активно учешће привредника у радним телима савета за мала и средња предузећа.

У наредном периоду фокус подршке технолошком развоју и иновационој делатности биће кроз фондове којима ће држава директно и кроз привлачење страних донатора и инвеститора стимулирати развој малих и средњих предузећа која своје пословање заснивају на модерним технологијама. Осим финансијске подршке, променом легислативе олакшаће се пословање старт-апова и постаће целоживотни програми учења за професије које недостају за убрзани развој овог дела предузетништва. Подстицање предузетничког духа код ученика биће имплементирано реформом образовања.

2.5. Истраживање и развој

Научна заједница у Србији, разуме се, не процењује национални ресурс. Наравно, недовољно је развијен, а и то што имамо не користимо довољно, упркос у светским размерама скромној финансијској подршци из државног буџета и скоро непостојећем учешћу приватног

сектора, јер, не заборавите, када смо и кренули у акцију дуалног образовања и када смо почели о томе да говоримо и када су се ангажовали Вербић или Сертић, уследио је велики проблем да ниједно од домаћих предузећа није хтело у томе да учествује, зато што домаћа предузећа не планирају 10 година унапред. Сарадњу смо остварили с „Континенталом“, „Донсон електриком“, они нам траже да у Нишу повећавамо број ученика и студената у техничких школама, на електротехничком и машинском факултету, јер њима је потребно и за пет и за 10 и за 20 година да ту раде. Ми смо, нажалост, учени како ћемо да преживимо наредни дан и наредних месец дана, а озбиљније планове, нажалост, не правимо.

Ипак, у последњих неколико година српски истраживачи су битно повећали број научних радова објављених у престижним међународним часописима и добили бројне међународне пројекте, а интересовање привреде за научнике и научне резултате и даље је остало на веома ниском нивоу. Наши напори у овој области у наредном периоду биће усмерени ка иновацијама као делу истраживачког процеса.

Изазови који су пред нама су велики. Одлив морамо да претворимо у циркулацију мозгава, да изворе финансирања истраживања учинимо разноврснијим, да омогућимо научницима да граде каријеру и спроводе своје истраживање изван академске сфере, да се фокусирамо на најважније теме и на реструктурирање научноистраживачког система.

Највећи од свих изазова јесте како подстаћи иновацију, чинити истраживачки процес пропустљивим и у супротном смеру. Врло добро знамо како да из новца створимо знање, али се још увек мучимо да и знањем произведемо новац.

Улога науке је још сложенија данас него што је била у 20. веку. Наш свакодневни живот све више зависи од науке и технологије, док све мање људи разуме како наука функционише и зашто је важна. Мораћемо значајно да поправимо слику науке и у српској јавности, а извршеност и уважавање унутар затворене академске заједнице јесу неопходни, али свакако нису довољни.

Зато морамо да покажемо зашто је наука важна и за оне који се науком баве. Али, такође и људи из тог сектора морају себе да мењају, а не само да значај сопствени или значај који им Влада придаје мере по степену и проценту удела у буџету Републике Србије, пошто то није чак ни најважнија, а свакако не једина мера коју Влада треба да предузме.

Кључни проблеми у области технолошке апсорпције и иновација јесу ниска издвајања за науку, недовољна сарадња науке и привреде у погледу комерцијализације истраживања иновативних пројеката, недостатак истраживача, недостатак институционалног оквира за подршку иновацијама, неизвесност финансирања научноистраживачких организација.

Идвајање за науку у Србији од 1 одсто БДП-а нижа су од просека ЕУ, где је око 2 одсто БДП-а у 2013. години. Из приватног сектора долази свега 7,5 одсто свих улагања у науку, што је значајно испод просека ЕУ, где чак 55 одсто свих улагања у науку чине инвестиције приватног сектора. Немојте да вам кажем да је ово просек 28 ЕУ земаља, а колики је просек у Немачкој, Аустрији, Данској, Холандији, боље да не говорим.

Осим ниских инвестиција, проблем је и недостатак људских капацитета, проузрокован између осталог, није приоритетно, и значајним одливом мозгава, као и демотивисаношћу истраживача.

Неки помаци су направљени у претходном четворогодишњем циклусу финансирања научних пројеката, када је повећан број финансираних истраживача. Осим малог броја истраживача, проблем представља и недостатак мобилности између научноистраживачких организација и приватног сектора.

Сем финансијске подршке држави, важно је успоставити институционални оквир за подршку иновацијама, канцеларије за трансфер технологија, инкубаторе за новооснована иновативна предузећа и тако даље.

Недостаје сарадња академских кругова с привредом, као и комерцијализација истраживања, јер све у нашој земљи засновано је на држави. На крају крајева, и даље постоји

већа мотивисаност да се ради у држави за плату од 30 хиљада динара, него да се ради код приватника за 50 и 60 хиљада, јер наш народ каже – што је сигурно, сигурно је, а и не мора толико да се ради, и док то код себе не променимо, нећемо моћи да имамо неупоредиво боље резултате.

Према вашим осмесима, знате сви да сам рекао истину. Нажалост, то нико неће народу да каже, јер се сви додворавамо, као тобоже, сви су много вредни, а видели сте да неки нису могли да седе ни један једини минут. Много им је тешко, напоран им је радни дан био. Устали су у један и петнаест да би дошли у два на Скупштину.

Програм за подршку иновацијама и технолошком развоју у јавном и приватном сектору, осим подршке иновационим пројектима и пројектима технолошког развоја у научноистраживачким организацијама и у приватном сектору, ове реформе укључују успостављање система за трансфер технологије, спровођење заједничких пројеката јавно-научноистраживачких организација и приватних компанија, као и финансирање иновационих пројеката у приватном сектору кроз Фонд за иновациону делатност.

Спровешће се и независна међународна евалуација института у Србији током 2016. године, како би се унапредила њихова ефикасност и капацитети за сарадњу с приватним сектором кроз технолошке пројекте.

У наредном периоду намеравамо да реформишемо читав систем науке у Србији како би смо повећали укупне ресурсе које је сектор истраживања и развоја у стању да привуче, пре свега својом конкурентношћу, с једне стране, али и да осигура да за уложени новац произведемо најбоље научне резултате и то где год је могуће кроз неопходну спрегу између науке и привреде.

2.6. Боља употреба државне имовине и ресурса – јавно-приватна партнерства

Осим повећања улагања у науку, задатак ове владе биће да привуче већи број улагања из привреде у научну делатност, која су у другим земљама неупоредиво већа, јавно-приватна партнерства и ефикасније управљање државном имовином, рударство, туризам, бање, локална комунална делатност.

Процес приватизације према новом Закону о приватизацији и Закону о стечајном поступку, окончан је на крају 2015. године, изузев 17 стратешких предузећа. Очекује се позитиван утицај на јавне финансије смањењем износа средстава из буџета Србије која се дотирају предузећима с великим губицима и повећање продуктивности приватизованих предузећа.

Од ступања на снагу Закона о јавно-приватном партнерству и концесијама и оснивању комисије за јавно-приватно партнерство, у Србији је реализован мали број пројеката јавно-приватног партнерства. Најзначајнији и највећи пројекат који се тренутно реализује јесте рехабилитација и санација депоније Винча у Београду. Реч је о првом поступку конкурентног дијалога који се води у Србији, дакле, и он је тзв. *test case*, вредност пројекта је 300 милиона евра и од успешности пројекта у овом тренутку зависи успех концепта јавно-приватног партнерства у Србији.

У питању је свакако и највећи пројекат у области управљања отпадом чија је реализација тренутно у току не само у региону већ у целој Европи. Еколошки, овај пројекат решава проблем највеће несанитарне депоније у Европи, на којој се налази отпад прикупљан око четири деценије и која директно угрожава реку Дунав. У том смислу треба га посматрати заједно с пројектом изградње постројења за прераду отпадних вода у Београду, којима се у потпуности решава проблем загађивања Дунава. Реализацијом овог пројекта Град Београд би практично субвенционисао приступне циљеве из Поглавља 27 на нивоу Републике Србије за приближно око 70 одсто.

Највећи потенцијал за привлачење инвестиција применом модела јавно-приватног

партнерства лежи у следећим областима: развој бањског туризма, улагање у локалну комуналну делатност, као и улагање у рударство и геологију.

Овај модел био могао да да велики допринос развоју бањског туризма и стратешком развоју укупне бањске понуде у Србији. Државна имовина у бањама мора да се активира. Наше бање се углавном налазе у најнеразвијенијим подручјима Србије. То су Нишки, Топлички, Рашки, Расински округ, а велики природни потенцијали се не користе, јер Фонд ПИО тужи Републику око својине над овим бањама, па је приватизација закована. Пошто Фонд ПИО сваке године од Републике добије трансфер, што је поклон, да би пензионери могли да добију своје пензије, од око две милијарде евра, економски и логички је неоправдано да Фонд тужи Републику за имовину вредну пар десетина милиона евра. Стога ћемо направити споразум о поравнању, којим би се прописало да држава трансферима које врши Фонд ПИО откупљује њихова имовинска права у бањама. То је могуће спровести у року од пар месеци, а затим кренути у активирање и приватизацију бања. То је велика ствар, коју ћемо коначно, рекао бих, после 100 година чекања, моћи да спроведемо, јер то што ће неко да чува и држи за 13 чланова свог синдиката, а да од тога не можемо да направимо економски исплатива предузећа, од тог посла нема ништа, тако да у ове промене крећемо веома, веома брзо и на најефикаснији могући начин.

То би могло да има значајан ефекат и на запошљавање у неразвијеним подручјима. Навешћу вам пример Куршумлијске бање, која је због наведеног спора затворена дуже од 10 година, а када би се активирала, само у њој би било запослено између 200 и 300 људи, што би стопу незапослености у Куршумлији смањило за више од 10 одсто. Тамо где је то могуће и комерцијално разумно, држава ће изаћи из власничке структуре и дозволити приватном сектору да уложи средства.

Такође, покушавамо, видели сте, и са Центром „Сава“, јер је то недавни позив Града Београда за достављање понуда за улагање показао, покушавамо да пронађемо решења како да обновимо објекте који су већ застарели, застарели у сваком погледу, енергетски апсолутно неефикасни. Колико знам, три компаније су до сада показале интересовање, две приватне и једна државна. Разумљиво је да ћемо гледати која је најбоља, али више волимо да не пребацујемо из једне државне у другу, већ да то заврши у приватном сектору по принципу 51 одсто Граду Београду, 49 одсто приватнику, уз улагања која су минимална на нивоу 20 милиона евра.

Ако бисмо јавно-приватно партнерство афирмисали у оквиру комуналне привреде, сигурно би било оваквих улагања и у делатностима које покривају локалне установе. Не би било никаквих сметњи да приватни партнер, добивши нпр. земљиште као улог локалне самоуправе у заједничко предузеће, изгради спортски објекат, објекат намењен култури и обданишту, а да се такви објекти дају у закуп локалној самоуправи.

У области рударства и енергетике, доношењем новог закона о рударству и геолошким истраживањима побољшао би се инвестициони амбијент, што би умногоме допринело привлачењу инвестиција у овим областима. Применом модела концесија, према Закону о ЈПП и концесијама, отварају се нове шансе за инвеститоре. Ту имамо и случај, пример Пројекта „Јадар“, који изводи компанија „Рио Сава Експлорешн“ у истраживању литијума и бора, и очекујемо велике резултате. Они су до сада уложили око 100 милиона долара, али тек тамо од 2018. и 2019. године очекујемо озбиљне резултате. Исти је случај и с тимочком магматском зоном на локалитету Брестовац, „Rakita Exploration“ и с кинеским инвеститорима, компанијом „Бетек“, која је започела геолошка истраживања термалне воде у јужној Србији с циљем изналажења геотермалног капацитета за производњу електричне енергије.

Експлоатацијом минералних сировина у Републици Србији тренутно се бави око 180 рударских предузећа. Осим тога, у наредним годинама се очекује отварање рудника борних минерала „Пискања“ од стране компаније „Балкан Голд“, отварање рудника гвожђа „Мајдани“ од стране компаније „Металфер“, и у току 2016. године отварање рудника угља „Јерма“ од

стране компаније „Храм“.

Веома је важно да се обезбеде инвестиције у циљу даљег развоја геолошких истраживања и за отварање нових рудних капацитета, проширење постојећих и подизање капацитета, као и ревитализација и набавка нове рударске опреме.

Имајући у виду одличне резултате геолошких истраживања и потврђени потенцијал овог сектора, можемо очекивати већи утицај на БДП Србије.

3. Пословно окружење, правна сигурност, јачање институција и ефикаснији јавни сектор

3.1. Унапређење услова за пословање, сузбијање сиве економије, реформа инспекцијског надзора

Влада је 17. децембра 2015. године усвојила Национални програм сузбијања сиве економије с пратећим Акционим планом, који, између осталог, у 2016. години предвиђа спровођење анализе нивоа парафискалних намета и доношење акта Владе којим се налаже укидање парафискалних намета за које је анализом утврђено неоправдано постојање.

Велики обим сиве економије, око 30 одсто БДП-а, веома неповољно утиче на привредне активности на домаћем тржишту и ограничава конкурентност Србије на међународном тржишту.

Нови Закон о инспекцијском надзору, као и усвојени подзаконски акти, укључујући и Одлуку о образовању координационе комисије, требало би да регулишу стање у овој области. Влада је у октобру 2015. године усвојила и сет подзаконских аката којима се уређују стандарди инспекцијског надзора, а односе се на заједничке елементе процене ризика, обрасце о начину вођења евиденције о инспекцијском надзору, програм и начин спровођења испита за инспектора, обрасце записника. Успостављањем јединственог информационог система за инспекције и инспекторе омогућићемо и ефикаснији и ефективнији и здружени рад свих инспектората.

Србија је захваљујући реформи система издавања грађевинских дозвола, као и другим системским мерама унапређења ефикасности, управо поправила своју позицију са 91. на 59. место светске *Doing Business* листе. Изменама и допунама Закона о планирању и изградњи уводи се обједињени поступак, који обухвата добијање локацијских услова, грађевинских и употребних дозвола.

Увођењем електронских сервиса у оквиру пореске управе пореским обвезницима омогућено је да већи број процедура за припрему и плаћање пореза обаве електронским путем, чиме се доприноси транспарентнијем раду пореских органа и поједностављењу пореских процедура.

Успостављање заједничке информационе платформе за све инспекције на републичком нивоу, „Е-инспектор“, везано је за активност садржану у Предлогу акционог плана за имплементацију Стратегије развоја електронске управе у Србији за период од 2015. до 2018. године. Овом реформом омогућићемо унапређење и координацију инспекција, законско уређивање и успостављање информационог система с циљем ефикасне размене података и електронских података у планирању и спровођењу надзора, што јесте циљ и стратегија реформе јавне управе у Србији и Закона о инспекцијском надзору.

Већ споменута свеобухватна реформа пореске управе требало би да, поред боље наплате пореза, већим ослањањем на анализе прикупљених података и бољим циљањем својих активности допринесе смањењу сиве економије, да се уведу квалитетнији прописи, стоп бирократији и поједноставе непотребне процедуре за грађане и привреду.

У Србији се у 2014. и 2015. години у просеку годишње доносило око 200 закона и још око 600 подзаконских аката. У таквим околностима брига о квалитету регулаторног окружења, или тзв. регулаторна реформа представља неопходан елемент стручног залагања Владине администрације. У складу са тим, донели смо и Стратегију регулаторне реформе, којом је донет скуп мера усмерених на поједностављење прописа и осигурање квалитетнијег регулаторног окружења као једног од најважнијих елемената конкурентности једне привреде.

Ова реформа ће у наредном четворогодишњем периоду подразумевати максималну укљученост Владе и свих државних органа, јединица локалне самоуправе и јавних предузећа, који у својој надлежности имају поступке кроз које привредни субјекти, независно од њихове величине и снаге, остварују неко право или испуњавају обавезу коју им намеће држава.

3.2. Правосуђе

За добар пословни амбијент, али и за сигурност сваког грађанина потребно је да Србија има ефикасан правосудни систем. Много тога је учињено у претходном периоду, али нас много тога очекује што морамо да урадимо како би Србија имала бољи правосудни систем, способан да брзо решава спорове и да се одлучно и брзо бори са корупцијом. Ово је важно зато што кључни проблем који наводе инвеститори, али и они који су задовољни пријемом у Републици Србији, јесте наше правосуђе – на решавању спорова ради се некада годинама, па и деценијама, и то су ствари које у наредном периоду морамо да променимо.

До сада је урађено доста на пољу реформи правосудних професија извршитеља и јавних бележника и посредника у решавању спорова, медијатора, у складу са Поглављем 23, а све ради унапређења ефикасности и квалитета правосудног система, као и унапређења стручности и одговорности.

Реформа система извршења и обезбеђења један је од приоритета у области реформе правосуђа. Значајно повећање нормативног оквира и извршног поступка извршено је већ почетком 2015. године, везано за равномерне расподеле предмета извршитељима, те се од ове године предмети везани за комунална и слична потраживања распоређују преко Коморе извршитеља, у складу са препорукама из Извештаја о процени система извршитеља потраживања из пројекта „Владавина права и извршење потраживања“.

Кроз исти пројекат спроведена је свеобухватна анализа правног и институционалног оквира правних тековина ЕУ и међународних стандарда и добре праксе и дате су препоруке за законске и друге сродне реформске мере за побољшање ефикасности и ефективности у циљу смањења броја заосталих предмета у извршном поступку.

Нови Закон о извршењу и обезбеђењу, усвојен у децембру 2015. године, ступио је на снагу 1. јула 2016. године. За месец дана примене закона број старих извршних предмета, веровали или не, смањен је за најмање 600.000 – за само месец дана!

Међу новинама које је овај закон донео јесу проширење надлежности извршитеља који има за циљ смањење броја предмета у судовима и прецизније одредбе о подели надлежности између судова и извршитеља, увођење права на жалбу и уједначавање судске праксе кроз надлежност виших судова, преношење старих комуналних предмета у надлежност извршитеља, уређење питања трошкова и накнада у тим поступцима. Примена новог закона омогућиће да се судови растерете, 1.450.614 старих предмета, што ће у значајној мери допринети бољим статистичким резултатима рада и смањењу броја нерешених предмета за више од 60 одсто.

Тренутно је у Србији именовано 239 извршитеља, и то на подручју свих виших судова, што мислим да није лоше да знате, као народни посланици. Анализом рада дошли смо до тога да су извршитељи у посматраном извештајном периоду решили укупно 349.697 предмета, у канцеларијама 239 извршитеља с којима ради 13 заменика, а поред њих је

ангажовано још 1.673 запослена, сви у приватном сектору ангажовани по основу уговора о раду. Њихов допринос ефикаснијем систему извршења судских одлука показује тренд значајног раста.

Уз сет правосудних закона, који су донети истог дана када и Закон о извршењу и обезбеђењу, треба поменути Закон о изменама и допунама Закона о судским таксама, који рационализује таксу у извршном поступку, прилагођава случају када јавни извршитељ спроводи извршење. То умногоме смањује трошкове извршног поступка.

Признање квалитета реформи на овом пољу огледа се и кроз награду НАЛЕДА за допринос реформама и примену закона у 2015. години, коју је добило Министарство правде.

Успостављање нотаријата у Србији значајно доприноси правној сигурности, што заједно са реформисаним системом извршења и обезбеђења одражава успостављање повољнијег инвестиционог амбијента. Дакле, све време док будемо говорили о правосуђу, говоримо о улози правосуђа у обезбеђивању бољег пословног и инвестиционог амбијента.

Данас јавнобележничку делатност обавља 145 јавних бележника. Још увек 12 подручја основних судова у Републици Србији нема јавне бележнике. У тим канцеларијама, поред њих, ангажовано је још 469 запослених. Током 2015. године израдили су укупно 180.399 јавнобележничких аката и извршили 271.818 овера. Такође, усвојеним изменама Закона о јавном бележничтву уведена је обавеза плаћања новчаног износа од 30 одсто на неопорезовани приход бележника, те је од тада до данас, на основу овога, у буџет уплаћено 800 милиона динара. Јавнобележничка тарифа је анализирана и унапређена усвајањем измена из 2016. године и доношењем нове тарифе јавног бележника као повереника суда у поступку за расправљање заоставштине, чиме је омогућен несметан почетак рада јавних бележника и у овој области у другом кварталу 2016. године.

Имајући у виду чињеницу да члан 29. Закона о оверавању потписа, рукописа и преписа прописује да у градовима, односно у општинама за које су именовани јавни бележници, основни судови, односно општинске управе задржавају као поверени посао до 1. марта 2017. године оверу потписа, рукописа и преписа, неопходно је да Министарство правде у наредном периоду прикупи статистику оверавања потписа, рукописа и потписа ради утврђивања стања и предузимања одговарајућих мера, а како би се израдио предлог измена и допуна закона с циљем да општинске управе задрже предметни посао као поверени.

Што се посредника у решавању спорова, медијатора, тиче, медијација као алтернативни начин решавања спорова без покретања судског поступка после овог новог закона поседује извршни наслов. Споразум којим се спор решава неупоредиво је лакше спровести у стварности у поређењу са редовним трошковима судског поступка, у зависности од вредности спора, и јефтинији је за 35 одсто до 60 одсто. Ми ћемо као држава морати, да би медијација могла да заживи, да предузмемо одговарајуће мере и да чврсто станемо иза тога. Имамо читав низ активности, јер тиме подстичемо ефикасност и ефективност наше привреде, а и свих осталих државних органа који учествују у решавању спорова.

Што се плана рада у области правосудних професија тиче, стратешки документи су зацртали активности усмерене ка успостављању стручности, одговорности, ефикасности вишег квалитета правде. У наредном периоду, подједнако у складу са стратешким оквиром, пажњу треба посветити реформи правосудних професија које нису биле приоритет Министарства правде. Судски вештаци, судски тумачи и судски преводиоци и адвокатура. Правни оквир из периода 2010, 2011. године, који регулише ова професија, није усклађен, нити има везе с европским стандардима, као ни са правним тековинама ЕУ која је предмет усаглашавања у преговарачком поглављу 3, те га је неопходно у наредном трогодишњем периоду изменити, дакле Закон о вештацима, Закон о судским тумачима и преводиоцима, регулаторне реформе до 2020. године пропратити осталим мерама подршке.

Такође, треба имати у виду реформу правосудног испита која је предвиђена Акционим планом, те да се Закон о правосудном испиту од доношења 1997. године није

прилагођавао правосуђу.

Што се ефикасности рада судова тиче, ми смо урадили анализу рада судова у 2015. години. Током 2015. у судовима опште и посебне надлежности било је укупно у раду 4.951.929 предмета. Прилив предмета у овој години знатно је већи био него 2014. године, 417.810 више него у претходном извештајном периоду. Укупно је решено 2.071.303 предмета, док је у претходној години решено 1.764.000. Од укупног броја решених предмета 396.000 су стари предмети. Важно је истаћи да је број решених старих предмета у 2015. години већи од броја решених старих предмета у 2014. години, који је био 305.000, те је уочено да је рад судова у 2015. години био ажурнији, бољи и ефикаснији.

Постоји напредак када је у питању дужина трајања поступка. Парнични поступак у основном суду трајао је у просеку 310 дана, кривични 254 дана. Надамо се и верујемо да може још брже и ефикасније.

У вишим судовима првостепени парнични 232, кривични 277 дана. У другом степену у вишем суду просечно траје 35 дана.

Усвојен је Закон о заштити права на суђење у разумном року који је почео да се примењује од 1. јануара 2016. године. Овај закон мора да допринесе убрзању судских поступака, смањењу броја представки против Републике Србије пред Европским судом за људска права, што се већ дешава у пракси, и да омогући адекватну накнаду странкама чије је право на суђење у разумном року, у великој мери, повређено.

После дужег периода, у којем скоро да није било улагања за потребе правосудних органа, урадили смо следеће ствари. Прибављено је готово 30.000 квадратних метара простора за рад правосудних органа. Жао ми је што са Николом нисам могао да посетим овај објекат у Катанићевој, али ћемо ускоро то заједно да одемо да видимо. Уређен је простор за Први основни суд у Булевару Николе Тесле, површине око 10.000 м². Такође, објекат за потребе Прекршајног апелационог суда и пратећих служби у Београду, 4.000 м², посебно сам захвалан америчкој администрацији која нам је у томе помогла. Нова зграда у Рашки за потребе Прекршајног суда у Рашки која је прва новосазидана зграда после 20 година и прва новосазидана зграда за потребе прекршајних судова. Нови простори и Основни суд у Лозници, Старој Пазови и Лазаревцу, Више и Основно јавно тужилаштво у Ваљеву, Вршцу, Зајечару, Прекршајни суд у Зајечару и Шапцу. Предстоји нам у наредном периоду завршетак радова у Привредном и Прекршајном суду у Ужицу, у Сомбору Вишем и Основном јавном тужилаштву, у Краљеву Основном и Јавном тужилаштву.

Наравно, наши задаци су и успостављање одрживог система бесплатне правне помоћи, што, разуме се, за буџет и за нас није нимало једноставно, јер основно је право да сви људи буду равноправни у приступу правди и да пред судом и другим органима јавне власти могу делотворно, под једнаким условима и без дискриминације, да штите и остварују своја права, да буду боље информисани о својим правима и обавезама, стекну сазнања о основаности својих захтева и изгледима за успех у поступцима, чиме ће се предупредити подизање неоснованих тужби.

Такође, унапређење правног оквира који регулише заштиту података о личности ради усаглашавања са новоусвојеним прописима ЕУ и нови правни оквир који ће регулисати равноправни статус судског особља у правосуђу. Зато Министарство правде планира да у наредном периоду, коначно, посебно регулише радноправни статус судског особља у правосудним органима, а разматра и организациону реформу апелационих судова и Управног суда.

Дакле, план за правосуђе за четири године. Донет је нови Закон о вештацима у првој години мандата, донет је Закон о бесплатној правној помоћи у првој години мандата и треба успоставити одржив систем бесплатне правне помоћи. Донет је Закон о сузбијању насиља у породици у првој години мандата, донет је Закон о тумачима и преводиоцима. Реформисати правосудни испит и донети закон о правосудном испиту. Донети нови закон о заштити података

о личности, донети закон о службеницима у правосудним органима, размотрити увођење једног апелационог суда и једног апелационог јавног тужилаштва за територију целе државе. Размотрити реформу управног спора у смислу увођења двостепености, што подразумева оснивање четири првостепена управна суда и управног апелационог суда.

Када је реч о ефикасности, треба успоставити све регистре у електронском облику. У првој години мандата наставити спровођење јединственог програма решавања старих предмета, чији је циљ да до краја 2018. године буде решено 80 одсто старих предмета. Наставити растеређење судова од несудећих послова, јачати правосудне професије јавних извршитеља и јавних бележника, увести систем електронске доставе и увести електронску судску огласну таблу јавно доступну преко интернета, а ради лакшег информисања грађана.

Данас вам представљамо амбициозне задатке, а за њихово спровођење неопходна је ефикасна, флексибилна и, изнад свега, паметна државна управа. Држава која је и партнер и сервис потребна је и грађанима и привреди Србије ради остваривања њихових потреба и стремљења.

За приступање ЕУ потребна нам је управа која се у пуној мери придржава принципа европског административног простора и која је у пуној мери оспособљена да у том простору ради. За Владу Србије реформа јавне управе значи изградњу управе која задовољава све ове потребе.

Привреда и грађани, било шта да раде, данас као тегове око ногу вуку застарело и сувишно администрирање. Обавезујем се да до краја мандата ове Владе те тегове заједнички отклонимо. Сваки грађанин моћи ће да реши свој предмет у разумном року или бар да добије одговор зашто нешто није могуће решити, без интервенција и мучног и скупог обијања шалтерских прагова. Што је најважније, једнако ће бити услужен свако без обзира на то коме припада политички, етнички, или да ли има везу.

Свестан сам да то није мало обећање. У питању је промена културе, бројних прописа и неких правних схватања са којима смо, од муке, научили да живимо. У питању је и професионализација службеника. Имао сам прилику у животу да посетим институције система у Јапану. Да видите како се према људима који тамо долазе односе службеници и како се људи који тамо долазе осећају. То је нешто што, надам се, можемо да достигнемо за негде 50 или 100 година, али свакако можемо да променимо свој однос и да се понашамо нешто другачије и у наредне четири године, у време мандата ове Владе.

Нови закон о општем управном поступку, усвојен прошлог фебруара, поставља правни основ за овакву управу, наглашавајући нарочито принципе партнерства са грађанима, транспарентност и сврсисходност и ефикасност. Већ од јуна управа је обавезна да ради уместо грађана и привреде у међусобној размени података које има о њима у својим евиденцијама, тј. нема више право да захтева од грађана да на једном шалтеру набављају уверења која потом носе на други шалтер и још им то наплаћују. За годину дана такво шетање неће више бити потребно у највећем броју случајева, јер ће електронска размена података заменити издавање око 10 милиона папира на годишњем нивоу.

Ипак измена прописа није довољна. Цела Влада мораће озбиљно да засуче рукаве и произведе промену како кроз свеобухватне и темељне обуке којима ћемо да мењамо свест и унапређујемо вештине запослених, тако и кроз марљиво праћење и надзор над спровођењем прописа и резултатима политика.

Ова Влада наставиће да унапређује квалитет и објективност у раду инспекција. У току протекле године непосредно је обучено 340 инспектора који ће у току наредног периода своје знање пренети на све друге инспекторе. У припреми је инструмент електронске размене података, сарадње и планирања. Те инспекторе за 2017. годину ћемо опремити и у наредним годинама сваког инспектора обучити за електронски рад.

Важна и конкретна сарадња и науч произведени пројектом „Бебо, добро дошла на свет“ којим је успостављен јединствен шалтер за рођење детета. Уместо да утроше минимум

две недеље обијајући пет шалтера, родитељи сада могу да обаве све процедуре пријаве бебе за 10 до 15 минута на једном месту, бесплатно у породилишту, данас у 24 породилишта, у 25 до краја године. Убрзо ћемо обезбедити остваривање права на родитељски додатак, дејчи додатак и накнаду породиљама за одсуство са посла због неге детета на једном месту, без шетања између шалтера.

Такође, у централну управу увешћемо електронску писарницу, што ће нам, осим великих уштеда у пословању, омогућити да, у следећој фази, уведемо редни број за све грађанске предмете и тако значајно ојачамо ред, унапредимо транспарентност и смањимо простор за корупцију.

3.3. Реформа администрације / Већа одговорност управе / Паметнија управа

У претходне три и по године смо државну управу смањили за више од 13 одсто, мада још имамо простора за уштеде. Сада, пре свега, морамо да обезбедимо боље разграничење надлежности, бољу организацију посла и бољу структуру запослених, као и да уведемо модерне методе управљања менаџментом. Морамо најпре подићи управљачка знања и вештине руководиоца, више да се ослањамо на пројектно управљање и описменимо све службенике за електронски рад. Посао државне управе могу да унапреде само дисциплиновани и мотивисани службеници, професионалци, посао у држави је привилегија, и тако треба да буде и схваћен, у смислу части, обавезе и одговорности, а не у смислу примања. Желимо да у смислу примања приватни сектор буде јачи, али онај ко ради у држави мораће да се носи са тим и да носи неупоредиво већу одговорност, него онај ко не ради у јавном сектору.

Квалитетнији прописи, стоп бирократији, поједностављење непосредних процедура за грађане и привреду - ту смо већ много тога учинили, заједно са ММФ-ом, Светском банком, *EBRD*-ом, али мислим да и у наредном периоду имамо још много тога што можемо и морамо да учинимо да бисмо успели да те поједноставимо процедуре, смањимо. Имамо много тзв. споредног законодавства које ћемо морати да кодификујемо и у оквиру регулаторне реформе да се понашамо на много одговорнији начин него у претходном периоду.

Јачање капацитета и одговорности локалних самоуправа за сопствени, друштвени и економски развој, и наш циљ мора да буде фискално одговорна локална самоуправа, што данас нажалост није. У 85–90 одсто локалних самоуправа она апсолутно не постоји. Могу да се љуте сви, нека се љуте и чланови странке коју још увек водим. То је, нажалост, огроман проблем. Недостаје нам дисциплина, која је ипак на бољем нивоу ове него прошле године. Прошле године је била на вишем нивоу него претходне, али и даље није на задовољавајућем нивоу.

Задуженост локалних самоуправа, по свему судећи, по подацима које има Влада Србије, готово да више не расте. Драматично је расла до 2014. године. Расте још само у здравственим установама због лоших прописа које су доносили у 2008, 2009. и 2010. години, за око 250 милиона динара месечно и заостајања неких зарада, а то је разуме се, резултат интензивног политичког притиска и директног надзора Министарства финансија. Проблем је недостатак системске финансијске дисциплине, новац се троши неодговорно, а свако кога и успеју да привуку, било локална самоуправа или Влада Србије, неретко некомпетентним или неодговорним понашањем буде отеран. Енергија локалних самоуправа такође је неретко усмерена на камчење привилегија и помоћи републичке власти уместо на сопствени развој, јер је то објективно за њих краткорочно политички продуктивније. Наравно, желим да похвалим и оне из различитих политичких странака који на добар начин обављају посао, има их, и ја им још једном честитам на дисциплини и одговорности.

Зашто се тиме руководе? Лакше је упорношћу и изградњом личних и политичких веза обезбедити ресурсе и подршку Владе него улагати у сопствени капацитет и развој. Критеријуми у вези с тим када Република помаже, а када не, нису довољно јасни и морам да

вам кажем да нисмо помагали у складу с објективним критеријумима, не чак ни у складу с тим да ли неког познајемо или не познајемо, помагали смо тамо где имамо највеће проблеме. Сада питам шта ћемо да радимо са Смедеревском Паланком, нека каже Скупштина, нека каже ко год хоће.

Тако су сва јавна предузећа су банкротирала, општина је банкротирала, не могу да исплате ништа, а онда се „стручњак“ сетио да од фудбалског клуба направи јавно предузеће да би пребацивао плате – неки стручњак Кене или Кена, не знам како се зове. Дакле, фудбалски клуб је онда банкротирао и сада нема више плата, нема више ничега. Сада једино да оснују рукометни клуб преко којег ће да исплаћују плате у општини. Такав случај не постоји нигде у свету. У Косјерићу, замислите мали Косјерић дугује пет милиона евра општинама, и то су они што вам пишу текстове у тобож угледним и утицајним новинама и сваки дан вас уче како треба да се понашате, и онда се питате зашто вас боли глава. Онда када вам дођу они, или када вам дође и Крагујевац и Ниш, и сви остали у којима су остављени нагомилани дугови, шта можете да радите него да помогнете, шта да радите него да помогнете где можете и шта можете.

Решење је, разуме се, у прецизној расподели надлежности и одговорности између Републике и локала, која мора да се поједностави и изоштри успостављањем чврстих граница дозвољеног понашања.

Принудна финансијска управа, када говоримо у успостављању чврсте финансијске дисциплине, постављањем финансијског администратора за целокупне финансије локалне самоуправе не суспендује се шира самоуправа, успоставља се по аутоматизму чим било који буџетски корисник локалне самоуправе уђе у доцњу.

Дакле, руководство целе локалне самоуправе кажњава се за непоступање индиректног корисника. На њима је да постављају одговорне директоре и стварају нормалне услове за њихов рад. Успостављање чврсте евиденције о обавезама локалних буџетских корисника, успостављање експертске јединице које ће деловати, као што је ММФ радио са својим чланицама.

Изградња кадра потенцијалних финансијских администратора, успостављање одрживог почетног стања, усвајање реалистичних буџета, тј. финансијских планова уз помоћ експертске јединице, ако је неопходно, реструктурирање постојећих дугова под одређеним условима, усвајање одговарајућих планова рационализације, омасовљавање имовине у функцији, нарочито оне са највише потенцијала. Неуређеност јавне својине у Србији оковала је привредни раст и зато је важно да огроман део продуктивног потенцијала не буде паралисан, јер су кључне индустријске локације заковане у стечају. Враћање имовине локалу и јавним предузећима ради се на крајње дисфункционалан начин. Јавна предузећа, војска и пољопривредно земљиште захватили су локације са потенцијалом за индустријски развој, али најчешће неискоришћеним.

Зато је потребно да имовина има власника који ће је ставити у функцију, а решење је у томе да треба јасно идентификовати надлежног за питање својине и развојних капацитета локалних самоуправа у Влади. Треба успоставити међуресорни тим који ће први пут сагледати питање власништва на некретнинама на неинтегрисан начин и изнаћи решења, да на систематичан начин Републици извуче из стечаја стратешке индустријске локације, да подстакне локалне самоуправе над домаћинско газдовање тако што ће условити власништво над тим стратешким локацијама одговарајућим перформансама, да се процес враћања имовине самоуправама у великој мери аутоматизује и радикално убрза, додатно треба опорезовати имовину која није у функцији, и то је једна од најважнијих мера. И нова Влада мора систематично да ради са локалним самоуправама на изградњи њиховог капацитета за управљање развојем, тј. да им пружа подршку у идентификовању развојних прилика.

Систем праћења исходних индикатора перформанси јединица локалних самоуправа морамо увести. За сада представљамо само пример Кине који морамо да прилагодимо нашим условима. У Кини је већ од раних осамдесетих Влада увела систем

процене учинка локалних самоуправа као главни алат помоћу којег држава може успешно да управља својим запосленима. Систем процене учинка ради: не само да поставља праве приоритете да се постигне економски раст и одржи стабилност, него такође успешно подстиче такмичарско понашање у локалним самоуправама да буду што боље

3.4. Реформа великих државних система и завршетак приватизације /како би се растеретило тржиште од уплива државе, омогућило финансијски одрживо пословање без оптерећења за буџет и обезбедила квалитетнија услуга грађанима/ Железнице, Србијагас, ЕПС, РТБ Бор, Ресавица, Аеродром и Телеком, Ер Србија (позитивна реформа једног великог државног система)

Зарад боље тржишне утакмице, али и рационалног располагања државним средствима настављамо са повлачењем државе из дела привреде који није стратешки ресурс. У претходне две године кренули смо у реорганизацију и финансијско реструктурирање три највећа јавна инфраструктурна система – ЕПС, „Србијагас“ и „Железница“.

Влади Србије је припао задатак да заврши подухват за који ниједна Влада није имала храбрости у претходних 15 година. Транзиција, прелазак из колективистичког у тржишни вид привреде започео је пре 25 година у земљама нове Европе, али и у Србији. У другим земљама је завршен пре 20 година, док у Србији овај процес и даље траје. Приликом усвајања новог Закона о приватизацији, у августу 2014. године, укупно 526 предузећа, са 92.000 запослених, налазило се у овом поступку.

Од наведених, 161 предузеће налазило се у поступку реструктурирања, што их је штитило од принудне наплате од стране поверилаца.

У периоду ове Владе приватизовано је 41 предузеће, а за 262 предузећа покренут је стечајни поступак или је у процесу отварања. Процеси приватизације обустављени су за 105 предузећа. Унапред припремљени план реорганизације, или познати УПР, усвојен је и почела је реализација за 32 предузећа. Објављен је јавни позив за продају 101 предузећа. Није објављен ниједан додатни јавни позив. За 11 стратешких предузећа предузете су све мере у циљу њиховог даљег функционисања и након истека овог рока.

За „Галенику“ је објављен јавни позив за избор стратешког партнера, укључујући и предузећа која покрену стечајни поступак, отпремнине је узело 19.469 запослених у 247 предузећа, и за те сврхе Влада Србије је исплатила 12,3 милијарде динара.

Потписан је уговор о продаји Железаре „Смедерево“ кинеској компанији „Хестил“ за 46 милиона евра. Много важнији од продајне цене јесте план инвестиција „Хестила“ у Железару. Циљ инвестиција је модернизација, побољшање ефикасности, проширење производног програма и унапређење еколошког окружења.

Данас тамо ради 5.050 радника. Ниједан није добио отказ. Свакоме је понуђен уговор о раду.

Усвојен је Закон о изменама и допунама Закона о Агенцији за лиценцирање стечајних управника. Окончана је израда текста нацрта Закона о изменама и допунама Закона о стечају. Циљеви предложених мера јесу: вишеструко скраћење стечајног поступка, отклањање уочених процесних сметњи у поступку, скраћење рока с укидањем мораторијума, већа заштита стечајних поверилаца и бржа наплата потраживања.

План за наредни период обухвата приватизацију 73 предузећа, од којих је 18 већих и значајнијих – „Ласта“, „ЈАТ техника“, „Симпо“, наставак процеса приватизације осталих предузећа из портфолија Министарства, као и приватизационе процесе великих фирми, као што су „Телеком Србија“, Аеродром „Никола Тесла“, „Дунав осигурање“. Не заборавите само, када говоримо о Аеродрому, да нешто што је имало укупну вредност од 50 милиона евра данас за концесиони уговор на 25 година, почетна вредност са „up front“ плаћањем, са њиме

ћемо изаћи на тендер, захваљујући „Ер Србији“ биће око 310 милиона евра. То вам само говори шта смо успели да урадимо у претходном периоду, плус „консешс фи“ такса, концесионарска такса коју ће плаћати у висини од 10, 11, 12 милиона евра на годишњем нивоу свих 25 година.

То показује да смо неке резултате успели да направимо на веома озбиљан начин и дисциплином и одговорношћу да променимо оно што је било већ уништено.

РТБ Бор, у вези с његовим пословањем морамо све да мењамо. Његово пословање мора да се унапреди кроз УППР, али то иде тешко. Веома је компликовано, и шта год да бих вам рекао, као и за ЈП „Ресавицу“ и за наше планове јесте да то морамо да решимо и то су нам приоритетни задаци у наредном периоду. Због цене нафте и цене гаса које су ниске, са Азотаром, Петрохемијом и МСК-ом немамо проблема.

Оно што је кључна ствар јесте реформа јавних предузећа. Регистрована су 23 јавна предузећа чији оснивач је Србија, десет друштава с ограниченом одговорношћу и четири акционарска друштва чији оснивач је Србија, а која обављају делатност од општег интереса и 691 јавно предузеће чији оснивач је аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе.

Планиране активности за следећи период су следеће: наставак процеса реструктурирања јавних предузећа на начин утврђен у појединачним корпоративним и финансијским плановима реструктурирања, увођење корпоративног управљања у рад јавних предузећа, које би требало да допринесе повећању њихове ефикасности преко смањења непотребног трошења ресурса, повећања обима и побољшања квалитета услуга модернизацијом технологије, професионализација менаџмента и увођење система контроле рада.

С тим у вези, у наредном периоду планирано је следеће: израда упоредне функционалне анализе сагледавањем стања у јавним предузећима и друштвима капитала чији оснивач је Србија, утврђивање степена знања и вештина везаних за корпоративно управљање код чланова надзорних одбора и директора наведених предузећа, утврђивање препорука за наставак процеса увођења корпоративног управљања, доношење прописа за увођење система лиценцирања за директоре и чланове надзорних одбора у јавним предузећима. Упутствима за израду годишњег програма пословања јавних предузећа предвиђене су рестриктивне мере у планирању дела трошкова пословања.

Тренутно стање у припреми плана у погледу реализације структурне реформе. У циљу реформе јавних предузећа, предвиђено је реструктурирање великих система у сектору саобраћаја и енергетике које ће довести до њиховог усмеравања ка тржишним принципима функционисања, а то су, наравно, ЕПС, „Србијагас“ и „Железница Србије а. д.“

У оквиру аранжмана са ММФ-ом Србија се обавезала на увођење принципа чврстог буџетског ограничења у пословању ових предузећа. Влада је усвојила програме корпоративног реструктурирања ових великих система у циљу унапређења њихове организационе структуре и система управљања, као и смањења негативног утицаја на јавне финансије и остатак привреде.

Компанија „Железница Србије“ подељена је на четири железничка предузећа: предузеће за управљање инфраструктуром, за превоз путника, за превоз робе и холдинг компанију. Усвојена је студија од стране владине међуресорне радне групе, која садржи и план за реформу „Железнице“ 2016–2020. године, и која даје оквир за наставак процеса реструктурирања радне снаге, имовине и обавеза „Железнице Србије“. Потребан број запослених у железничким предузећима идентификован је у сарадњи са Светском банком. У погледу реструктурирања јавног предузећа ЕПС, усвојен је програм реорганизације и план финансијске консолидације, успостављена је нова организациона структура тако да се седам привредних друштава за производњу електричне енергије припојило ЕПС-у, а пет зависних привредних друштава за дистрибуцију електричне енергије спојено је у оператор дистрибутивног система ЕПС дистрибуције д. о. о. Београд. Постоји привредно друштво ЕПС снабдевање, као и привредно друштво са статусом страног привредног друштва ЕПС трговање,

као и привредно друштво у складу с одредбама Бриселског споразума из августа 2015. године. Наравно, по окончању процеса реорганизације и финансијске консолидације вршиће се промена правног статуса ЕПС-а у акционарско друштво.

У погледу реструктурирања „Србијагаса“ усвојене су полазне основе за реструктурирање „Србијагаса“ у децембру 2014. године, успостављена је нова организациона структура која укључује постојање независних привредних друштава за транспорт, односно дистрибуцију природног гаса, транспорт гас Србија д. о. о. Нови Сад и дистрибуција гас Србија д. о. о. Нови Сад. У току је припрема свеобухватног плана финансијске консолидације уз консолидације са Светском банком, с циљем дефинисања мера које су потребне за постизање дугорочније финансијске одрживости и конкурентности „Србијагаса“.

Оно што желим да вам кажем, то је да ћемо највеће проблеме имати, наравно због величине, када је реч о највећој компанији у Републици Србији, о Електропривреди Србије. Али мислим да смо и са менаџментом и са синдикатима у претходним данима успели да постигнемо важне договоре. Ту постоје отпремнине на различитим нивоима, а на различитим нивоима рачунамо и године стажа и за људе са бенефицираним радним стажом, пре свега за рударе, за раднике у производњи. Данас сам, ако смем то да кажем пред грађанима Србије, нешто већи оптимиста по питању напретка и успеха у реорганизацији Електропривреде Србије него што сам то био јуче.

4. Инвестицијама до снажне пољопривреде и одрживог села

4.1. Пољопривреда и рурални развој – фокус на средња газдинства да постану конкурентна и извозе, унапређење технологије, примена стандарда код производа за извоз, маркетинг

Имајући у виду значај пољопривреде за националну економију, у којој она учествује са 10 одсто у БДП-у, 21 одсто у извозу и 20 одсто у радној снази, успешан одговор изазовима у пољопривреди представља императив. Таквог одговора није било у правој мери до данас. Парадокс српске пољопривреде огледа се у стагнацији раста упркос значајном повећању извоза.

Кључни изазови у овој области у Србији односе се на неповољну структуру пољопривредних газдинстава, техничко-технолошку заосталост дела сектора пољопривреде, превасходно средњих и малих газдинстава, слабу организованост у задруге, као и недовољно развијену прехрамбену индустрију, а чија производња се базира на производима са ниским степеном прераде.

Не брините, мораћу одређене делове из главе да испричам, дакле, присутна је техничко-технолошка заосталост пољопривредног сектора, али и прехрамбене индустрије. Како је трговина са ЕУ сада потпуно отворена, ниске перформансе прехрамбене индустрије могле би бити ограничавајући фактор ланца пољопривредне производње и прераде.

У погледу просечног приноса житарица, Србија спада у ред европских земаља са ниским приносом – 4,8 тона по хектару и скоро дупло заостајемо за најуспешнијом Белгијом која има 9,2 тоне по хектару. То је, разуме се, последица неадекватне технологије, нарочито на малим газдинствима, али и неадекватне културе или врсте пољопривредне производње у појединим пољопривредним подручјима и на мањим газдинствима.

Структура газдинстава је неповољна, јер је највећи број газдинстава мале или средње величине и практикује екстензивну производњу. Од укупног броја газдинстава, свега 3,1 одсто величине је преко 20 хектара и обухвата 44 одсто коришћеног пољопривредног

земљишта. С друге стране, газдинства до пет хектара чине 77,7 одсто укупног броја и користе 25,2 одсто земљишта. Такве фарме су, наравно, мале да би биле конкурентне, како за директну продају на европска тржишта, тако и за продају сировина агропрерађивачима.

Тренутна пољопривредна политика Србије не фаворизује велике произвођаче у односу на мале и средње, осим што су у повлашћенијем положају пољопривредни произвођачи који се баве производњом у подручјима с отежаним радом у пољопривреди приликом конкурисања за подстицаје.

Пољопривреда Србије добро је механизована у погледу броја и снаге трактора. Међутим, трактори у средњим и малим газдинствима углавном су половни и дотрајали, а постоји и недостатак специјализованих пољопривредних машина. Опремљеност објеката за смештај стоке врло је неуједначена и условљена је, пре свега, степеном специјализације и величином стада. Присутне су и велике регионалне разлике.

Инвестициона пољопривреда, подстицај запошљавању, социјалној кохезији и одрживом развоју села. Бреме погрешних одлука из прошлости Влада Републике Србије прихвата као изузетну прилику и обавезу да новом пољопривредном политиком понудимо нови почетак, иако ће то бити веома, веома тешко. Да бисмо достигли одрживи развој, морамо да гледамо даље од краткорочних циљева. Не можемо да дозволимо да пољопривреда буде успавана на државним давањима док Европа улаже у конкурентност и модернизацију фарми.

Дакле, да будем сасвим отворен, ми смо давали и сећам се колико се министарка Снежана Бошковић Богосављевић мучила да објасни да смо у стању да платимо до 50 одсто цене за један комбајн, да дамо новац - бесповратна средства. Али неће људи комбајн, хоће да им се да 1.000 или 2.000 динара више. Тај новац обично заврши у потрошњи у првој продавници уместо да заврши на имању. То је оно што морамо код себе да променимо.

Имаћемо нешто више новца него што смо имали, не зато што је министар успешнији од неког другог већ зато што нам је боља фискална ситуација, али то не значи да ћемо имати новца да бацамо. Ми ћемо да подржимо бесповратним средствима много више него раније изградњу нових и модернизацију постојећих објеката за држање животиња на фармама, складиштење, хлађење, чишћење, сушење, замрзавање, класирање и паковање производа, заштићене просторе за производњу садног материјала, воћа, поврћа, лековитог биља и цвећа, подизање нових вишегодишњих засада и винограда, куповину нових пољопривредних возила, механизације и опреме, побољшање постојећих, као и изградњу и опремање нових система за наводњавање. То је политика за коју се залажемо и у сарадњи са водећим међународним финансијским институцијама, попут Светске банке и Европске банке за развој и Европске инвестиционе банке или Немачке развојне банке. Влада ће подржати инвестиције у пољопривреду развојем адекватних финансијских инструмената и најповољнијих кредита како би се пољопривредницима и прерађивачима помогло да улажу у своју производњу ради веће конкурентности и спровођење структурних прилагођавања.

Изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту и усвајањем Уредбе о дугорочном закупу државног пољопривредног земљишта по основу инвестиција наставићемо са кључним реформама у пољопривреди. Уредбом су локалне самоуправе добиле посебну одговорност пред својим суграђанима да транспарентним, прецизним и јасним поступком за остваривање права првенства закупа одлуче о давању сагласности на инвестиционе пројекте, који ће на најадекватнији начин подржати економски и социјални развој локалне заједнице.

Настојаћемо да пољопривредним произвођачима и прехрамбеној индустрији омогућимо ефикасан приступ новим тржиштима, а данас сам говорио и о неискоришћеним потенцијалима и руског тржишта и земаља БРИК-а, али наравно и повећањем нашег извоза у земље Европске уније. Ојачаћемо гранични прелаз и поједноставити поступке увоза и извоза. Побољшаћемо информационе системе у ветерини и заштити биља, где иначе видимо највећи проблем. У ветерини, дакле, када сам говорио о систему безбедности хране, као у инфраструктуру јавних и приватних лабораторија. Морамо да оријентишемо себе ка додатној

вредности пољопривредних производа, заштити географског порекла и брендирању, подршци органској и интегралној производњи – биће то смернице нове пољопривредне политике.

Циљ свих мера Владе Србије јесте да се укину непотребне процедуре, усагласе стандарди безбедности хране са трговинским партнерима и прошири понуда српских производа на страним тржиштима. Ми ћемо морати да покренемо један други дијалог некада зато што те приче о генетски модификованој храни, а сваки дан једемо генетски модификовану храну, правимо се да смо некакви највећи заштитници и због тога не можемо да извеземо ништа, као што и због инјекција за свињску кугу не можемо да извеземо наше свиње и правимо се да смо много паметни и много другачији од свих осталих, а у ствари или мало тога знамо или штитимо интересе појединих великих фирми, појединих великих компанија, тајкунске интересе, а за обичног сељака и за нашу земљу не радимо ништа.

Приметићете да би било каква иницијатива по том питању наишла на жешћи отпор у свим медијима, које одмах донирају те компаније, а о којима могу да говорим сутра у одговору на питања народним посланицима, и воде хајку против свих који би помислили да будемо део Светске трговинске организације, да направимо боље бизнис планове итд. Хеј, немојте то, тиме ћете да уништите наше шансе, тиме нећемо да имамо здраву храну, уништићете Србију. Причају глупости, причају најбесмисленије ствари. Знате ли ви шта је то чери парадајз? Модификација гена једне одвратне животиње и једне биљке, и то сад једемо и уживамо у томе и причамо како једемо генетски немодификовану храну, и много смо паметни.

Током последњих неколико година били смо сведоци штетног утицаја који изненадна конкуренција на либерализованом тржишту ЕУ, разуме се, може да има на наше пољопривредне произвођаче. Актуелно преливање кризе млечних производа и свињског меса из Европе на Србију, тренутно немамо довољно напредне инструменте како бисмо се носили са поремећајем на тржишту. У складу са тим смо сваки пут реаговали и учинили буквално све што смо могли да заштитимо домаћег сељака. То смо чинили на тај начин, да будем сасвим отворен пред вама поштовани народни посланици, да смо доносили мере које су делимично у супротности са прописима ЕУ и знали смо да су делимично у супротности са прописима ЕУ јер нисмо имали избора. Уништили бисмо комплетну млекарску индустрију Србије, уништили бисмо комплетну индустрију меса, пре свега свињских товљеника, и то је био највећи проблем. Онолико колико смо могли да реагујемо, држава и Влада су реаговале, а ми ћемо на себе да преузмемо тај терет одговорности пред ЕУ за кршење њихових правила.

Заштита од ризика климатских промена. Све чешће екстремни временски догађаји и промене температура утичу на приносе пољопривредних култура и приходе пољопривредних произвођача. Смањење приноса, које може ићи до 40 одсто, посебно се може очекивати на пољопривредном земљишту са недовољним или неадекватним системима за наводњавање. Управо зато су нам потребне акције у којима ће Влада кроз активне мере и финансијске инструменте подржавати домаћине и подржавати пољопривреднике у наводњавању својих имања, помоћи увођење потребних технологија, попут заштитних мрежа од града, система кап по кап, покретних система за наводњавање, као и спровести мере за унапређење заштите земљишта.

У наредне четири године, у сарадњи са пољопривредницима и прехранбеном индустријом, Министарство пољопривреде радиће на томе да се достигну следећи конкретни циљеви: да мобилишемо до једне милијарде евра инвестиција за модернизацију фарми, опреме и механизације, складишних капацитета примарне производње и прераде, да мобилишемо до милијарду евра инвестиција по основу дугорочног закупа пољопривредног земљишта, да удвостручимо извоз пољопривредно-прехранбених производа до пет милијарди евра и допринесемо да најмање 200.000 малих пољопривредних газдинстава постане економски одрживо у условима либерализованог тржишта.

5. Повезивање са другим тржиштима у региону и свету, регионално чвориште за услуге

5.1. Саобраћајна инфраструктура

Много пута сви смо говорили да је саобраћајна инфраструктура *conditio sine qua non* сваког напретка, и ја сам то безброј пута понављао, а и данас кажем. У чему је онда разлика између свих нас? Ако упитате било ког директора било које фирме код нас или у свету где би пре отворио фирму и запослио људе, у земљи са разореним путевима и мостовима или у оној с ауто-путевима, брзим пругама, интернетом и добрим школама, сви знате какав ћемо одговор добити.

Када смо у претходном мандату преузели инфраструктурне пројекте, наравно, што ће моћи да каже и онај следећи који дође, али чини ми се да завршени километри могу прецизније да говоре о томе, али о томе ћете да слушате увек, и зато сам веома бесан и о томе ћу сутра да говорим, о неким стварима које се дешавају на нашим коридорима и у нашој путној инфраструктури уопште, али то је ваљда навика већ 30, 40, 50 и 60 година да се ниједан рок не поштује и да шта год да се договорите, увек постоји Лајбницов довољан разлог зашто је тај рок прекорачен. Најчешће су то погрешно планирање, лоши пројекти, трећи пут су непредвиђене ситуације, вода, извори воде у тунелима, четврти пут је пало цело брдо, односно клизиште се појавило, одронило се брдо, пето је да је каснила уплата три дана па им баш због та три дана касни превоз робе шест месеци, и то тако иде.

Са тим смо се нешто боље суочавали у претходном периоду и зато смо изградили нешто више километара и путева и пруга, али то није довољно добро, иако се тиме поносим као председник Владе, то је што можете када прођете и кад идете ка Грчкој и кад идете ка Бугарској, када идете ка Златибору, да видите шта се ради, видите колико се ради. Мислим да се никада више није радило, али мора да буде боље и мора да буде више. Пре два месеца су ми рекли да ће нешто да буде отворено у августу. Неће бити отворено у августу, биће отворено у октобру зато што су ме лагали. Ако су лагали председника Владе, а десет пута сам их питао, онда можете да мислите како лажу све остале. Зато ће сада сви да оду који су на такав начин лагали.

Много пута сте ме чули како изговарам називе места за које већина људи није чула, и када сам говорио и Српска кућа Левосоје, питали су се зашто то толико понављам. Каква је то нова српска кућа, је л' то кућа неког Србина, о чему се ради? Ми бисмо у Европу, а он би о Српској кући Левосоју. Али да знате да смо то успели на најбржи могући начин да завршимо, мада су ме и ту преварили за рок извршења, наше компаније наравно. Да бисте разумели зашто, то је проблем са којим су се сви суочавали и то је проблем о којем су сви лагали, зато што они од сваког новог посла финансирају претходне дугове и уколико му не дате нови посао, иако тај посао није завршио, он неће моћи да заврши актуелни посао. То ће да се промени и то вам гарантујем, јер ћу лично тиме да се бавим, али буквално ћу лично тиме да се бавим зато што ту врсту безобразлука не могу да трпим. Јер ако бисмо ми сутра рекли „Плануму“ – извините, нисте добро урадили свој посао, нисте га добро направили, они нам неће завршити два или три веома важна објекта у овом тренутку. Зашто? Па, зато што нема новца. Потрошили су, појели су своју будућност. Као и Звезда и Партизан.

Питајте их, есконтowali су уговоре са „Телекомом“ до 2018. године. Појели будућност неке деце до 2018. године или неког новог руководства. Е, исто тако раде и наше грађевинске компаније и тако су биле навикнуте. Супер, наћи ћемо неке нове. Помагали смо свима да могу да опстану, дали смо посла више него што је ико икада посла дао, а да нас варате, да нас обмањујете, да каснимо у Голупцу, да каснимо на једном, да каснимо на другом. Мање каснимо него икада, толико да знате, а свеједно то мој бес неће да умањи, бес свих нормалних

људи када виде да нису у стању ниједан рок да поштују.

Могу сви да ми се смеју, да вам искрено кажем. Када будемо завршили са мандатом ове Владе, моћи ћете да идете до бугарске границе ауто-путем од Хоргоша, моћи ћете од Шида. Дакле, хоћете, моћи ћете да идете до македонске границе ауто-путем свуда, и кроз Грделичку клисуру, где нам данас недостаје 28,6 километара плус 9,8 километара Левосоје - Српска кућа, све остало смо завршили. Отворили смо пут Грабовница – Грделичка клисура. Дакле, све ће то да буде завршено, као што ћете моћи да идете до Чачка, надам се и до Пожеге пре краја мандата ове Владе у најмању руку ауто-путем, где ће вам и Златибор и Златар и многи други српски туристички центри бити и те како доступни. И то ће бити резултат ове Владе.

Осим овога, што сам већ поменуо да су важни инфраструктурни пројекти, завршићемо и изградњу моста на Дрини од Љубовије до Братунца. Пројекат је започет у октобру 2015. године. Биће са свим приступним путевима завршен до новембра 2017. године.

Такође, Жежељев мост у Новом Саду биће отворен за саобраћај у првој половини наредне године. Ту смо имали много проблема у односима између Републике, града и Покрајине, сад су сви ти проблеми изглађени и све иде како треба.

Осим изградње нових ауто-путева, у току је пројекат обнове дела путне мреже и унапређења безбедности у саобраћају. Потреба за рехабилитацијом мреже проистиче из чињеница да је током протекле две деценије одржавање наших путева било делимично занемарено. Трошено је онолико колико је могло да се троши и данас смо принуђени да надокнадимо овај акумулирани заостатак.

Ова важна иницијатива вредности од 49,2 милијарде динара, око 400 милиона евра омогућиће нам да рехабилитујемо 158 километара путева до лета ове године, па до јесени да започнемо радове на додатних 67 километара.

Током 2017. и 2018. године интензивираћемо радове на рехабилитацији, тако да ће до 2019. године бити обновљено укупно 1.100 километара путева, при чему ће се број саобраћајних незгода значајно умањити као последица ове интервенције.

У наредне четири године уложићемо 369 милијарди динара, три милијарде евра у железничку инфраструктуру, рехабилитоваћемо, модернизовати, изградити укупно 874 километара пруга.

У 2015. години наша железничка мрежа превезла је 17 милиона путника и 12 милиона тона терета. Када будемо модернизовали пруге, завршили програм реформе, очекујемо пораст од 30 одсто у железничком саобраћају. Уложићемо 115,7 милијарди динара или 941 милион евра у модернизацију пруга и шинских возила. То ће обухватити 27 нових возова на дизел гориво, седам мултисистемских локомотива и ремонт 23 електричне локомотиве. Такође ћемо ремонтovati 400 теретних вагона.

Ове године крећемо са изградњом пруге Београд–Будимпешта и радовима на деоницама Стара Пазова – Нови Сад, који се финансирају из руског зајма. Први пут у историји Србија ће постати део европске мреже брзих пруга са двоструким колосеком на којима ће се достигати брзина до 200 километара. Већ смо започели са реконструкцијом деонице Ресник–Ваљево, 77 километара, након чега крећемо са реконструкцијом преосталог дела од Ваљева до Врбнице на граници са Црном Гором.

У плану је и реконструкција деонице Сталаћ–Ђунис на линији Београд–Ниш и модернизација пруге Ниш–Димитровград, у оквиру које је планирана изградња железничке обилазнице око Ниша. Што се тиче пруге Ниш–Прешево, у току су радови на рехабилитацији три деонице из руског зајма, а наставићемо и са другом фазом реконструкције железничке станице Београд – Прокоп.

У 2014. години аеродром „Никола Тесла“ оборио је све рекорде у броју путника. Први пут смо имали 4,6 милиона путника у години. Ове године очекујемо 4,8 милиона путника. Верујемо да је београдски аеродром најбрже растући аеродром у Европи. Верујемо да ћемо управо, да ли ће се Влада одлучити, а мислим да је најближе да се одлучи за концесиони модел

управљања аеродромом, обезбедити нове инвестиције од најмање 700 милиона евра и, разуме се, додатни прилив у буџет Републике Србије.

„Ер Србија“ тренутно лети на 44 дестинације за превоз путника и терета широм Европе и Медитерана и Блиског истока, и до сада се показала као једна од три најсигурније и најбезбедније европске авио-компаније.

Отварање радних места у сектору ваздушног саобраћаја није ограничено на нашег авио-превозника, већ се протеже на компаније и пратеће услуге које Србију претварају у чвориште ваздушног саобраћаја за цео регион. Ми верујемо да ћемо овај посао око аеродрома завршити већ до средине 2017. године.

5.2. Телекомуникациона инфраструктура

Што се тиче телекомуникационе инфраструктуре у Републици Србији, коју чине електронски комуникациони ресурси преко којих се омогућавају електронске комуникационе услуге за грађане, привреду и јавни сектор, потребно је системски уредити како регулаторни оквир тако и области инвестиције како би Србија могла да достигне земље ЕУ у брзини протока интернета. С обзиром на то се сматра да ће инвестиција у сектору електронске комуникације бити један од најзначајнијих подстицаја за раст БДП-а, смањење стопе незапослености, модернизацију друштва, дигитална агенда за Европу предвиђа да до краја 2020. године 100 одсто популације ЕУ има широко појасни приступ са брзинама већим од 30 мегабита, односно да 50 одсто популације има приступ до врло брзих широкопојасних прикључака са брзинама већим од 100 мегабита.

У 2015. години 70 одсто свих домаћинстава у Европској унији имало је широкопојасни приступ интернету. Према Еуростату, у Србији је то свега 56 одсто домаћинстава, извор је Републички завод за статистику.

Требало би до 2020. године да се изједначимо, и то према ономе што је дефинисано у дигиталној агенди за Републику Србију, са земљама Европске уније.

Наравно да је неопходно смањити административне трошкове, поједноставити процедуре за добијање потребних дозвола за изградњу оптичких мрежа које ће омогућити заједничко коришћење постојећих расположивих капацитета. У Србији већ постоји изграђена мрежа оптичких система који нису довољно искоришћени, па је неопходно обезбедити услове за њихово стављање у функцију. Тренутно је неискоришћена мрежа каблова са 80 чворова која је изграђена на мрежи далековода укупне дужине 6.000 километара. Ова мрежа представља окосницу за формирање националне широкопојасне мреже. Преко постојећих чворова могуће је повезати државне и локалне институције. Осим управних органа и установе образовања, науке и културе значајно заостају за развијеним земљама у погледу ове инфраструктурне опремљености.

5.3. Туризам / ИТ / Спорт / Културни центар за српску, словенску, балканску традицију

Једна додатна могућност за отварање нових радних места, која данас у Србији није довољно искоришћена, јесте **туризам**. Србија има изванредну климу, природне лепоте, богату историју, значајан туристички потенцијал који је могуће значајније искористити. Сигуран сам да ћемо на том пољу моћи да постигнемо у наредном периоду још боље резултате.

У овом сектору данас ради 32.000 људи и индиректно генерише још 48.000 радних места за наше грађане.

Много тога смо урадили у последњем периоду. Имамо кумулативни раст од просечно 12,5 одсто сваке године. Дакле, на оно што је постигнуто 2013. године имамо нових 12 одсто – 2014. имамо нових 12 одсто на тај раст.

Од 2012. године је број долазака страних туриста управо зато повећан за 40 одсто. У првих шест месеци ове године имали смо 1,3 милиона туриста који су дошли у Србију, што је пораст од 12,7 одсто у односу на исти период 2015. године.

Ми смо прошле године остварили рекордни девизни прилив од туризма, који је износио 945 милиона евра. У односу на претходну годину забележен је раст од 9,5 одсто. Овај тренд раста представља само почетак снажног развоја туризма. Циљ нам је да достигнемо 9,6 милиона ноћења, да допринос туристичке индустрије буде 5 одсто у 2020. години, што је двоструко више него што имамо данас.

Најважније је што бисмо тим достизањем од 5 одсто БДП-а направили и генерисали нових 20.000 радних места, што је од приоритетног значаја за Републику Србију.

Улагаћемо у наредне четири године, то ће нам бити један од правих приоритета, и у представљање наших капацитета, наших потенцијала. Желим да вас обавестим да би већ за месец дана требало да изађе, сви знате, који идете у иностранство, за чувену књигу, брошуру *DK Eyewitness Travel*, која ће изаћи и по први пут у Србији. Ми то нисмо имали, и то је била заједничка иницијатива министра Љајића и моја. Послали смо им допис и ускоро ће се и таква књига појавити по први пут у светским књижарама и свим другим местима у Републици Србији, што ће свакако додатно допринети приливу туриста у нашу земљу.

Истовремено, мораћемо боље да дефинишемо наше приоритете, не да идемо са понудом свега и свачега, већ да издвојимо области у којима можемо посебно да привучемо туристе и на томе да инсистирамо.

Много тога је урађено кроз Егзит, Гучу, бројне наше манифестације, али оно што нисмо искористили до сада или што је најмање искоришћено, а што можемо да искористимо, то је Дунав као важан потенцијал. Зато смо онолико новца уложили у Голубац и Градиште, уложићемо још много више, и не само у Голубац и Градиште већ у све општине, дакле од Апатина до Кладова и Неготина и покушаћемо да привучемо огроман број туриста из Немачке и Аустрије, Чешке, Словачке, који желе да виде Дунав, лепоте на Дунаву од Казана до свега осталог што око самог Дунава можемо да понудимо, од Голубачке тврђаве, Лепенског Вира, Табуле Трајанове до пронађених остатака старог моста из римског периода недалеко од Кладова, мислим да могу да буду и права и најбоља, као и Виминицијума, разуме се, позивница за свакога.

Истовремено ћемо гледати да појачавамо наше планинске и бањске потенцијале. Планински потенцијали су уз Београд у највећем порасту, бањски потенцијали у Врњачкој Бањи имају огроман раст, али мораћемо да видимо шта да радимо с оним што смо затекли, затвореним, уништеним и упропашћеним као што су Матарушка бања и многе друге бање, Богутовачка бања, са изванредним потенцијалима, са добрим потенцијалима, а које су просто у процесу приватизације потпуно растурене 2001, 2002. и 2003. године, тако да данас тамо не постоји апсолутно ништа.

ИТ - Нова „старт-ап“ радна места у сектору информационих технологија. Технологија и ИТ индустрија у Србији расту великом брзином. Постоји 2.200 ИТ компанија у Србији које запошљавају више од 19.000 људи, а тај проценат расте скоро 10 одсто на годишњем нивоу. Можда неко мисли да је 19.000 радних места мало, али те компаније доприносе са више од 43 милијарди динара годишње када је реч о приходима које Србија остварује од извоза. Не можемо да се поредимо, не можемо да се меримо са Израелом, не можемо да се меримо са неким другим земљама, али свакако да смо овде добили много више него што смо уложили и зато ћемо пре свега у систему нашег школовања, нашег образовног система, морати да уложимо неупоредиво више. У претходне две године, преко 6.500 младих је прошло обуку кроз специјализоване програме у ИТ, као и у другим секторима. Ови програми су младе људе обучили вештинама које су им потребне не само да би попунили празнину на тржишту рада већ и да би добили добро плаћен посао у својој локалној заједници.

Као пример могу да наведем - Зорану Лазаревић која је докторирала на факултету у Нишу, а онда је схватила да не може да добије посао као наставник музике. Њен живот се у потпуности преокренуо када је открила програм обуке из информacionих и комуникационих технологија. После овог шестомесечног програма неколико десетина других студената у Нишу и Новом Саду стекло је напредне ИТ вештине, премда је било тешко, нарочито услед недостатка искуства у том сектору. Зорана је напорно радила и успела да заврши програм као један од најбољих учесника.

Убрзо је добила добро плаћен посао у локалној ИТ компанији, а потом освојила награду од 30.000 долара за најбољу старт-ап идеју на такмичењу у иностранству. Сада планира сама да покрене свој ИТ бизнис, има времена и новца да се бави музиком.

Такав вам је и пример Младена Ђорђевића - који је стекао диплому инжењера ИТ, дуго није могао да пронађе посао, уписао се у Зрењанину на програм „Образовањем до посла“ и потом добио посао млађег програмера у локалној ИТ компанији. Уместо да оде из Зрењанина, остао је и помаже да се формира локално тржиште за програмирање.

У наредним годинама предузећемо следеће кораке – увођење информатике у градиво за основне школе, као што се то ради у 13 земаља ЕУ и у свим протестантским скандинавским земљама. О овоме је било приче и у јавности, ево да сада то прекинемо, у мандату ове Владе, информатика ће бити уведена као обавезан предмет у основе школе, у основно образовање и то ћемо да завршимо.

Да бисмо обезбедили ефикасну реформу наставног плана, ускоро ћемо сарађивати са Националним саветом за образовање и постарати се да наставни план у српским школама утре пут ка добро плаћеним радним местима за младе у ИТ сектору.

Експанзија пилот програма специјализоване „твет“, дакле то је техничко-дуално образовање школа у Новом Саду које имају четворогодишњи наставни план фокусиран на ИТ. За сада имамо мали број тих школа техничко-дуалног образовања из којих излази 1.600 матураната годишње, а који ће моћи да се запосле на овим добро плаћеним пословима.

Радићемо на реформи тог наставног плана како бисмо обезбедили да се он фокусира на образовање ученика који могу да достигну да се запосле на тим најбоље плаћеним радним местима, затим средства за професоре за ИТ на факултетима и за управо поменуто „твет“ програме.

Такође, како бисмо одшколовали младе људе у Србији способне да раде на тим најбоље плаћеним пословима, мораћемо да се постарам да они који им преносе знање буду довољно плаћени. Направићемо преглед како бисмо утврдили да ли има мањак професора за ИТ и уколико га има, која би била тржишно прихватљива и прикладна плата.

Истражићемо механизме да бисмо обезбедили подстицај факултетима и вишим школама да запосле те професоре, јер, да знате, то нам је један од највећих проблема са којим се данас суочавамо.

Такође ћемо склапати партнерства са међународним лидерима у обукама из области технологије, као што су „Мајкрософт“ и „Епл“ како бисмо са њима сарађивали и искористили њихову стручност за обучавање младих у Србији за будућа радна места.

Спорт - Што се спорта тиче, имали смо рекордне успехе у последње две и по године, и ја сада знам, сада ће многи да кажу како нам сада на Олимпијади не иде. Ја хоћу нешто супротно да вам кажем, а то је да се мало стрпите и да покажете веру у наше спортисте.

Оно што је Србија могла да обезбеди, Србија је обезбедила, највеће награде у региону. Дали смо много за припреме наших спортиста за Олимпијаду, само да то знате. Озбиљан новац смо издвојили из буџета Републике Србије за припреме наших спортиста за Олимпијаду, већи него икада до сада, и верујем да ћемо до краја ових олимпијских игара обезбедити до сада највећи успех, а припремаћемо се и за следећу Олимпијаду. Видели смо где смо погрешили у одређеним спортовима, где смо могли са мање улагања да дођемо до више

медаља, као што су неки у нашем комшилуку урадили са тзв. летећим метама итд. Тако да верујем да ћемо за следеће олимпијске игре бити неупоредиво боље припремљени.

Оно што је сада важно, то је да не постоји ни дан кашњења у исплатама за око 550 националних признања, ни дан, и за око 350 стипендија на годишњем нивоу и за све програме националних савеза.

Ми смо обезбедили новац за све наше спортисте који учествују на Олимпијади. Волео бих да су у одређеним спортским институцијама мало више и мало напорније радили, али шта да радите, увек сви држе придику држави и Влади, а нама је забрањено да приметимо да је нешто могло мало боље да се направи.

Успели смо у борби против негативних појава у спорту, оно што је много важније од сваке освојене медаље. Бележимо велики напредак у сузбијању допинга у спорту, првенствено захваљујући чињеници да је Србија међу првим земљама донела у свему савремен Закон о спречавању допинга, чијом су имплементацијом у целости обухваћени сви учесници у систему спорта, те да Антидопинг агенција Србије јесте једна од најбоље организованих установа овог типа у целој Европи.

Завод за спорт и медицину спорта Србије добио је статус националног тренинг центра, који своје капацитете додатно шири кроз ревитализацију „Карташа“, ако се не варам, чиме се стварају најбољи услови за несметане припреме наших спортиста. Завод је, осим тога, умногоме унапредио рад у области спортске медицине кроз активну међународну сарадњу, стално усавршавање кадрова и побољшање и проширење капацитета.

У области финансирања спортске инфраструктуре заиста смо урадили много. Изграђена је атлетска дворана у Београду, у којој ћемо бити домаћини европског шампионата, четири физкултурне сале у школама у Краљеву, Шапцу, Ужицу, нови спортски објекти у Рашки, Сврљигу, Куршумлији, Љигу, Власотинцу, Белој Паланци, Бојнику, Крушевцу, Крагујевцу, Вршцу, Ћуприји, Зрењанину, Смедеревској Паланци, Врњачкој Бањи, Новом Пазару, Тутину. Започета је обимна и озбиљна реконструкција Омладинског спортског центра „Караташ“, као што рекох, а реконструисани су и терени у Крупњу, Љубовији, Тутину, Ариљу, Кучеву, Неготину, Великој Плани и Тителу.

Изградњу спортске инфраструктуре финансираћемо користећи и средства ЕУ из ИПА фондова. Биће додатно реконструисана и санирана 23 спортска објекта у 23 јединице локалне самоуправе, такође и 25 дечијих игралишта према високо постављеним стандардима за безбедност деце, а биће настављен и рад на изградњи националних тренинг-центра за ватерполо, одбојку и кошарку. Посебно смо огроман новац уложили у Врњачку Бању, са чиме ћемо наставити, што Врњачкој Бањи доноси велики приход и доносиће и у будућности.

Желим да кажем да Министарство спорта ради на изради програма како да се деца више баве физичким васпитањем, јер цабе данас нама терени и кошаркашки и фудбалски ако на тим теренима нема никога. Када смо ми били млади, додуше давно је било, морали сте чекати у реду да дођете да одиграте партију баскета, а сада нема никога по цео дан.

Србија као културни центар за српску, словенску, балканску и европску традицију. Уметност и култура су излог Србије окренут према свету и међународној културној јавности. С поносом показујемо достигнућа наша у свакој уметничкој области, без изузетка. Управо зато, један од приоритетнијих задатака Министарства културе – да будем сасвим отворен, тај посао је започет у претходном мандату – сада остаје да се контролише на дневном нивоу, јер су радови покренути коначно, после неуспелих тендерских процедура, муљања, мувања разних који су хтели да добију посао, па онда се поништи процедура, па онда и ово наново. Сада је то све завршено. Народни музеј Републике Србије мора да буде завршен у року од 540 дана, колико је уговором предвиђено. Музеј савремене уметности такође. Али, оно што је веома важно, то је да култура мора да се измести и да не буде само у центру Београда или само у Београду, већ и у осталим центрима и градовима, од Новог Сада, Ниша, Крагујевца,

Суботице, Лесковца, Зрењанина, Краљева, Панчева, Чачка, Ваљева, Смедерева, сваког другог града.

Управо, у складу са тим, трудићемо се и помоћи ћемо различите културне манифестације широм Републике Србије зато што културу морају да доживе и у њој да уживају сви грађани Републике Србије, а не само они који имају ту привилегију да живе у нашем главном граду.

Друго, не заборавите да о овим кључним културним институцијама када говоримо, ми тиме појачавамо нашу туристичку понуду, тиме појачавамо понуду наших услуга. Оно што је за нас некада било веома важно и за сву децу која су долазила са стране, то је прво да одете у Народни музеј, посетите Народни музеј, Народно позориште. Тек после идете на Калемегдан, да видите шта је то што Београд има, па шта је урадио Тома Росандић, Симеон Роксандић, шта је урадио један, други или трећи. То, нажалост, већ десет година стоји, а отпочели су радови 25. јула ове године и тече од тог дана рок од 540 дана. Грађевински радови су у вредности од милијарду динара, да људи не мисле да су то некакве ситне поправке. Милијарду динара је око 8,3 милиона евра на данашњи дан.

Формирање градилишта за реконструкцију Музеја савремене уметности започело је 1. августа ове године. Од 15. августа креће извођење радова на адаптацији, реконструкцији и доградњи зграде, а вредност је око 700 милиона динара.

Што се информисања тиче, ту област очекује наставак реформи. Спровешћемо усвојену медијску стратегију у целини, завршити повлачење државе из медија, наћи одрживо решење за финансирање јавних сервиса, јер оно што имамо, проблем данас са јавним сервисима, и то да знате, када се неко јави за краткорочне кредите, за кредите за ликвидност, ви видите да то није одрживо пословање и видите да има безброј проблема. Био бих лицемеран ако бих рекао да је за то криво садашње руководство, али то су године и деценије у којима сви то чувају као политичко оруђе и оружје о којем нико не сме ништа да каже, а троше се народне паре.

Морају да се понашају неупоредиво одговорније и да видимо како и колико одговорно троше наше паре. Као што они мене питају – како трошимо паре као Влада Србије, тако ћу да их питам лепо, јер и то пише на крају у општем дефициту колико су потрошили, колико су их утрошили на глупости, а колико на паметне ствари. Немам ништа против, нека се раде серије, нека се снимају серије, емисије из културе, све је то у реду, али не можете да имате 1.000 или 1.500 запослених више него што је потребно, не можете да бацате паре на глупости и немојте да узимате краткорочне кредите за ликвидност. Нађите начин да узмете дугорочни кредит, па да тај проблем решите.

Такође, што се тиче слободе штампе, медијских слобода, то је драгоценост у цивилизацијској и демократској тековини. За сваког од нас ко се прихватио дужности да на поверење народа одговори несебичном посвећеношћу, питање слободе штампе се не поставља, оно се подразумева, а њен развој се подржава и поштује. Наравно, питање одговорности је важно. Волео бих да иде упоредо са слободом изражавања и свим медијским слободама, али боље је да имате, уколико већ морате да бирате шта је мање зло, боље је да имате мањак одговорности, него да имате мањак слобода.

Упркос свим различитим причама о цензури, аутоцензури, медији у Србији су у потпуности ослобођени сваке врсте притиска, као што сам рекао, нажалост, неретко и сваке врсте одговорности.

Ми ћемо се понашати као и до сада, ни на који начин не вршећи притиске. Упркос чињеници да сам доживео или преживео и лично највећи број бесмислених увреда, клевета, лажи, неистина, никада нисам подигао ниједну тужбу, ниједан поступак против било ког медија зато што је поступак представника јавне власти да трпе, али наравно да имају право да одговоре на то. Мислим да је право на одговор кључно право за свакога, а наше је да и даље учинимо све што је могуће на развоју другачијег мишљења и могућности да то другачије

мишљење дође до сваког грађанина ове земље.

6. Људски капитал за будућност: реформа образовања (од предшколског образовања до целоживотног учења) и омладинска политика

Оно што је за нас, рекао бих, најважније и о чему сам највише страница написао јесте реформа образовања, јер то је људски капитал за будућност, а ми морамо да учимо, да учимо. Морамо да подигнемо знање на пиједестал са којег се види даље и са којег се може кренути на нове походе, на освајање нових знања.

Анатол Франс је рекао да се образовање не састоји од тога колико сте запамтили или колико знате, него од тога колико сте у стању да разликујете колико знате, а колико не. То је једини пут ка нечињењу константних грешака. То је једини пут ка новој снази која је овој земљи неопходна. То је начин да знамо које границе и када можемо да померимо, начин да повећамо сопствене капацитете. Знање треба да води ову земљу, знање треба да је обликује и да јој одреди циљеве.

Пре тога сви ми морамо да научимо колико тога не знамо. Треба да прихватимо ту непријатну чињеницу и да научимо како да је променимо. Није ту основни проблем то што је наше знање у односу на све остале младо, што смо научили да читамо и пишемо пре неких 150 година и што смо готово 1.000 година касније од других основали универзитет и почели да се бавимо науком. Та предност се данас прилично лако и брзо надокнађује.

Проблем је нешто друго. Проблем је што смо се навикли на сопствено незнање и што на неки начин уживамо у том незнању, што смо га поставили као репер и што не дозвољавамо знању да се пробије, што када нам кажу да неки Холанђанин говори седам језика, наш коментар је – види будалу, што када нам неко каже да ради 12 или 13 сати, наш коментар је – види фолиранта и лажова, зато што ми не можемо да замислимо да неко ради 12 сати, зато што не можемо да замислимо да неко говори седам језика, јер ми то не успевамо.

Захваљујући томе дошли смо у парадоксалну ситуацију. Овде су сви убеђени да знају све, без обзира на то што понекад не знају ништа. Самим тим немамо никакво специјализовано знање, немамо довољно стручњака, мајстора свог заната, оне који су у стању да знање усаврше и пренесу га даље. Све знамо, једном речју за све смо стручњаци, о свему имамо став, али када дође до чињенице и до решења, до тога када треба нешто заиста да се уради, ту откривамо ту страшну чињеницу да то не знамо.

Подсетићу вас на причу о дефициту, на причу о расту. Придике и предавања у овом парламенту су нам држали они који су нас довели до минус 3,6 одсто раста и они који су нас довели до дефицита од 5 одсто, 6 одсто, и 8 одсто. Када смо успели то све да преокренемо, да немамо дефицит и да нам раст буде плус 2,6 одсто, а не минус 3,6 одсто, они нам објашњавају да то није добро и да је боље да се вратимо на то када је то све ишло у минус. Шта ћете, таква нам је природа. То мора да се промени у Србији, и то је најважнији задатак, да научимо да учимо, да се специјализујемо, да откривамо нова поља знања, да постанемо кадри да решавамо проблеме. Када то научимо, имаћемо генерације које спас неће тражити у бежању од проблема или у пуком покоравану проблемима. Имаћемо генерацију кадру да их решава. То је, ако неко није схватио, најбољи начин да млади људи остану у овој земљи, да имају разлог да остану и да знају и шта ће са собом и шта ће са њом, да знају решење.

Томе служи реформа образовања и зато ћемо је спровести, да бисмо добили генерације са решењима, генерације способне да одговоре на сваки задатак, да развију и сачувају своју земљу, да припреме на прави начин оне који долазе после њих. Знање је, другим речима, један непрестани ток у који морамо поново да се укључимо. Морамо да постанемо

његов део како бисмо могли да користимо његове плодове. Морамо да спречимо да нас бујица незнања и немара однесе, да схватимо да само знање омогућава да све остане у кориту, да тече мирно, да даје плодове и да доводи до циља.

Образовање у далеко највећој мери доприноси друштвено-економском развоју једне земље и представља најисплативије улагање у дугорочно благостање. Оно подстиче иновације, обезбеђује младима потребне вештине да могу да се такмиче у глобалним размерама, а то је кључни разлог развоја једног друштва.

У садашњем систему наши издаци за образовање, који износе око 5,2 одсто БДП-а, релативно су високи у међународним поређењима, док су исходи образовања, на пример, меримо ПИСА тестом – то је Међународни програм за вредновање ученичких достигнућа који сваке две године спроводи ОЕЦД на бази стандардизоване методологије – неупоредиво нижи од оних који би оправдали наш ниво улагања. Да само имате у виду, ми ово трошимо на плате. Мислим да 91 одсто нашег буџета за просвету одлази на плате и са толико плата, које исплаћујемо, у том сектору имамо веома, веома ниске и веома лоше резултате. То су ствари које у наредном периоду морају да се промене, и не интересује ме шта ће ко да каже, и не интересује ме колико ће ко да штрајкује, и не интересује ме колико ће којих политичара, који им се свиђају, да доводе, јер способност и знање морају да победе неспособност и нерад.

Оно што је важно, циљ број један, то је усклађивање исхода образовног система са потребама тржишта рада, повећањем квалитета, релевантности образовања и обучавања.

Што се реформе високог образовања тиче, посебно мора да се стави нагласак на важност студијских програма, јер стопа незапослености дипломаца са високим образовањем износи 40 одсто, а емиграција младих и стручних је велика. Управо зато свака озбиљна реформа образовања почиње реформом високог образовања, како бисмо се више фокусирали на конкурентност, оријентацију ка крајњем резултату, иновацијама, као и на мапу пута ка финансирању које је оријентисано по учинку.

Један од првих закона на којима је рад интензивно започет јесте закон о високом образовању и очекујте да буде овде у парламенту пре краја 2016. године. Већа мобилност студената и наставника предуслов је повећања конкурентности наших високошколских установа.

Променама у Закону о високом образовању и њиховим имплементацијама рад високошколских установа постаје транспарентнији. Развијен је национални репозиторијум докторских дисертација, који је у међувремену постао највећа ризница знања у региону. Промењен је начин признавања диплома стечених у иностранству на један јефтинији и ефикаснији начин, како би била уклоњена баријера за повратак стручњака из иностранства, али све то и даље није довољно, јер се суочавамо неуспешно са растућим конкурентним глобалним тржиштем.

Потребно је да се постарамо да наши ђаци буду спремни да се надмећу на глобалном тржишту, не да успеју у Србији, задовоље родитеље или сопствену сујету, да трче за дипломама, већ да својим знањем буду у предности у односу на своје вршњаке у региону.

Фокусираћемо се на неговање кључних вештина, као што су критичко размишљање, решавање проблема и ИТ, који ће подстаћи запошљавање оних који заврше школовање.

Потребно је унапредити квалитет високог образовања, потребно је увођење строжих, понављам строжих, обавезујућих критеријума за избор у професорска звања на националном нивоу, који би сви универзитети морали да испуне, као и поштравање, рецимо као што то ради Универзитет у Београду, услова за акредитацију и драстично унапређење система контроле испуњености услова за акредитацију.

Тренутно је стопа уписа на факултете у Србији 50 одсто од укупног броја матураната, а у централној и источној Европи она износи преко 60 одсто.

Пре неколико година, деценија, Универзитет у Београду је био најпрестижнија

установа у региону која је привлачила студенте из целог света. Данас је он на Шангајској листи, али ћемо морати напорно да радимо како бисмо поново успоставили стандарде изузетности на Београдском универзитету. До 2020. године је циљ да се рангирамо међу друге светске универзитете и да Београд постане образовни центар региона.

Влада тренутно даје стипендије за више од 100.000 ђака, а око 30.000 студената сваке године прима стипендије Владе за студије на државним универзитетима, али многи од њих не могу да нађу посао када дипломирају зато што очекују да га добију у државној служби, зато што нисмо на добар начин поделили – да људи размишљају о приватном сектору, о оснивању својих компанија или о раду у приватном сектору.

Настојаћемо да радикално изменимо начин функционисања наших универзитета, како би из њих излазили они студенти који ће испунити захтеве тржишта рада. До 2020. године удвостручићемо број оних који дипломирају из области науке, технологије, инжењерства и математичких области. Применићемо строже процедуре сертификације, акредитовања за наше установе, како бисмо били сигурни да сваки програм припрема студенте за захтеве тржишта рада.

Следеће године спровешћемо брзу процену сектора високог образовања. Ово је суштински показатељ учинка по установи факултета, укључујући стопе дипломирања и могућности да се дипломци запосле у различитим областима, јер то је оно што је најважније.

И сада долазимо до суштине онога што би требало да урадимо и што би требало да доведе до бољих резултата у наредном периоду. То су реформа средњег стручног образовања и дуално образовање. Млад човек се, уколико нема искуства у одређеној пракси, тешко одлучује на покретање самосталног бизниса, само од 3 одсто до 5 одсто младих људи ће покренути самостални посао ако током школовања нису стицали неко радно искуство. Али, у оним срединама у којима јесу стицали то искуство, нећете веровати, проценат младих људи који то жели да уради је између 15 одсто и 20 одсто, дакле од три до четири пута више. Ту склоност ка предузетништву развија управо дуални модел образовања. На дуални модел образовања и његове предности су нам указали страни инвеститори, пријатеље и колеге из Швајцарске, Немачке и Аустрије.

Када сам био у Швајцарској, тамо сам могао да упознам гувернере четири америчке државе, јер и Американци данас виде да њихова економија пропорцијално посустаје за економијом Швајцарске, Немачке и Аустрије, управо због дуалног образовања, зато што су и Американци направили да је колеџ највиши циљ који неко може да оствари за своје дете. Данас то више није. У Швајцарској, Немачкој и Аустрији то није ситуација, буди онај који може да заради највише, пери судове ако можеш да добијеш 5.000 евра за то, не треба ти докторска диплома за то. Ако си доктор, ако си способан, имај плату од 10.000 евра, ако ниси – нема ко да ти помогне, ради нешто друго.

Зато хоћемо да учимо децу, да учимо тинејџере да почну да раде и да развијамо предузетнички дух и баш ме брига за заштитнике, не знам чега и којих права, овога или онога. То је једини начин да се Србија покрене, суштински да се покрене и да обезбедимо дугорочни раст, дугорочни и одрживи раст наше привреде. Дете од 14-15 година треба да види како то функционише рад у фабрици, да види како се ради.

Гледао сам моделе у којима видите колико су Данска, Швајцарска, Немачка и Аустрија испред других земаља. Холандија данас има проблем због непримене дуалног образовања, а једна је од три најразвијеније земље ЕУ. Ако бисмо успели један одсто од тога што они примењују и ми да применимо у нашој земљи, ми бисмо много тога направили. Нажалост, до сада није постојало интересовање у српским компанијама, а још мање је постојало интересовање у нашем просветно-образовном систему. Зато што се тиме руше нечије привилегије, зато што се тиме руши установљени систем, већ 50, 60 година, да ја задржим своју позицију, немој да примам младог професора, немој да примим овог који зна више од мене, да ја задржим ово моје, лепо ми је и у реду је. Људи, не може тако.

Много вас волимо и поштујемо, али не можете тако. Зато што на тај начин заостајемо, губимо трку у региону, а камоли у развијеној Европи. Око 1.300 привредних субјеката у Србији данас има неки вид сарадње са школама, али морамо да дођемо до 100.000 да би то имало смисла, а не 1.300. Морамо за 80 пута да то увећамо. И људи, ми, с друге стране, то морамо да урадимо како не бисмо увозили радну снагу. За две године увозићемо вариоце и водоинсталатере. Можда вам то смешно звучи, правнике и менаџере нећемо, али водоинсталатере и вариоце увозићемо за две године ако се овако настави.

Предшколско образовање, ово радимо наравно са Швајцарском агенцијом за развој, радимо са немачким ГИЗ-ом и Привредном комором Аустрије, то ћемо да наставимо. Што се повећања општег нивоа образовања тиче, веома је важно предшколско образовање. И даље недовољан број млађе деце има приступ предшколском образовању, само је 60 одсто деце од три до пет година уписано у предшколске установе. Рецимо у Бугарској, у Румунији је више од 80 одсто уписано и онда вам је јасно како и колико ћемо морати да уложимо да то променимо.

Такође ћемо морати да видимо како да повећамо из најсиромашнијих делова Србије учешће у раду, односно у похађању предшколских установа широм Србије. Ту сам посебно захвалан и Фондацији „Новак Ђоковић“ за унапређење образовања у раном детињству. Доћи ће и господин Ким, председник Светске банке, да заједно са њима покренемо те програме у септембру, као и с Уницефом и са свима другима.

7. Здравље на првом месту: нови план за здравствену заштиту за вас и вашу породицу

Што се здравства тиче, 2014. године управо због бројних нереализованих пројеката, неискоришћених кредита и донација, српско здравство је сматрано најгорим. Имало је најлошије оцене квалитета у Европи. Изазов је био у протеклом периоду зауставити пропадање здравства у Србији. Мислим да смо то делимично постигли иако грађани, посебно пацијенти, и даље имају и те како разлога да буду незадовољни услугом.

Захваљујући ономе што смо урадили у протеклом периоду, напредовали смо шест места у европском здравственом потрошачком индексу, са 554 остварена бода побољшали смо укупни скор за 81 бод у односу на прошлу годину и остварили завидан напредак у три кључне области: права пацијента, доступност здравствене заштите и исходи лечења. Иако смо се у 2016. години попели за додатна три места на европским индексима, још увек има много ствари.

Наша потрошња за здравствену заштиту је ужасно висока. Према актуелним подацима, трошимо скоро 10 одсто нашег БДП-а на здравство, што одговара цифри од 431 милијарде динара, дакле 3,5 милијарде евра сваке године потрошимо на здравство. Не знам где и како, нама од тога, ћорав може да види, негде нестане милијарда. Не знам где и како, али је евидентно (ако ми кажете где је – одмах да похапсимо све) да те паре нестају, јер ми не нудимо услугу за те 3,5 милијарде.

Имамо много боље јавне набавке него раније, али имамо проблем око генеричких лекова. Ако бисмо ишли на генеричке лекове, господине Шешел, они би били нешто доступнији пацијентима, али рачунајте да бисмо тако угасили и „Галенику“ и „Хемофарм“, да више не постоје. Дакле, има ту много проблема са којима мора Влада да се суочи и које мора да решава, али није то кључни проблем.

Немогуће је да нисмо успели више објеката да обновимо. Сада преко Канцеларије за јавна улагања обнављамо објекте здравствене заштите, обнављамо школске установе. У току је обнова 309 објеката, од тога нећу одустати, док и последње дете или старац који иде у дом здравља, или дете које иде у школу не буде имало уредан тоалет, па причали они колико хоће да

сам премијер за WC. Али премијер за чисте WC, за разлику од оних какве су они нама оставили. И то ћемо да наставимо да радимо у наредном периоду.

Добили смо сагласност Европске инвестиционе банке на тендерску документацију за прву фазу изградње клиничког центра и тендер је објављен 29. децембра 2015. године у „Журналу ЕУ“, „Службеном гласнику РС“ и на порталу Управе за јавне набавке. Процењена инвестициона вредност радова је 96,1 милион евра, обухвата реконструкцију 86.000 м², а рок извршење је 31 месец.

Успели смо касније да добијемо повољнију набавку од процењене вредности, за око 20 милиона евра, дакле 75,46 милиона евра, што ме додатно плаши, да вам одмах кажем. Шта год вам и мој министар и сви стручњаци рекли, то је ствар која ме највише плаши. Када год добијемо за толико убедљивију понуду, знам да после тога имамо проблема. Само чекам да видим како ће то да буде. Већ почетком 2017. године грађани Ниша и околине моћи ће да се поносе новим Клиничким центром Ниш. Реализација ове инвестиције таворила је до пре две и по године, а онда смо успели да тај пројекат доведемо у завршну фазу. Успели смо да обезбедимо средства за завршетак радова на Клиници за кардиохирургију Клиничког центра у Нишу, која је 2014. године почела са радом, и до сада је обављено стотину кардиохируршких интервенција.

Набавка гама ножа је била велика ствар. Златни стандард у неурохирургији. Почело се са тим у новембру прошле године и за сада даје заиста одличне резултате. Обављено је више од 368 операција. Ми смо за седам година, од 2008. до 2015. године, за лечење 801 пацијента у Турској платили четири милиона и 700 хиљада евра, само зато што нисмо имали гама нож у Србији. Само гледајте да ли је неко и ко је могао по том питању да прави одређене комбинације. Зашто то нисмо узели за себе, па да не морамо да плаћамо никоме?

Више од 20 година у бројне здравствене установе мало је или готово ништа није улагано. Осим адаптације, Влада планира и улагање у здравствену инфраструктуру и изградњу нових капацитета, као што су „Тиршова два“, Општа болница у Врању и „Онкологија два“.

Изградња прве јавне банке матичних ћелија, која се гради у оквиру Института за мајку и дете „Др Вукан Чупић“, улази у завршну фазу и Влада Србије из године у годину повећава износ новца, износ средстава за ову намену.

У 45 општина Србије распоредили смо 64 санитарска возила набављена средствима Министарства здравља. Додуше, тамо где та кола нису нестала, а нестала су зато што су стручњаци рекли да треба домови здравља сами собом да управљају, уз подршку локалне самоуправе. Потрошили све паре на плате, а онда да би радници тужили домове здравља и да би намирили плате, они дали на добош амбулантна кола и све што смо ми народним новцем купили и сада више нема ништа. Такав је случај, ако се не варам, до сада у шест локалних самоуправа.

Наставићемо да промовишемо транспарентност објављивањем листе чекања и времена чекања за већину критичних медицинских интервенција и третмана. Тамо где постоје уска грла, обезбеђењем додатних средстава значајно су смањене листе чекања. Прошлог месеца је првим пацијентима пружена терапија на новим линеарним акцелераторима у Београду, Крагујевцу и Нишу, за које смо дали прошле године 700 милиона динара. Још минимум шест најсавременијих акцелератора биће набављено до краја године, тендер је планиран сада из Светске банке.

Електронско пословање ћемо интензивно да уводимо у здравствени систем са циљем бољег управљања системом здравства. Побољшали смо ниво услуга у породилиштима. Епидурална анестезија је сада бесплатна, што је мајке раније коштало између 5.000 и 15.000 динара. Током последње две године обучили смо 2.650 специјалиста.

Основали смо Фонд за плаћање и лечење у иностранству. Фонд је почео са радом 2015. године. До сада смо то платили за 60 људи, у највећем делу за децу, што се, ако се сећате, раније увек проналазило из различитих спонзорстава. Неопходно је боље управљање.

Превенција мора да постоји и на снагу је ступио нови календар вакцинације. Такође, открили смо да је око 32,9 одсто жена, које припадају ризичној категорији редовно прегледано од раног откривања рака грлића материце, те ћемо морати тај постотак драматично да повећамо како бисмо заштитили здравље наших жена. У Србији 470.000 људи има дијагнозу дијабетеса и других хроничних болести, као што је хипертензија, и прима неки облик лечења, али ако се дијабетес не уочи у раној фази, касније цена лечења, као што знате, најмање је три пута већа, три пута скупља. Зато ћемо морати сву енергију да усмеримо на бољу превенцију критичних болести. Сада имамо и већи број слајсних скенера, јер што раније откријемо ове болести, више ћемо живота спасити. Додаћу још један аргумент, мање важан од овога, али не неважан – и много мање ће то коштати државу.

Намеравамо да израдимо обиман протокол за рано откривање дијабетеса, хипертензије и рака грлића материце. Овај протокол ће бити пробно спроведен у 20 одабраних општина како бисмо били сигурни да побољшани поступци раног откривања болести функционишу како треба.

8. Људска права, брига о наталитету и социјална одговорност – подршка онима којима је то најпотребније кроз праведнији систем

8.1. Сарадња са цивилним друштвом

Реформе које смо планирали, дугорочни су интерес читавог друштва, не само ове Владе, они се тичу и дотичу свих сегмената друштва. Привреда и цивилни сектор не могу бити само посматрачи, већ равноправни партнери у целокупном реформском процесу, од његовог осмишљавања до спровођења. Право успешног партнерства почиње и развија се на конструктивном дијалогу двеју страна које не морају увек да имају исте ставове, али морају да буду спремне да их сучеле у жељи да се из тог сучељавања роди нешто корисно за друштво у целини.

Цивилни сектор би у Србији до сада показао да, захваљујући свом знању и искуству и способности да се дотакне свих проблема савременог друштва, поседује озбиљан потенцијал да буде овакав партнер Влади и јавном сектору у реформском процесу.

8.2. Националне мањине

Што се тиче права националних мањина, чини ми се да смо ту многе ствари постигли, али још много тога је пред нама. Рекао бих мање у регулаторном смислу, много више у спровођењу воље Владе Србије, али и покрајинске Владе и воље локалних самоуправа да припадницима националних мањина на различите начине помогну. То се, пре свега, односи на делатност Министарства просвете, јер и даље имамо припаднике националних мањина који немају уџбенике на свом језику и то више не сме да се понови. Задовољан сам што су Хрвати добили уџбенике на свом матерњем језику, али на то смо чекали неколико година. Нико не зна зашто смо то толико чекали и нико не може да разуме зашто смо то толико чекали.

Очекујем врло јасну и продуктивну сарадњу националних савета са Министарством просвете, издавачима, ауторима, али и широм академском заједницом, а посебно морам да поменем Роме и Ромкиње. Мораћемо много више да радимо на њиховој инклузији и да се поносимо својом мултикултуралношћу као највећом врлином нашег друштва,

а она се управо огледа у суживоту различитих националности. Никада не можемо да се уморимо од посвећености са којом чувамо и развијамо различите културне идентитете.

8.3. Однос државе, цркве и верских заједница

Што се тиче односа државе и Цркве и верских заједница, имамо много простора за дијалог и сарадњу. Са свим традиционалним црквама и верским заједницама желимо да унапређујемо дијалог како бисмо изазове 21. века заједничким напорима предупређивали и савладавали. Влада Србије у Српској православној цркви и традиционалним хришћанским црквама и верским заједницама, у Јеврејској заједници, Исламској заједници у Србији види партнера у изградњи савременог друштва са високим духовним и материјалним стандардима. Разуме се, и у Католичкој цркви, протестантским заједницама. У складу са Уставом оне су нераскидиво повезане са нашим друштвом и институцијама живота, развојем и напретком.

Такође, сматрам да је добро да се каже да савремене српске државе данас не би ни било без осам векова постојања у континуитету и заједничке борбе Српске цркве за државност Србије. У том смислу захвалност дугујемо Српској православној цркви и на њеној данашњој улози и на њеном данашњем деловању.

8.4. Родна равноправност

Што се тиче родне равноправности, нисмо задовољни и нису задовољавајући резултати. Жене чине 51,3 одсто опште популације, а циљеве које желимо да постигнемо јесу: најмање 40 одсто предузетница у односу на 30 одсто колико је данас, најмање 30 одсто у управним и надзорним одборима јавних предузећа, најмање толики проценат жена међу постављеним и именованим лицима у органима извршне власти. Само 5 одсто жена је на позицијама председника општина, односно градоначелника данас.

Дакле, 50 : 50 одсто учешће жена у управљачким и надзорним телима за образовање, науку, културу, информисање и спорт, као и у међународним телима.

Такође, равномерно распоређено време које мушкарци и жене троше на неплаћене послове – родитељство, економија, старање. Сада у неплаћеним пословима жене проведу 5,08 сати, а мушкарци 2,58, односно 40 одсто мање. На томе ћемо вредно да радимо и надам се да ће резултати бити све бољи.

8.5. ЛГБТ популација

Што се тиче положаја ЛГБТ популације, у сарадњи са грађанским удружењима одржано је десет дводневних семинара о понашању полиције према ЛГБТ популацији. Полицијске управе града Београда, Новог Сада, Ниша и Крагујевца одредиле су официре за везу са ЛГБТ популацијом. Побољшана је комуникација и сарадња са том популацијом и организацијама цивилног друштва које надгледају заштиту и остваривање права особа другачије сексуалне оријентације и надам се да сви својим ставом доприносимо да око тога не правимо велико политичко питање, будући да је то једно од људских права које припада сваком појединцу, сваком човеку, а наш посао је да то поштујемо.

8.6. Миграциони токови

Ми смо до сада успели да држимо под контролом све мигрантске токове и због времена, право да вам кажем, о томе ћемо говорити сутра нешто више.

8.7. Социјална заштита

Такође, желим да кажем у вези са социјалном заштитом и веома важним резултатима у тој области да смо успели значајно да се изборимо против сиве економије, да смо успели, такође, да наплатимо 14,8 милијарди динара више од планираног и зато је Фонд ПИО повукао мање средстава по основу дотације за 9,8 милијарди динара. Исплате корисницима права из надлежности Министарства не касне ни један дан и није умањено ниједно новчано давање за децу, борачку, инвалидску и осталу социјалну заштиту за око три милиона и 300 хиљада грађана.

До сада смо у борби против злоупотребе око инвалидских пензија прегледали више од 51.000 пензија. Пензије су обустављене за 305 корисника и тиме је остварена уштеда од 88 милиона динара. За 11 година постојања, инспекције су издале укупно 74 забране рада домова за старије, а током друге половине 2014. године и 2015. године забрањен је рад за 37 домова за старије.

У 2015. години обављена је контрола у области борачке инвалидске заштите за лица са својством ратног војног инвалида и корисника породичне инвалиднине по палом борцу. На овај начин је спречена злоупотреба од око 700 милиона динара. Измирена су дуговања Фонду ПИО и Националној служби за запошљавање. Решени дугови према војним пензионерима за период за који нисмо, као што знате, ни криви ни дужни, од 2008. године. Морали смо да нађемо огроман новац за то. У јануару 2016. године исплаћена је разлика по основу ванредног усклађивања пензија за 29.338 војних пензионера, укупно у новцу 5,57 милијарди динара. Одлуком Владе Србије и ПИО исправљена је неправда према корисницима пољопривредних пензија. Исплаћена је разлика накнаде погребних трошкова за око 66.000 умрлих пензионера. Издвојено је 1.750 милиона динара и избегнути су судски поступци, чиме је уштеђено око две милијарде динара. Дуг који је настао још 2003. године исплатила је НСЗ. За око 15.600 незапослених исплатили смо 1.725.107.000 динара. Значајан пораст усвојења имамо од скоро 31 одсто, што је врло позитивно. Засновано је у последње две године 347 усвојења, где ће Министарство за рад и будуће имати обавезу да то подстиче и да види шта је то што може да направи и уради.

Што се тиче Закона о социјалној заштити, констатоване су одређене нејасноће. Наш циљ је да у 2020. години удео нето дохотка корисника новчане социјалне помоћи у линији ризика сиромаштва за једночлано домаћинство и за домаћинство са двоје одраслих и двоје деце буде 80 одсто, као и да последично повећање обухвата лица у ризику од сиромаштва новчаном помоћи за 30 одсто.

Планови за унапређење, укључивање радно способних корисника социјалне помоћи у процес рада кроз радну активацију. Не можеш да примаш социјалну помоћ, а да нећеш да очистиш улицу. Значи, имаш ти шта да радиш, него нећеш да радиш. Е, ако ти држава даје паре, можеш да изађеш и да нам помогнеш у чишћењу лишћа. Нема ту велике филозофије. Ви можете да ме не волите колико хоћете, али има рад да се поштује, а не нерад. Јер, најлакше је да сви не радимо и да тражимо од државе социјалну помоћ.

Такође, планира се унапређење рада централног регистра обавезног социјалног осигурања, унапређење система размене података институција обавезног социјалног осигурања са другим државним органима. Наравно, настављамо и са борбом против злоупотреба, даљом реформом пензијског система како би био финансијски одржив и стабилан и за будуће генерације пензионера. Следи и израда социјалне карте, оснаживање корисника за излазак из система социјалне заштите, изградња, обнова, реконструкција, адаптација и опремање свих установа социјалне заштите, унапређење те заштите улагањем услуге подршке у заједници, трансформација мрежа установа, први пут увођење социјално-здравствених услуга које подразумевају заједнички раст здравствених и социјалних радника у циљу ефикаснијих и хуманијих третмана особа са здравственим и развојним проблемима из система социјалне заштите, наставак борбе против насиља у породици и експлоатације деце, отварање прве

сигурне куће за жртве трговине људима, изградња одговарајућег азилног система и управљање мигрантским кризама.

Ради се на изради важних закона који доприносе већем запошљавању, смањењу рада на црно, унапређењу социјалног дијалога и усаглашавању прописа са правним тековинама ЕУ. То су Нацрт закона о изменама и допунама Закона о мирном решавању радних спорова, Закон о допунама и изменама Закона о ПИО и Стратегија унапређења положаја особа са инвалидитетом за период до 2020. године.

Велики број особа са инвалидитетом спада у категорију лица која су испод линије сиромаштва, око 60 одсто. Веома је неповољна и образовна структура, неповољнија него код опште популације. Дакле, 53,3 одсто од тог броја има завршено основно образовање или непотпуну основну школу, док свега 6,6 одсто има више или високо образовање. Веома нам је важан, управо због те неповољне образовне структуре, као и недостатка радног искуства, Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом. Усвојили смо и Закон о знаковном језику, а усвојен је и Закон о кретању уз помоћ пса водича. Приоритети су: запошљавање, креирање нових програма обука за особе са инвалидитетом, образовање, увођење посебних програма подршке за похађање предшколских и школских установа, приступ услугама, социјална заштита, деинституционализација, односно унапређење развоја сродничког смештаја, сродничког хранитељства и хранитељства за децу са инвалидитетом, здравствена заштита.

8.8. Брига о наталитету

Демографске статистике нас веома брину. Природно кретање становништва константно се погоршава још од 2002. године. У периоду од 2005. до 2015. године, само преко природног прираштаја изгубили смо 383.000 становника. Дакле, изгубили смо град величине Новог Сада. То је само због нижег природног прираштаја. За само десет година изгубили смо цео један Нови Сад. На годишњем нивоу величину града Пријепоља или Неготина. Она се креће од минус 1,7 промила у београдском региону, до минус 8,3 промила у региону јужне и источне Србије. Само седам општина бележи позитивне стопе природног прираштаја, а то су Тутин – 7,8, Нови Пазар – 6,4, Прешево – 3, Сјеница – 2,6, Нови Сад претежно због избегличке популације – 0,9, Петроварадин – 0,4 и Сурчин – 0,3 промила.

Пред овако забрињавајућим бројкама морамо нешто да предузмемо. То није питање давања пара за треће рођено и четврто рођено дете, зато што тиме ништа не добијамо, напротив, губимо новац. Оно где добијамо, то је уколико бисмо подстакли родитеље да добију прво дете. Да добију прво и друго дете, са тим имамо највише проблема. Они који имају друго дете, чешће се одлучују на треће дете, него што се неко одлучи да има прво дете. Управо зато ће и министар у Влади Републике Србије, Славица Ђукић Дејановић, имати посебна овлашћења за нарочите мере и посебан буџет, како бисмо те мере поправили. Јер, то што ћемо ми економију Србије да поправљамо, то што ћемо да водимо добру политику, шта нам вреди ако изумиремо као нација.

8.9. Сузбијање породичног насиља и права детета

Што се сузбијања породичног насиља тиче, у протеклом периоду број пријављених случајева повећан је за 32,4 одсто, што не значи да их је више. Напротив, рекли бисмо да их је значајно мање. Али, то значи да су се људи, посебно жене, охрабриле да долазе пред надлежне државне органе и да говоре о својим проблемима. То, наравно, не значи да смо проблеме решили. Напротив, имамо их много. Зато ће у септембру бити донет један нови закон, закон о сузбијању породичног насиља. Он предвиђа специјализовану полицију и тужилаштво за борбу против ове појаве, као што смо већ рекли и најавили, оснажен центар за социјални рад и

посебну координацију државних органа и установа.

Посебно значајне активности у области заштите деце које смо спровели су кампање: „Без дрога у школама“, „Кликни безбедно“, „Сигуран интернет у Србији“, „Нет патрола“, „Програм Уницефа“, пројекта „Сигурно детињство“, као и развијање безбедносне културе међу младима. Наш је посао да пре свега реформишемо друштво и привреду са једним циљем – да деца оставимо ведрију будућност, уређену земљу у којој ће моћи да раде и пристojно да живе. Организације које се баве правима детета упутиле су Влади Србије предлоге како да побољшамо тај положај и они се управо састоје од овога што сам рекао. И организовање месеца борбе против трговине људима и дроге, те кампања, школа, као и афирмативне мере за осетљиве групе ученика уведени су кроз тзв. подзаконска акта. Усвојен је правилник о препознавању дискриминације. Уведене су јединице које се баве превенцијом дискриминације и насиља, заштитом људских и мањинских права у образовању.

9. Реалност климатских промена – управљање ризицима од елементарних непогода, животна средина и енергетска стабилност

9.1. Управљање ризицима од елементарних непогода

Када су у питању елементарне непогоде, мораћемо још више да улажемо у превенцију. Сваки динар у превенцију једнак је седам динара који се троше касније на обнову. Имамо, нажалост, много тешких искустава, пре свега са бујичним водама. У Србији је за претходних 20 година, у периоду од 1995. до 2015. године, изграђено укупно 19 брана за бујичне воде, а само у 2015. години изградиле смо 29 брана за бујичне воде. Мораћемо тај број да појачамо и да користимо и Канцеларију за јавна улагања и, ако буде вишка новца у буџету Републике Србије, да то направимо.

9.2. Заштита животне средине

Што се тиче заштите животне средине, ту нас очекују велики изазови. Наша предузећа у реструктурирању и стечају иначе су затрпана отпадом који се таложио по магацинима претходних 20 година, без знања, новца и помоћи. Тајкунске фирме чији су власници куповали виле и јахте, уместо да су инвестирале у нове технологије, одлазиле су у стечај и за собом остављале сметлишта пуна опасне јаловине и тешких метала која доспевају у земљиште, воде, ваздух и која трују нашу децу. Зато ме не питајте колико смо пара потрошили у западној Србији да бисмо људима оставили могућност да имају здраву воду и да могу да живе тамо где су живели деценијама пре тога.

Нисмо или смо најмање урадили у овој области у периоду претходне Владе. Не због тога што је министар крив, него што смо најмање новца издвојили, најмање пажње посветили и за то сам ја најкривљи и најодговорнији. У наредном периоду верујем да ћемо, а видећемо како ћемо да се поставимо и око Закона о Влади и министарствима, али мораћемо да радимо и на развоју унапређења система за управљање отпадом, управљање водама, снабдевање водом и управљање отпадним водама, унапређење квалитета ваздуха путем смањења штетних емисија. Све те програме да спроведемо у дело, јер то од нас очекује и ЕУ, али то од нас, пре свега, очекују грађани Републике Србије.

9.3. Развој енергетских потенцијала

О енергетици смо добрим делом говорили и кроз ЕПС и кроз „Србијагас“. Ми и данас уз сва повећања имамо убедљиво најнижу цену електричне енергије у Европи, дакле 30 одсто смо јефтинији од прве земље до нас. Мораћемо да тражимо начин да смањујемо рачуне за грејање и побољшамо енергетску ефикасност. Мораћемо да финансирамо пројекте енергетске ефикасности широм Србије. До сада је финансирано 11 пројеката, при чему су њихове локалне самоуправе постигле годишњу уштеду од скоро два милиона киловат-часова или уштеду од око 40 одсто.

Као што знате, радимо Костолац 2, а та електрана Костолац је иначе вредна 108,7 милијарди динара. Имамо велики број пројеката које градимо паралелно, дакле од изградње магистралног гасовода Ниш–Димитровград, трансбалканског коридора којим се обнавља мрежа преноса електричне енергије у западној Србији, далековода напонског нивоа 400 киловолти између Панчева и Решице, далековода напонског нивоа 400 киловолти Крагујевац–Краљево, подизања напонског нивоа преносног система у западној Србији између Обреновца и Бајине Баште, те интерконеције између Србије, Босне и Црне Горе, до далековода од 400 киловолти Бајина Башта – Краљево. Инсталирали смо и додатних 53,84 мегавата обновљивих извора енергије у широком распону обновљивих извора.

10. Борба против криминала и корупције

Борба против криминала и корупције, као посебан део, издвојена је из онога што смо причали о свим мерама из правосуђа, намерно и посебно због улоге различитих органа у тој борби. Од Министарства унутрашњих послова, самосталног тужилаштва до независног правосуђа.

10.1. Борба против криминала

Желим да вас упознам са одређеним подацима. Ми смо смањили стопу општег криминала за око 8,6 одсто, то значи 16.700 мање кривичних дела, 23,5 одсто мање убистава. Ово говорим због људи који на неозбиљан и неодговоран начин свакога дана говоре како се не знам шта необично дешава и како је много лошије него некада јер им је то једина политичка прилика да кажу да нешто подсећа на деведесете. То им је једина мантра, ништа друго у животу не знају. Онда када упоредите податке не са 1990. него са 2011. и 2010, видите да имамо за четвртину мање убистава него што смо имали. Зашто се то данас чини и зашто изгледа, сем те политичке мантре, јер другу немају, не могу да кажу шта знају да ураде и шта би могли да направе у држави?

Друга важна ствар о којој говоримо овде јесте да данас сви говоримо о томе, да данас бринемо о сваком убиству, да данас бринемо о сваком злочину, да се данас тражи одговорност и Министарства унутрашњих послова. Три месеца ми пробише главу за три бараке. Убише целу државу за три бараке. Код њих смо имали по 13 убистава дневно, и то са фантомкама на глави, нико их никад није питао, а данас за три бараке побише нас живе.

Остварили смо напредак у борби против трговаца дрогом. У протекле две године запленили смо 4,9 тона опојних дрога, ухапсили смо 215 припадника 30 криминалних група које припадају организованом криминалу и које су биле умешане у кријумчарење, фалсификовање, корупцију и бројне друге криминалне активности. Отворили смо 9 нових полицијских станица и испостава у Београду (Сурчин, Батајница, Ресник и Блок 45), Новом

Саду, Нишу, Убу, Прибоју и Прешеву захваљујући чему можемо да заштитимо већи број грађана и већу територију.

Ми смо се, наравно, фокусирали на унапређење одговорности полиције у протекле две године. Смањен је број кривичних дела извршених од стране полицијских службеника за 9,4 одсто. Да би наше школе биле сигурније, повећали смо број патрола и појачали безбедност у школама распоредивши 372 полицијска службеника у 689 школа. Удвостручили смо број представника у основним школама, што је довело до смањења броја кривичних дела и прекршаја забележених у школама. Број кривичних дела смањен је са 1.667 на 1.524, а број прекршаја са 727 на 634. Значајно смо смањили малолетнички криминал, за 23,7 одсто у протекле две године. Пuteви су нам нешто безбеднији, иако и даље сами говоримо да су путеви смрт, а због наше непажње и наше неодговорности, пребрзе вожње, вожње у алкохолисаном стању. И ту ће Министарство унутрашњих послова имати додатни задатак да у наредном периоду предузме ригорозне мере, како бисмо заштитили грађане Србије. Очигледно је да рационалне мере не помажу, да ће морати да буду много оштрије, репресивније мере, како би људи разумели шта заиста хоћемо.

10.2. Борба против корупције

Праведно друштво почива на једном кључном начелу – сви су једнаки пред законом, сви поступају по истим правилима. У Србији су дуго постојале две групе – прва група коју су чинили обични и честити грађани, борци који су радили праву ствар, и друга коју су чинили они који нису поступали по правилима и који су злоупотребљавали државне фондове и функцију. Наша порука грађанима је јасна – кршење закона се не исплати, исправно и одговорно понашање једини је пут за бољитак појединаца и заједнице. Данас обећавамо, као што сам обећао и 2014. године, да ћемо борбу против корупције ставити на врх агенде, да ћемо прекинути тај зачарани круг у ком неки људи не играју по правилима, већ уместо тога узимају новац који им не припада, а који би иначе био уложен у отварање радних места, образовање, социјалну заштиту. Током протекле две године покренули смо кривичне поступке против седам бивших министара и помоћника министара, три садашња директора јавних предузећа, 11 бивших директора јавних предузећа, чак и против судија.

Борба против корупције ради стварања равноправне арене за све грађане представља само почетак, а ја сам први који ће вам рећи да имамо дуг пут пред собом. Тај пут отпочињемо рашчишћавањем самог врха овог зла. Постизање праведног друштва кроз смањење корупције јесте пут од неколико корака. Први корак јесте прибављање кредибилних сазнања о нелегалним делима. Други корак је старање о томе да починиоци тих дела буду приведени правди и да се против њих благовремено покрене поступак. Трећи и можда најважнији корак у елиминисању корупције јесте припрема доказа довољних да би се суду јасно доказало дело корупције.

Србија успешно примењује своју стратегију за борбу против корупције из 2013. године, а у међувремену је Влада усвојила и Акциони план за Поглавље 23 у оквиру кога постоји део који предвиђа мере борбе против корупције. Ова два плана на свеобухватан начин уређују план борбе против корупције за садашњи и будући период.

На почетку мандата претходне Владе усвојен је Закон о заштити узбуњивача. Закон којим се делотворно штите грађани који су спремни да пријаве корупцију. Закон се примењује већ годину дана. Иако су многи сумњали да систем предвиђен у закону неће штити узбуњиваче, резултати су добри. До сада је судским одлукама заштићено 35. узбуњивача, а о квалитету Закона сведочи податак да је Европска комисија преузела преко 90 одсто овог закона за нову директиву ЕУ за заштиту узбуњивача.

Прошле године Влада је усвојила Стратегију истрага финансијског криминала. Она представља први свеобухватни документ којим се предвиђа реформа полиције, јавног

тужилаштва и суда са циљем потпуне системске уређености репресивних државних органа који су способни за борбу против организованог криминала и корупције на највишем нивоу. Идеја Стратегије није само активност наведених репресивних органа већ активно учешће и повезивање широког круга државних органа, који сарађују и размењују информације у циљу осуђујуће пресуде за оне криминалце који су пљачкали буџете Републике, аутономних покрајина и локалних самоуправа.

Примена ове стратегије је почела, урађени су нацрти измена и допуна Кривичног законика, израђен нови Закон о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, корупције и тероризма, измене и допуне Закона о одузимању имовине стечене кривичним делом. Ови прописи биће усвојени на првим скупштинским заседањима. У наредним месецима, у складу са усвојеним законима, Тужилаштво за организовани криминал наставиће свој рад у ојачаном капацитету и са проширеном надлежношћу. Биће формирана четири посебна одељења Тужилаштва у Београду, Крагујевцу, Нишу и Новом Саду. Свако од њих бавиће се предметима корупције са територије читавог свог апелационог подручја.

До краја године, а ово је једна од ретких ствари које нисмо испунили, иако је нисам изговорио у експозеу, већ другом приликом, коначно ћемо донети закон о пореклу имовине. У оквиру пореске управе формираћемо посебну јединицу која ће се бавити утврђивањем порекла имовине. Не можете да пријавите Влади да имате плату од 30.000 динара, у предузећу било свог оца, било код кога другог, а да онда увече излазите на сплавове у „поршеу“, „ферарију“, или у не знам чему, јер за 30.000 динара и за 300.000 година не можете да купите ни „порше“ ни „ферари“. Немамо ништа против да возите оба та аутомобила, али држави Србији дајте паре, дајте јој порез, дајте јој оно што њој припада.

Рад ове пореске јединице биће усаглашен са радом Тужилаштва за организовани криминал и поменутих будућих и посебних одељења виших јавних тужилаштава.

Нови закон о агенцији за борбу против корупције приводи се крају и то треба да седнемо са људима из Агенције за борбу против корупције, да видимо да постигнемо одређене компромисе, тамо где постоји неслагање. Затим да дођемо пред Народну скупштину, зато што бисмо тиме у потпуности институционализовали борбу против корупције и мислим цео систем, све органе и организације институције неопходне за то.

Што се извршења кривичних санкција тиче, министар је доносио подзаконска акте који ближе регулишу положај поступања према лицима лишеним слободе у складу са међународним стандардима. Мислим да смо успоставили одрживе системе информисања лица лишених слободе о остваривању и заштити њихових права у заводима.

Мислим да смо урадили много тога за њих, не само нешто што доприноси њиховој ресоцијализацији, већ да могу да се осећају много боље, него што су се осећали раније у нашим установама. Верујем да када анализирате стање у заводима у периоду од 2010. до 2015. године, данас је стање нешто боље, јер смо имали огромна инвестициона улагања у смештајне капацитете у заводима за извршење кривичних санкција током 2013, 2014. и 2015. године. Два блока за смештај лица лишених слободе у Окружном затвору у Београду, реконструкција једног блока за лечење соматских болесника у специјалној затворској болници у Београду, реконструкција одељења појачаног надзора у КПЗ Нишу, извршена санација купатила у Окружном затвору у Београду, Новом Саду и Ужицу, као и КПЗ у Шапцу. У Неготину је извршена санација кухиње, трпезарије и осуђеничких соба, у Окружном затвору у Чачку реновирана је кухиња, у Окружном затвору у Лесковцу завршена санација санитарне мреже, у Окружном затвору у Суботици преграђена су шеталишта у складу са препорукама Заштитника грађана.

У 2014. години су завршене реконструкције два блока за смештај лица лишених слободе и вешерница у Специјалној затворској болници у Београду, завршена је реконструкција једног притворског блока у ОКЗ Београду, израђена културна сала са осуђенике у Нишу.

Завршен нови објекат у Суботици за 50 људи. У 2015. години још низ оваквих резултата и мислим да оно што је веома важно, имамо још неколико објеката за које нисмо средства обезбедили, везано за Забелу, Окружни затвор у Лесковцу, и сада тај новац, сада та финансијска средства обезбеђујемо. Ту је и нови павиљон за смештај 240 лица лишених слободе у КПЗ Сремска Митровица, површине 2.400 м².

* **

Даме и господо, основни циљ и задатак свих реформи које спроводимо јесте стварање друштва које верује у себе и своје могућности. За такво друштво нам је потребан и појединац који верује у себе, који сме, може и хоће. Да бисмо то добили, морамо да се вратимо основама.

Ономе о чему је писао и Жан-Жак Русо у свом можда и најзначајнијем делу *Емил, или о васпитању*. Рекао је: Човек своје дете мора да научи да се одржи када постане човек, да подноси ударце судбине, да се не плаши изобиља и немаштине, да живи ако је потребно на леденим пољима Исланда, или на врелим хридинама Малте и још више од тога. Мора да га научи да живи, да живети не значи дисати, него радити, служити се својим органима, својим чулима, својим способностима. Укратко, свим деловима нас самих који нам пружају осећање нашег постојања. То је суштина онога што треба урадити и проведемо кроз реформе. Да створимо генерације које неће бежати, које се неће покоровати које ће умети да одговоре на свако од питања које доноси будућност. Генерације које ће реч проблем, тако популарну у српском језику, заменити речју изазов и која ће знати да за сваки изазов постоји решење и умеће да га примени.

Тако се мења ова земља и у ту промену дубоко верујем. Зато што одавно ми у Србији немамо никакав стварни политички, боље речено идеолошки проблем, да и ту реч употребим. Имамо друштвени проблем, неспособност да се променимо и да самим тим променимо своју земљу. Имамо и проблем неспремности да се покренемо да више радимо, да желимо да се усавршимо, да напредујемо, да освајамо нова подручја знања, напретке сопствених могућности. Да то кажем још једном, да померамо границе и своје и целог друштва и никакве везе са политиком или идеолошким разликама нема то да ли ћемо или нећемо изградити путеве, довести инвеститоре, повећати број запослених, средити тоалете у школама и болницама. Или ако има везе са политиком, онда је то само она веза која ту политику измешта из поља идеологије и пребацује у фолдер који се зове живот.

И ко до данас у Србији није научио да је живот важнији од испразне, лажне, бесмислене политике, мислим да у политици, правој искреној, нема шта да тражи зато што једноставно нема шта да понуди. Приче о Истоку и Западу, диктатури и цензури, аутократији, војним и политичким савезима, нацији, вери, партизанима и четницима, капитализму и социјализму, глобализацији и посткапитализму, углавном су флоскуле и замајавања пред оним што се зове живот. И, то из једно веома једноставног разлога, не нуде решења за тај обичан живот, за живот сваког грађанина ове земље који траје данас и овде и који морамо да поправљамо, не причом, не великим мислима, него низом практичних решења. Она су у највећем броју случајева своде на речи, на оне речи које толико често употребљавам и које су употребљавали разни идеолози и разни политичари, а којима се највише подсмевају – рад, рад и још већи рад. На знање којим се тај рад обавља, и на труд који у знање и рад улажемо, и на веру да само тако можемо до решења. То је прва лекција коју сви морамо да научимо и основна лекција коју морамо да пренесемо будућим генерацијама. Све остало, сви митови, све поделе, разлике и бајке које из њих проистичу не воде ову земљу ни у какву будућност. Напротив, враћају је у прошлост у митоманију и мегаломанију, непрестано тражење кривца у неком другом и у нечем другом и додатно окамењују и онако окамењене поделе у чијој суштини је

поново она нама тако драга реченица – нисам ја крив, он је.

Да би то стало, а мора да стане, преко је потребно да нађемо онај заједнички именитељ опстанка развоја и напретка сваког друштва. Оно што је потреба и жеља сваког од нас, још важније, оно што ће бити основни модел у понашању оних после нас.

На крају, према једном веровању, сваки циљ није ништа друго него сан са јасним роком. Када би тај рок био поштован и да би сан не само постао циљ него и био остварен, потребно је неколико важних ствари, а данас, на крају, о њима желим да говорим.

Изузетно је важно да знамо шта желимо, да сањамо који циљ хоћемо да остваримо и, што се мене тиче, ту немам никакву недоумицу. Све што сам вам говорио, свака тачка и свака запета овог плана и програма, темељног, озбиљног и одговорног и много онога што нисте чули, што сам морао да прескочим, а што ћете моћи да прочитате, служи искључиво једном циљу – модерној, економски јакој, европској, поштованој, праведној, демократској Србији. Служи да је покрене, да је развије и да је оспособи и ојача, да је научи раду и учењу, да јој помогне. Допустите ми да вам парафразирам Делано Рузвелта, не само да изгради будућност за младе него и да изгради младе за ту будућност. Да направи темељ за генерације које долазе и да те генерације буду у стању да темеље назидaju. Циљ мора да буде остварење сна управо у таквој Србији. И у следеће четири године, он мора да буде постигнут.

Позивам вас да ми се у том веровању прикључите, да верујте у себе, у све људе ове земље и њихову способност да остваре сан. Да будете убеђени да можемо да направимо још бољу, лепшу, здравију, праведнију, богатију, срећнију земљу. Да верујте и да се кунете у ту земљу, у нашу Србију. Да уложите сваки секунд, минут и сат на остварењу тог сна. Да вам ништа не буде тешко, да не знате за изговоре. Да никада не помислите да сте важнији од тог сна и од Србије, јер каква ће наша земља сутра бити зависи управо од спремности да радите, да уложите сав труд, све знање и све време.

Нема задатка до оног који сами изаберемо, нема сна који може да сања неко други и нема вере до оне за коју се сами одлучимо, од тога зависе и стабилност, и мир, и даљи развој. И све оно што треба да остваримо, постигнемо, па и у приступним преговорима са Европом, такође од тога зависи и Србија, од нашег рада, од наше вере, ваше вере.

Позивам вас да заједно подигнемо лествицу и наших очекивања, и наших остварења, и наше вере. Ако то урадимо, Србија ће бити добра земља, за онај обичан живот, за оног обичног човека.

Онај живот који постоји на основу свог рада и који је удружен даје велике резултате и велики понос, а ништа више ни мање од тога овим планом, који сам вам изложио, и не желим да постигнемо. Само понос на сопствену земљу и за сопствену земљу.

Поштовани народни посланици, знам и сам, да добар део вас неће бити задовољан како Влада буде радила, нећу ни ја, али можда, најважније од свега, оно што ви и ја морамо да схватимо и прихватимо, је то да нисте најбитнији ни ви, а још мање ја и наша задовољства.

Задовољни морају да буду грађани Србије, они захваљујући којима и због којих смо овде, они захваљујући којима и због којих је било могуће у протекле две године започети дуго одлагане, тешке а неопходне реформе, чији се први резултати назире, а због којих Србија није више на дну сваке лествице, већ почиње полако, али сигурно, уз њих да се пење и престаје да гледа у леђа појединим државама, чија леђа никада нисмо смели да гледамо, али смо били доведени у такву ситуацију.

Пред овим људима који седе испред вас, али и испред грађана Србије пре свега је борба. Нису они пристали на то, неки да остану, а неки да се први пут ухвате укоштац са проблемима у новој Влади Србије, због привилегија које су се некада подразумевале - јер они знају да их неће бити, већ зато што су потпуно свесни да њих и да све нас чека борба, борба и борба.

Хоћу да захвалим свим људима у претходној Влади, који су радили напорно, вредно и који су показали да су то место заслужили.

Ући ћу у историју зато што смо успели да преокренемо путању Србије од назадовања и данас живимо у земљи са јасним просперитетом и напретком.

Ништа у следеће четири године неће бити лако. Ништа се неће подразумевати. Знамо да ће мало тога проћи без отпора. Нажалост, најчешће неоправданог, мотивисаног једном од примарних људских потреба – да се не таласа, да се остане ушушкано у сопственом малом миру у коме никада никоме нећемо бити мета.

Можда управо због тога, борба која је пред нама неће бити ни лака ни кратка. Уосталом, то никада нисмо ни обећавали. Биће то борба за бољу, сигурнију, пристојнију, лепшу Србију. Биће то борба за вољу свих нас да у тој борби истрајемо без обзира на препреке на које ћемо сигурно наилазити.

Нема победе без заједништва и тима. Верујем да је тим који сам изабрао спреман за циљеве и победе које смо зацртали. Ја сам спреман да мењам свакога ко на том путу посустане и ко не испуни очекивање, почев од себе.

Даме и господо поштовани посланици, представљам вам кандидате за чланове Владе Републике Србије.

Ивица Дачић – за првог потпредседника Владе и министра спољних послова.

Небојша Стефановић – за потпредседника Владе и министра унутрашњих послова.

Проф. др Зорана Михајловић – за потпредседника Владе и министра грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.

Расим Љајић – за потпредседника Владе и министра трговине, туризма и телекомуникација.

Душан Вујовић – за министра финансија.

Горан Кнежевић – за министра привреде.

Бранислав Недимовић – за министра пољопривреде и заштите животне средине.

Александар Антић – за министра рударства и енергетике.

Нела Кубуровић – за министра правде.

Ана Брнабић – за министра државне управе и локалне самоуправе.

Зоран Ђорђевић – за министра одбране.

Владан Шарчевић – за министра просвете, науке и технолошког развоја.

Златибор Лончар – за министра здравља.

Александар Вулин – за министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Вања Удовичић – за министра омладине и спорта.

Владан Вукосављевић – за министра културе и информисања.

Јадранка Јоксимовић – за министра без портфеља, биће, наравно, задужена за европске интеграције.

др Славица Ђукић Дејановић – за министра без портфеља, и рекли смо данас у једној области за коју ће бити задужена.

Милан Кркобабић – за министра без портфеља, бавиће се и регионалним развојем и координацијом рада појединих наших и јавних предузећа и државних установа.

За председника Владе – Александар Вучић.

Грађани Србије су на изборима показали да верују у политику озбиљности, да верују у политику одговорности, да верују у политику самопрегора, марљивости, одрицања, посвећеног рада.

Ја верујем у ове људе. Верујем у бољу, верујем у пристојнију Србију.

Хоћу да захвалим свима који нису део већине, а који су данас могли да седе готово шест сати и да чују овај скраћени експозе, јер то говори и о томе да можемо да се поштујемо, да можемо не само да се чујемо већ и да се саслушамо. Ми ћемо умети на такав начин и да одговоримо свима који су и такву пажњу и такву врсту поштовања показали.

Наш је посао да поштујемо разлике, да поштујемо другачија мишљења, али нећемо одступати од својих циљева, од својих ставова за које смо сигурни да Србију и њене грађане воде у бољу будућност.

Живела боља и пристојнија Србија!

Живела наша једина Србија!